gemeente Oldambt

Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 4

Inleiding 8

Leeswijzer 10

1 Financieel perspectief 11

2 Programmaplan 19

2.1 Programma 1 Een zorgzame en veerkrachtige samenleving 19

2.1.1 Perspectief voor de jeugd 19

2.1.2 Positieve gezondheid 20

2.1.3 Bestaanszekerheid en gelijke kansen 20

2.1.4 Sport, gezondheid en cultuur 21

2.1.5 Zorg en veiligheid 22

2.1.6 Toekomstbestendige Wmo 23

2.2 Programma 2 Goed wonen in een prettige leefomgeving 27

2.2.1 Fijn wonen is ons uitgangspunt 27

2.2.2 We bouwen sneller en slimmer 28

2.2.3 We gaan voor een goed bereikbaar Oldambt 29

2.2.4 We koesteren ons erfgoed 29

2.2.5 We koesteren ons landschap 30

2.2.6 Werken aan perspectief en brede welvaart 30

2.3 Programma 3 Ruimte voor leren, werken en ontwikkelen 33

2.3.1 Onderwijs voor iedereen 33

2.3.2 Een leven lang ontwikkelen 33

2.3.3 Werk en participatie 34

2.3.4 Een sterk economisch profiel 35

2.3.5 Digitalisering 36

2.3.6 Een aantrekkelijke binnenstad 36

2.4 Programma 4 Veilig en weerbaar, thuis en op straat 39
2.4.1 Veilige dorpen en wijken 39
2.4.2 Een weerbare samenleving 40
2.4.3 Werken aan veiligheid en versterking 41
2.5 Programma 5 Bewust van de wereld en van de toekomst 43
2.5.1 Verantwoordelijkheid in de energietransitie 43
2.5.2 Ondersteunen inwoners bij verduurzaming 44
2.5.3 Energie voor iedereen 44
2.5.4 Circulaire economie 45
2.5.5 Klimaatadaptatie 45
2.6 Programma 6 Samenwerken met onze dorpen en wijken 47
2.6.1 Gebiedsgericht werken 47
2.6.1.1 Scheemda, Nieuwolda, Nieuw-Scheemda en 't Waar, Midwolda, Oostwold 48
2.6.1.2 Beerta, Finsterwolde, Bad Nieuweschans, Drieborg, Ganzedijk-Hongerige Wolf 48
2.6.1.3 Winschoten-Noord, Blauwestad, Westerlee, Heiligerlee 48
2.6.1.4 Winschoten-Zuid, -Centrum, -Bomenbuurt, -Zeeheldenbuurt 48
2.6.2 Participatie 49
2.7 Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten 50
2.7.1 Bestuur 51
2.7.2 Dienstverlening 51
2.7.3 Overhead 51
2.7.4 Belastingen 52
2.7.5 Algemene uitkering 52
2.7.6 Overige baten en lasten 52
3 Paragrafen 57
3.1 Bedrijfsvoering 57

3.2 Grondbeleid 58

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 60

3.3.1 Groen 62

3.3.2 Wegen 63

3.3.3 Water & Riolering 64

3.3.4 Verkeer & Openbare verlichting 65

3.3.5 Afval 66

3.3.6 Gebouwen 67

3.4 Verbonden partijen....68

3.4.1 Gemeenschappelijke regelingen 70

3.4.1.1 Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG) 70

3.4.1.2 Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB) 72

3.4.1.3 Participatiebedrijf Afeer 73

3.4.1.4 Veiligheidsregio Groningen (VRG) 74

3.4.1.5 Eems Dollard Regio (EDR)....75

3.4.1.6 Omgevingsdienst Groningen (ODG) 77

3.4.1.7 Gemeentelijke Gezondheidsdienst Groningen (GGD) 78

3.4.1.8 Publiek Vervoer Groningen Drenthe....80

3.4.1.9 Samenwerking Oost-Groningen 82

3.4.1.10 RegIT 83

3.4.2 Vennootschappen en corporaties....84

3.4.2.1 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)....84

3.4.2.2 Enexis Holding N.V.....84

3.4.2.3 N.V. Waterbedrijf Groningen 86

3.5 Lokale heffingen....88

3.5.1 (On-) roerendezaakbelastingen....89

3.5.2 Rioolheffing 90
3.5.3 Afvalstoffenheffing....91
3.5.4 Leges burgerzaken....92
3.5.5 Leges omgevingsvergunning 93
3.5.6 Lijkbezorgingsrechten 95
3.5.7 BIZ (Bedrijven investeringszone) 95
3.5.8 (Water-) Toeristenbelasting....96
3.5.9 Marktgelden....96
3.5.10 Precariobelasting....97
3.5.11 Havengelden 97
3.5.12 Openbare orde en veiligheid 97
3.5.13 Kinderopvang en WMO 98
3.6 Financiering 99
3.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing....103
3.8 Openbaarheid 109
3.9 Aardbevingsopgave 110
4 Financiële overzichten....119
4.1 Samenvatting meerjarig perspectief naar programma's 119
4.2 Samenvatting meerjarig perspectief naar taakvelden....122
4.3 Structurele baten en lasten 126
4.4 Incidentele baten en lasten en mutaties in de reserves....128
4.5 Geprognosticeerde balans en toelichting op de reserves en voorzieningen 130
4.6 Stelposten 131

Inleiding

Sterke basis, samen vooruit

Voor u ligt de begroting voor 2027, de eerste begroting van dit nieuwe college. We hebben voor de komende bestuursperiode veel ambities, waarvan een groot deel voortbouwt op de ontwikkeling die de afgelopen jaren al in gang is gezet. Tegelijkertijd weten we ook dat de komende jaren financieel uitdagend gaan worden. De begroting is bewust beleidsarm, zodat we onszelf de komende periode ruimte geven om afwegingen te maken en bij te sturen. We zullen scherp aan de wind moeten zeilen en keuzes maken over de inzet van onze structurele middelen. Aan de andere kant zijn er natuurlijk ook incidentele middelen, die voor onze regio beschikbaar zijn om het welvaartsniveau in onze regio steeds verder te verbeteren, met Nij Begun voorop. We zullen de komende jaren slim moeten kijken hoe we onze ambities voor Oldambt kunnen combineren met de beschikbare middelen.

In het coalitieakkoord ‘Sterke basis, samen vooruit’ laten we zien hoe wij naar de kansen en opgaven in onze gemeente kijken; gericht op samenhang en op samenwerking. Om de financiële vertaling daarvan te kunnen laten zien, hebben we ervoor gekozen om voorin de programmabegroting dezelfde opbouw te gebruiken als het coalitieakkoord. Deze opbouw helpt ons om voor de komende jaren richting te houden, voortgang te bewaken en bij te kunnen sturen als dat nodig is. De gewijzigde indeling betekent wel dat de vergelijking met voorgaande jaren niet één op één te maken is.

De programmabegroting is bewust beleidsarm gehouden. Deze beleidsarme begroting dient vooral als basis om voor 2027 scherpte aan te brengen en voor de komende jaren ruimte te bieden om keuzes te maken.

Hierop richten we ons in 2027

<u>Een zorgzame en veerkrachtige samenleving</u>
In 2027 werken we door aan een samenleving waarin onze inwoners zich, zelf en samen, goed kunnen redden. We blijven zorg en steun bieden, en gaan dat vooral inzetten op de plekken waar dat het meest nodig is. We maken een beweging van zorg naar preventie, en richten daar onze dienstverlening op in. We zetten extra in op bestaanszekerheid en perspectief voor de jeugd.

<u>Goed wonen in een prettige leefomgeving</u>
We gaan in 2027 door met het verbeteren van de woon- en leefomgeving van onze inwoners. We investeren in woningbouw, stimuleren kwaliteitsverbetering van bestaande woningen en openbare ruimte en we werken daarin samen met dorpen en wijken. We hebben aandacht voor de kwaliteit van ons erfgoed en ons landschap. We verbeteren op verschillende plekken de bereikbaarheid en toegankelijkheid.

<u>Leren, werken en ontwikkelen</u>
Ook in 2027 blijven we doorwerken aan ontwikkelmogelijkheden voor onze inwoners, van jong tot oud. We investeren in onderwijs, arbeidsparticatie en een sterk economisch profiel. We hebben daarbij in het bijzonder aandacht voor de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en stimuleren de samenwerking daartussen, onder andere door campusontwikkeling.

<u>Veiligheid en weerbaarheid</u>
Veiligheid is een belangrijk thema voor onze inwoners. Het gaat daarbij om het veiligheidsgevoel op straat, maar ook om veiligheid en weerbaarheid in de steeds complexer wordende samenleving. De veiligheid van de woonomgeving blijft aandacht vragen, daarom blijven we inzetten op een goede afhandeling van herstel en versterking.

Bewust van de wereld en van de toekomst
We staan voor een belangrijke periode als het gaat om klimaat en energie. We gaan ons houden aan onze klimaatdoelstellingen en willen vooral dat inwoners en ondernemers ook mee kunnen doen in de energietransitie. In 2027 blijven we inzetten op verduurzaming van woningen, ook om zo de energiearmoede te verminderen en stimuleren we de ontwikkeling van circulaire economie. Bij de inrichting en onderhoud van de openbare ruimte kijken we naar de mogelijkheden voor klimaatadaptatie.

Samenwerken met onze dorpen en wijken
In 2027 geven we verder vorm en inhoud aan de samenwerking met dorpen en wijken. Gebiedsgericht werken vinden we belangrijk en daarvoor ontwikkelen we de juiste instrumenten. We gaan aan de slag met dorps- en wijkkompassen, die de basis vormen voor dorps- en wijkagenda's. In sommige dorpen hebben we deze al voorbereid en gaan we in 2027 in uitvoering, samen met inwoners.

Dienstverlening
De Oldambtster staat centraal. Dat is het voornaamste uitgangspunt. Om dat te kunnen waarmaken, blijven we in 2027 werken aan de verbetering van onze dienstverlening richting inwoners en ondernemers.

Over 2028 en verder

We presenteren een financieel sluitende begroting voor 2027. De toekomstige daling in het gemeentefonds was al bekend en zien we terug in de jaarschijven 2028 en 2029. Vanaf 2029 heeft het Rijk een korting in het gemeentefonds doorgevoerd in verband met het afschaffen van de Huishoudelijke Hulp vanuit de Wmo. Omdat de haalbaarheid hiervan zeer onzeker is anticiperen wij hierop door dit pas vanaf 2030 in de begroting te verwerken. In hoofdstuk 1 'Financieel Perspectief' wordt dit uitgebreid toegelicht.

Het is belangrijk oog voor onze financiële positie te hebben en onze basis goed op orde te houden; dienstverlening, beheer en onderhoud. Tegelijkertijd is het van belang om te blijven investeren in het toekomstperspectief van onze gemeente en haar inwoners en ondernemers. Stilstand is achteruitgang, en betekent een nog grotere opgave voor de toekomst. We spannen ons in om een goede balans te vinden tussen inzet op wat er nú nodig is en investeren in ontwikkeling voor de langere termijn. In het volgende hoofdstuk gaan we uitgebreider in op het financieel perspectief.

College van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Gewijzigde opzet

Financieel perspectief

Met het financieel perspectief bieden we inzicht in het verloop van het begrotingssaldo ten opzichte van de kadernota 2027, geven we aan welke wensen uit de kadernota we in deze begroting hebben verwerkt en schetsen we een beeld van de financiële opgave voor 2028 en latere jaren.

Programmaplan

Deze programmabegroting kent een iets andere opzet dan voorgaande jaren. De programma indeling is licht gewijzigd en, zoals in de inleiding aangegeven, grotendeels gebaseerd op het coalitieakkoord. De programma's zijn nader onderverdeeld in subdoelen waarbij voor elk subdoel is opgenomen:

- Wat willen we bereiken?
- Aanpak op hoofdlijnen
- De belangrijkste acties hiervoor

In elk programma is een financiële tabel opgenomen waarin zowel de lasten als baten van de meeste subdoelen zijn opgenomen. Hoewel u als raad de begroting autoriseert op het niveau van het programma heeft u hiermee meer inzicht in de opbouw van het programmabudget. Ook ontstaat hiermee meer samenhang tussen doelen en middelen en kan bij de jaarrekening ook een duidelijkere verklaring van de financiële afwijkingen worden gegeven.

Elk programma wordt afgesloten met de relevante voorgeschreven beleidsindicatoren voor dat programma (voorheen was dit een apart hoofdstuk).

Paragrafen

Hoofdstuk 3 bevat de verplicht voorgeschreven paragrafen waarbij de paragraaf Financiering en Weerstandsvermogen vernieuwd zijn. Daarnaast kent hoofdstuk 3 onze eigen paragraaf 'Aardbevingsopgave'. Daarin wordt, zowel bij de begroting als de jaarrekening, een opsomming van activiteiten en middelen opgenomen. De financiële verantwoording is onder meer onderdeel van de verschillende sub perspectieven bij de programma's. Via deze paragraaf bieden we inzicht in de totale lasten van de afzonderlijke opgaven.

Financiële overzichten

Om de begroting zo compact mogelijk te houden beperken we de overige (financiële) overzichten tot de verplicht voorgeschreven overzicht volgens het Besluit begroting en verantwoording. (Bbv).

1 Financieel perspectief

Algemeen

Voordat wij ingaan op het programmaplan (hoofdstuk 2) gaan we in dit hoofdstuk nader in op de financiële situatie. Vertrekpunt voor het opstellen van het financiële deel van deze programmabegroting is het bestaande beleid zoals dat ook geldt voor de lopende meerjarenbegroting 2026-2029. Het financieel vertrekpunt wordt gevormd door:

- De kadernota 2027-2030

De begrote bedragen (stand kadernota) zijn gemuteerd als gevolg van:

- Structurele effecten BBR2
- Algemene uitkering
- Autonome ontwikkelingen
- Financiële maatregelen om het tekort terug te dringen
- Een beperkt aantal voorstellen

Wij gaan in dit hoofdstuk kort in op zaken en ontwikkelingen die een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van deze begroting.

Ontwikkeling begrotingssaldo 2027-2030

Ten opzichte van de kadernota heeft het begrotingssaldo zich positief ontwikkeld. De jaren 2028 en 2029 laten nog een tekort zien dat ten laste van de algemene reserve kan worden gebracht.

Verloop begrotingssaldo (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Stand Kadernota 2027	**-1.670**	**-6.744**	**-7.843**	**-7.843**
Mutaties begroting:				
Algemene uitkering	7.772	6.963	7.226	5.400
Autonome ontwikkelingen	-4.603	-3.589	-2.475	2.998
Financiele maatregelen	1.710	650	1.250	1.250
'Nieuwe beleidsinvesteringen'	-642	0	0	0
Saldo begroting 2027-2030	**2.567**	**-2.720**	**-1.843**	**1.804**

Van elke regel in de bovenstaande tabel is hierna een afzonderlijke tabel met een nadere toelichting op belangrijke afwijkingen opgenomen.

Het grootste effect wordt veroorzaakt door de hogere algemene uitkering, deze is overigens voor een belangrijk deel nodig om loon- en prijsstijgingen in de begroting op te vangen.

Voornemen kabinet tot schrappen huishoudelijke hulp

Een belangrijk vraagstuk in deze begroting is het voornemen van het kabinet om per 2029 het verstrekken van huishoudelijke hulp uit de Wmo te schrappen. Dat voornemen heeft zowel een effect op de algemene uitkering als op de budgetten voor huishoudelijke hulp in programma 1. Vanaf 2029 voert het Rijk een korting door op algemene uitkering van afgerond € 3,9 miljoen. Het kabinet start daarnaast een bedrag van afgerond € 1,1 miljoen beschikbaar voor een vangnetregeling. Deze is bedoeld voor inwoners die niet op eigen kracht huishoudelijke hulp kunnen organiseren, maar dat wel nodig hebben. In Oldambt wordt relatief veel gebruikt gemaakt van huishoudelijke hulp en bedragen onze jaarlijks circa het dubbele van de rijksbijdrage.

De VNG heeft gereageerd op de plannen van het kabinet. Hoewel de VNG begrijpt dat het kabinet maatregelen treft om de Wmo betaalbaar te houden plaatst de VNG ook vraagtekens bij de haalbaarheid van invoering van de maatregel per 2029. De VNG adviseert gemeenten hiermee rekening te houden in de begroting.

Verwerking van de effecten in 2029

Wij hebben het advies van de VNG opgevolgd door de begroting voor huishoudelijke hulp in 2029 ongemoeid te laten en er dus vanuit te gaan dat we in 2029 deze regeling nog uitvoeren. Hetzelfde geldt voor de berekening van de algemene uitkering, deze is zonder het bedrag van de korting en de vangnetregeling.

Verwerking van de effecten in 2030

In 2030 hebben we het schrappen van de huishoudelijke hulp uit de Wmo wel in de begroting verwerkt. Dat betekent dat betekent dat we zowel de verlaging van de algemene uitkering hebben verwerkt (€ 3,9 miljoen) alsook de bijbehorende lasten (€ 7,6 miljoen). Voor de beschikbaar gestelde vangnetregeling van € 1,1 miljoen zijn we ervan uitgegaan dat we evenals in de huidige situatie het dubbele aan lasten nodig zullen hebben. Dit om ervoor te zorgen dat mensen die deze voorziening nodig hebben ook daadwerkelijk hiervan gebruik kunnen maken.

In de Kadernota 2027-2030 is aangegeven dat een aantal acties uitgevoerd kunnen worden om de organisatie wendbaarder te maken en tijdig inzicht te verkrijgen in mogelijke ombuigingsmaatregelen. In deze begroting hebben we bestaande stelposten beoordeeld en geconcludeerd dat hiervan een deel kan vrijvallen, zodat we een zo reëel mogelijk begrotingssaldo presenteren.

Tenslotte stellen we voor om in 2027 eenmalig middelen beschikbaar te stellen voor vier onderwerpen, zodat lopende programma’s, die al in uitvoering zijn, doorgang kunnen vinden. Bij de kadernota 2028-2031 bepalen we met u of deze programma's structureel moeten worden voortgezet.

De begrotingssaldo’s vormen de basis voor de kadernota 2028-2031. Bij de kadernota 2027-2030 hebben we in beeld gebracht welke ambities en speerpunten wij voor de komende jaren zien. Wij gaan ter voorbereiding op de kadernota 2028-2031 graag met de gemeenteraad in gesprek over welke afwegingen we hier gezamenlijk in willen maken. Die uiteindelijke ambities en speerpunten bepalen welke aanvullende ruimte in de begroting moet worden gevonden en bepaalt daarmee de omvang van een eventuele ombuigingsoperatie.

De ontwikkeling van het de begrotingssaldi laat niet voor iedere jaarschijf een sluitende meerjarenbegroting zien. Omdat zowel 2027 als 2030 resulteert in een positief saldo, zal naar onze verwachting de provincie goedkeuring verlenen aan deze begroting in de vorm van zogenaamd repressief toezicht. Wel zullen we de komende periode in gesprek gaan met de provincie om af te stemmen over ons proces rondom ambities en speerpunten in relatie tot onze financiële positie.

Algemene uitkering

De raming van de algemene uitkering is bijgesteld op basis van de mei- en septembercirculaire van 2026. Het grootste deel heeft betrekking op algemene mutaties die vooral bedoeld zijn om de loon- en prijsstijgingen voor 2027 op te vangen. Daarnaast ontvangen we een bijdrage voor Drieborg en middelen voor capaciteit voor klimaat en energie (CDOKE). Tegenover deze bijdragen staan ook kosten, die zijn opgenomen bij de autonome ontwikkelingen en hebben daarom een beperkt financieel effect.

Algemene uitkering (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Meicirculaire:				
Algemene mutaties (o.a. compensatie loon/prijs)	4.773	4.064	4.197	6.214
CDOKE	1.406	1.406	1.406	1.406
Drieborg	1.082	1.082	1.082	0
Afschaffen huishoudelijke hulp	0	0	0	-3.926
Instellen vangnetregeling	0	0	0	1.172
Septembercirculaire:				
Algemene mutaties (hogere compensatie loon/prijs)	511	411	541	534
Mutatie algemene uitkering	**7.772**	**6.963**	**7.226**	**5.400**

Voor 2030 is het effect van de maatregel van het schrappen van de huishoudelijke hulp zichtbaar dat hiervoor nader is toegelicht.

Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Mutatie budgetten ivm mutatie alg uitkering:				
Schrappen HH als verplichting (AU)	0	0	0	7.660
Vangnetregeling HH	0	0	0	-2.287
CDOKE	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Drieborg in reserve	-1.082	-1.082	-1.082	0
Bijstelling budgetten WMO	-1.033	-468	-437	-445
Bijstelling Jeugd	-697	-237	233	233
OZB	344	344	344	344
Bijstelling vergunningen en leges	525	457	357	257
Bijstelling BUIG	-65	112	341	302
Rente en afschrijving (incl onderwijs 2030)	790	127	222	-494
Reservemutaties	895	405	244	244
Overige verschillen (o.a. loon- en prijsindexatie)	-2.980	-1.947	-1.397	-1.516
Mutaties autonoom	**-4.603**	**-3.589**	**-2.475**	**2.998**

Huishoudelijke hulp

Zoals hiervoor al aangegeven is in deze tabel het effect zichtbaar op de budgetten voor de Wmo, namelijk het vervallen van het bestaande budget en de instelling van de nieuwe vangnetregeling die we financieel verdubbeld hebben. Deze verdubbeling komt overeen met de huidige situatie waarin we jaarlijks ongeveer het dubbele uitgeven aan huishoudelijke hulp ten opzichte van de bijdrage van het rijk.

CDOKE en Drieborg

Via de algemene uitkering ontvangen we extra middelen voor CDOKE en Drieborg. Via de autonome ontwikkelingen worden deze middelen voor dat doel gereserveerd.

Bijstelling budgetten Wmo en Jeugd

De raming voor deze budgetten is in 2027 gebaseerd op de prognose voor eind 2026 (inclusief alle lopende verplichtingen), waarop vervolgens een prijsindex van 4,5% is toegepast. Dit percentage hebben we gekozen op basis van onze ervaringscijfers uit het verleden. Dit is 1% hoger dan het voorlopig prijsindexcijfer dat door betrokken instanties wordt gehanteerd maar wat jaarlijks hoger uitvalt. Op deze wijze hebben we, ten opzichte van het verleden, voldoende prijscompensatie in de budgetten ingebouwd. De budgetten voor 2028 en verder kennen een lagere bijstelling, dit heeft een financieel-technische reden. Voor die jaren was al rekening gehouden met een beperkte prijsbijstelling, maar dit hanteren we voor zowel baten als lasten alleen voor het eerstkomende boekjaar. In dit geval 2027.

OZB

Met uitzondering van 2024 is de begrote opbrengst van de OZB afgelopen jaren met 2% verhoogd. Die verhoging is een combinatie van de opbrengst van extra woningen en/of niet-woningen die zijn bijgebouwd en een compensatie voor inflatie. We stellen voor om ook voor 2027 van deze verhoging uit te gaan. Dit betekent overigens niet dat de tarieven ook met 2% stijgen.

Bijstelling vergunningen en leges

De hogere opbrengsten voor vergunningen die we in 2e BBR rapporteren rechtvaardigen een verhoging van de verwachte inkomsten voor de komende jaren.

Bijstelling BUIG (budget voor bijstandsuitkeringen)

In de afgelopen jaren hebben we met succes aanvullende middelen (BUIG) aangevraagd ter compensatie van extra kosten voor de uitvoering van de Participatiewet, met name voor de bijstandsuitkeringen. Op basis van een vernieuwde prognose van de verdeling van het landelijke BUIG-budget verwachten we een hogere uitkering te ontvangen dan waarmee in de bestaande meerjarenbegroting rekening is gehouden.

Rente en afschrijving

Omdat een aantal investeringen doorschuiven en we lagere rentelasten hebben, verwachten we een voordeel voor rente en afschrijving in 2027, 2028 en 2029. In 2030 is dit voordeel er niet, met name door kapitaallasten van nieuw gerealiseerde onderwijshuisvesting.

Reservemutaties

Ten opzichte van de bestaande begroting vervalt een structurele dotatie aan de reserve organisatieontwikkeling voor kosten van het generatiepact van 244K. Daarnaast is in 2027 en 2028 sprake van extra onttrekkingen aan de reserves doorgeschoven projecten. Deze maken ook onderdeel uit van de 2e BBR en daarom is er in de begroting al rekening mee gehouden.

Overige verschillen

Naast de genoemde onttrekkingen aan de reserves die hiervoor genoemd zijn hebben de overige verschillen met name betrekking op verhoging van budgetten vanwege loon- en prijsbijstellingen en overige aanpassingen waaronder de nieuw vastgestelde begrotingen van gemeenschappelijke regelingen

Financiele maatregelen

Zoals onder '**Ontwikkeling begrotingssaldo 2027-2030'** aangegeven hebben we scherp naar de budgetten in de begroting gekeken. Bij zowel de BBR als de jaarrekening constateerden we onderuitputting op bepaalde budgetten. Hierop kunnen we anticiperen door zo min mogelijk met stelposten te werken. Daarmee ontstaat een realistischer begrotingssaldo en wordt tegelijkertijd meer inzicht verkregen in de financiële opgave voor de komende jaren.

Financiele maatregelen (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Schrappen onvoorzien	200	300	400	400
Vrijgevallen stelposten:				
50% financiele strategie	-500	-1.000	-1.000	-1.000
Nieuw beleid	931	1.431	1.931	1.931
Ziektevervanging	200	200	200	200
Dubieuze debiteuren	55	55	55	55
Personeel structureel	-205	-336	-336	-336
Incidentele vrijval stelposten:				
KN 2027 wettelijke taken	900			
Kapitaallasten centrum Winschoten KN 26	129			
Mutaties financieel	**1.710**	**650**	**1.250**	**1.250**

Schrappen onvoorzien

In de begroting hebben we dit bedrag laten vrijvallen. Hoewel we daarmee als college enige financiële speelruimte inleveren, verwachten we de raad via de BBR voldoende te kunnen informeren over eventuele financiële afwijkingen.

Vrijgevallen stelposten

We hebben de hier genoemde posten beoordeeld en geconstateerd dat hieraan nog geen verplichtingen zijn gekoppeld dan wel dat er op andere wijze invulling aan kan worden gegeven. Als voorbeeld de stelpost 'Nieuw beleid'. Dit budget was onderdeel van het begrotingssaldo, terwijl we bij de Kadernota ook de nodige ambities en speerpunten in beeld hebben gebracht. Door deze stelposten te laten vervallen ontstaat er een meer reëel begrotingssaldo waartegen de ambities en speerpunten kunnen worden afgezet.

Incidentele vrijval stelposten

Bij de kadernota 2027 heeft de raad ingestemd met een behoorlijk aantal investeringen. Omdat deze investeringen pas vanaf 2027 gerealiseerd gaan worden zijn de kapitaallasten van deze investeringen tijdelijk op een stelpost geplaatst. Afschrijvingslasten worden volgens onze financiële verordening verwerkt in het jaar nadat de investering in gebruik is genomen. Dat is voor een groot deel van deze investeringen op z'n vroegst in 2028. Om die reden kan een deel van deze stelpost in 2027 vrijvallen.

Beleidscontinuïteit

Beleidscontinuïteit (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Gebiedsgericht werken (GGW)	-300			
Participatie	-150			
Boerderijenprogramma	-162			
Voortzetting intensieve handhaving Binnenstad	-30			
Totaal nieuw beleid	**-642**	**0**	**0**	**0**

Zoals we bij de inleiding aangaven gaan we voor 2027 uit van een beleidsarme begroting. Daarmee bedoelen we dat we nu geen nieuw beleid en/of -investeringen opvoeren. In de tabel aangegeven activiteiten betreffen dan ook geen nieuw beleid, maar wel beleid waar middelen voor nodig zijn in 2027. Voor Gebiedsgericht werken, Participatie en het Boerderijenprogramma zijn middelen beschikbaar gesteld tot en met 2026. Om dit te continueren zijn extra middelen nodig in 2027. Voor de door de raad gewenste intensivering van de handhaving in de Binnenstad stellen we in 2027 ook extra middelen beschikbaar.

Bij de voorbereiding op de Kadernota 2028 gaan wij graag met de raad in gesprek over de structurele financiering, waarbij deze kosten in samenhang met overige ambities en speerpunten worden afgewogen tegen de beschikbare dan wel te creëren financiële ruimte.

2028 en verder

Voor wat betreft de jaarschijven 2027 en 2030 is sprake van per saldo nagenoeg een sluitende begroting. Bij de kadernota 2027 - 2030 hebben we in de bijlage een inventarisatie opgesteld van ambities en speerpunten die we op ons af zien komen. De financiële samenvatting hiervan, in combinatie met ons huidige financiële perspectief, hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Lijst 2 Kadernota 2027 (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Combinatie wettelijk/nieuw beleid	150	150	150	150
Combinatie wettelijk/doorontwikkeling beleid	718	1.028	1.480	1.978
Nieuw beleid	1.298	2.130	2.685	3.744
Doorontwikkeling beleid	1.868	2.049	1.755	1.735
In deze begroting (GGW/Participatie/Boerderijen)	-612			
Totaal	**3.422**	**5.357**	**6.070**	**7.607**
Begrotingsaldo	2.567	-2.720	-1.843	1.804
Extra lasten lijst 2	3.422	5.357	6.070	7.607
Financiele opgave	**-855**	**-8.077**	**-7.913**	**-5.803**

Bij de kadernota 2027-2030 was al duidelijk dat voor deze ambities en speerpunten geen financiële ruimte was. We gingen toen ook nog uit van een begrotingssaldo voor 2027-2030 dat voor alle jaren een oplopend begrotingstekort liet zien. Daarbij hebben we eveneens een procesvoorstel gedaan om tot een sluitende begroting te komen. Voor een deel hebben we daar met deze voorliggende begroting al invulling aan gegeven (scherpere beoordeling van budgetten en financiële maatregelen) waardoor er inmiddels weer sprake is van een meerjarig sluitende begroting (alleen voor 2028 en 2029 een tekort).

Ook het nieuwe begrotingssaldo biedt onvoldoende ruimte om aan alle ambities en speerpunten invulling te geven. De financiële opgave daarvoor bedraagt in 2030 ongeveer € 6 miljoen structureel. We verwachten deze ruimte niet eenvoudig te vinden binnen de huidige begroting. We gaan graag tijdens de voorbereiding op de kadernota 2028-2031 met de raad in gesprek over het stellen van prioriteiten en oplossingsrichtingen.

Ontwikkeling lokale lasten

De lokale lasten voor gebruikers/huurders van woningen stijgt in 2027 ten opzichte van 2026 met 5,1%. Dit komt met name door het feit dat de kosten voor afvalinzameling- en verwerking gaan stijgen. Bij de berekening is uitgegaan van het vaste bedrag en een gemiddeld aantal ledigingen van 7 bij een container van 240 liter.

Bedragen x € 1,00

Huurders	2026	2027
Afvalstoffenheffing	247,30	259,90
Rioolheffing*	n.v.t.	n.v.t.
OZB*	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	**247,30**	**259,90**

* De gebruikers/huurders van woningen betalen geen OZB en rioolheffing.

Voor de eigenaren/gebruikers is de stijging van de totale lokale lasten beperkt tot 1,7% Ten aanzien van de afvalstoffenheffing gelden dezelfde uitgangspunten als voor huurders, dus ook een stijging van het tarief. Hier staat, vanwege lagere kosten, een daling van het tarief voor rioolheffing tegenover (vast bedrag). Bij de berekening van de OZB voor 2027 is rekening gehouden met een stijging van 1,7%. Dat is gebaseerd op een totale opbrengstijging van de OZB met 2% maar daar zit ook een deel nieuwbouw in waardoor de compensatie voor inflatie lager uitvalt.

Bedragen x € 1,00

Eigenaar/gebruiker	2026	2027
Afvalstoffenheffing	247,30	259,90
Rioolheffing	246,90	242,15
OZB	424,40	431,61
Totaal	**918,60**	**933,66**

Zie ook de paragraaf Lokale heffingen voor een nadere toelichting.

Investeringen

Kadernota 2027-2030
In de Kadernota 2027-2030 is een overzicht gegeven van concrete ontwikkelingen die zich richting 2027 voordoen en die voortkomen uit onze wettelijke taken of overige ontwikkelingen. In de begroting 2027 zijn deze ontwikkelingen opgenomen en financieel verwerkt. De bijbehorende investeringskredieten zijn hieronder weergegeven.

Riolering
In het Water- en rioleringsprogramma 2026 - 2030 Oldambt is voor 2027 voor een totaalbedrag van € 2.525.000 aan geplande investeringen opgenomen. De kapitaallasten van deze investeringen zijn verwerkt in het kostendekkingsplan en zijn meegenomen in de berekening van het tarief.

Overig
Vervanging materieel buitendienst: Jaarlijks wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 30.000 aan kapitaallasten voor het vervangen en aanschaf van voertuigen en materieel van de buitendienst. Dit resulteert in een investeringsbedrag van € 240.000 voor het vervangen en aanschaf van voertuigen en materieel.

Startersleningen: Voor startersleningen wordt voor 2027 € 1.500.000 beschikbaar gesteld. Aangezien de leningen weer terugbetaald worden heeft dit alleen een balansmutatie tot gevolg en leidt dit niet tot extra lasten in de begroting.

Resumerend stellen wij voor om de volgende investeringskredieten voor 2027 beschikbaar te stellen:

Bedragen x € 1.000

Investeringskrediet	Bedrag	
Kadernota 2027-2030:		
Waterwegen - Herstel kademuur Termunterzijldiep 2027	700	
Infra - Vervanging civieltechnische kunstwerken 2027	300	
VO De Flint - Nieuwbouw / renovatie 2027	7.000	
Onderwijshuisvesting - Primair onderwijs 2027	7.000	
De Stuwe - Technische installatie 2027	300	
Materieel buitendienst - Veegauto 2027	250	
Materieel buitendienst - Tractor 2027	200	
Begraafplaatsen - Uitbreiding Acacialaan Winschoten	550	
Gladheidsbestrijding - materieel 2027	100	
Centrum Winschoten - Ambitie programma	2.000	
Subtotaal kadernota 2027 - 2030		**18.400**
Water- en rioleringsprogramma 2026-2030:		
Riool - Aanleg gescheiden riolering Hoofdweg 't Waar 2027	250	
Riool - Aanleg gescheiden riolering St. Vitusstraat Winschoten 2027	1.250	
Riool - Klimaatadaptatie (grond)water 2027	250	
Riool - Vervanging riolering o.b.v. inspecties 2027	500	
Riool - Vervanging mechanische riolering 2027	275	
Subtotaal Water- en rioleringsprogramma 2026-2030		**2.525**
Overig:		
Materieel buitendienst - Vervanging materieel 2027	240	
Startersleningen*	1.500	
Subtotaal Overig		**1.740**
Totaal Investeringskredieten		**22.665**

** Starterslening: In 2026 is het bedrag voor de startersleningen aangepast tot € 1,5 miljoen. Dit wordt voortgezet in 2027 (voorstel volgt).*

In de begroting 2027 is rekening gehouden met de lasten van bovenstaande investeringen.

2 Programmaplan

2.1 Programma 1 Een zorgzame en veerkrachtige samenleving

Inleiding

De komende jaren werken we ernaar toe dat Oldambt een sociale, veerkrachtige gemeente is waar iedereen mee kan doen en zich thuis, veilig en gewaardeerd voelt. Inwoners krijgen de kansen en ondersteuning die zij nodig hebben om gezond, zelfstandig en met perspectief te leven. Problemen worden eerder gesignaleerd en waar mogelijk voorkomen. Ondersteuning is dichtbij, toegankelijk en sluit aan bij de behoeften van inwoners. Zorg, welzijn, onderwijs, gezondheid, sport, cultuur en bestaanszekerheid werken daarbij beter samen, waardoor inwoners sneller passende hulp en ondersteuning ontvangen. Samen met inwoners, vrijwilligers, mantelzorgers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers hebben we sterke dorpen en wijken gebouwd waarin mensen naar elkaar omzien. Zo heeft iedere inwoner de mogelijkheid zich te ontwikkelen, gezond ouder te worden en volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

2.1.1 Perspectief voor de jeugd

Wat willen we bereiken

Onze jeugd moet zich in Oldambt prettig, veilig en welkom voelen. Jongeren moeten hier kunnen (blijven) wonen, werken en een toekomst opbouwen. Onze ambitie is gelijke opgroeikansen voor alle kinderen en jongeren in de gemeente, ongeacht hun achtergrond of omstandigheden.

Aanpak op hoofdlijnen

We geloven in hechte gemeenschappen en in de rol en verantwoordelijkheid van jongeren zelf. Jongeren kunnen bijdragen aan hun eigen ontwikkeling en aan die van hun leeftijdsgenoten. Als gemeente:

- Kiezen we voor een brede benadering van de jeugd, waarin talentontwikkeling, positieve identiteitsontwikkeling en gelijke opgroeikansen centraal staan.
- Spreken we jongeren aan op hun eigen verantwoordelijkheid en de gevolgen van hun gedrag, terwijl we passende hulp en ondersteuning bieden wanner dat nodig is.
- Versterken we de pedagogische basis en sociale netwerken rondom jeugdigen en gezinnen.
- Zorgen we voor sterke en toegankelijke basishulp, dichtbij in wijken en dorpen, met een goede samenwerking tussen betrokken partijen en specialistische hulp waar nodig.
- Benutten we de kansen vanuit Nij Begun en de Sociale Agenda om een sterke basis en gelijke kansen voor kinderen en jongeren te realiseren.
- Kijken we naar de manier waarop jeugdzorg slimmer en efficiënter kan worden aangeboden, zodat de kwaliteit behouden blijft en de kosten beheersbaar worden.

1: We stellen een uitvoeringsagenda vast voor de uitvoering van het jeugdbeleid 2026-2029 en starten met de uitvoering van concrete interventies

2: We ontwikkelen actieplannen voor dorpen waar sprake is van risicogedrag onder jongeren

3: We formuleren een heldere opdracht voor de nieuwe inkoop van basishulp jeugd en gezin

4: We zetten de maatregelen uit de Sociale Agenda van Nij Begun in om een sterke basis voor opgroeien en ontwikkelen te creëren, talentontwikkeling te stimuleren en een kansrijke start te bieden voor ieder kind

2.1.2 Positieve gezondheid

Wat willen we bereiken

We willen dat inwoners van Oldambt lichamelijk gezond zijn, maar zich ook goed voelen, een goede kwaliteit van leven hebben en kunnen meedoen in de samenleving.

Aanpak op hoofdlijnen

- We werken door vanuit het model van Positieve Gezondheid.
- We stimuleren een goede samenwerking tussen formele en informele zorg.
- We zetten in op toegankelijkheid en bereikbaarheid van de zorg.
- We zetten mede met behulp van de Sociale Agenda in op het verbeteren van (mentale) gezondheid.

1: We geven uitvoering aan de basisfunctionaliteiten uit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

2: We stellen een nieuwe Gezondheidsnota op vanuit de Wet Publieke Gezondheid (WPG)

3: We geven uitvoering aan maatregelen uit de Sociale Agenda van Nij Begun op het gebied van gezondheid, sport en mentale weerbaarheid

4: We geven uitvoering aan de projecten onder de Pijler Gezond & Gelukkig van Regiodeal Oost-Groningen

2.1.3 Bestaanszekerheid en gelijke kansen

Wat willen we bereiken

Alle Oldambtsters hebben volop kansen om zich te ontwikkelen. Armoede en schuldenproblematiek worden aangepakt, zodat welvarendheid wordt vergroot. Nieuwkomers zoals onder andere statushouders en Oekraiense ontheemden laten we duurzaam participeren. Daarnaast zetten we in op een vroegtijdige start van taal, werk, participatie (voorinburgering) zodat nieuwkomers direct kunnen deelnemen aan de samenleving.

Aanpak op hoofdlijnen

- We zetten de regionale samenwerking met gemeenten en maatschappelijke organisaties voort en versterken de verbinding tussen armoede, welzijn, Werk & Participatie en andere partners.
- We handhaven subsidies voor armoede en welzijn minimaal op hetzelfde niveau en herijken het minimabeleid om de bestaanszekerheid te verbeteren.

- Mede met behulp van de Sociale Agenda van Nij Begun blijven we inzetten op het doorbreken van intergenerationele armoede, vroegsignalering en preventie van schulden, en ondersteunen we inwoners, ondernemers en werkgevers bij financiële zorgen.
- We versterken de basisvaardigheden, geletterdheid en leesvaardigheid van inwoners, kinderen en jongeren en stimuleren deelname aan de samenleving.
- We stimuleren informele hulp en de samenwerking met professionele organisaties en blijven inzetten op het voorkomen en doorbreken van dak- en thuisloosheid, ook lokaal.
- We ontwikkelen een beleidsvisie voor nieuwkomers en zetten in op snelle en passende integratie.

1: We geven uitvoering aan de maatregelen van de Sociale Agenda van Nij Begun op het gebied van bestaanszekerheid, financiële weerbaarheid en het verminderen van (generatie)armoede

2: We stellen een uitvoeringsplan Basisvaardigheden op, in navolging van het beleidsplan Basisvaardigheden

3: We stellen, samen met de andere Groningse gemeenten, een beleidsplan Bibliotheekwerk op

4: We geven uitvoering aan de beleidsvisie Nieuwkomers

5: We continueren onze inzet op gebied van leerroutes, taallessen, maatschappelijke begeleiding, financieel ontzorgen, participatieverklaringstraject, Model Arbeid en Participatie

2.1.4 Sport, gezondheid en cultuur

Wat willen we bereiken

Oldambt heeft een goed sport- en cultuuraanbod, dat zorgt voor leefbaarheid en levendigheid in onze dorpen en wijken. Het aanbod draagt bij aan fysieke en mentale gezondheid van alle Oldambtsters en aan hun ontwikkeling.

Aanpak op hoofdlijnen

- We stimuleren deelname aan sport en cultuur in de dorpen en wijken.
- We stimuleren de samenwerking en verbreding tussen en met sportverenigingen.
- We benutten extra middelen zoals vanuit de Sociale Agenda van Nij Begun om sport- en cultuuraanbod toegankelijk én toekomstbestendig te maken. We houden sport en cultuur toegankelijk voor jeugd en volwassenen met minder draagkracht, via het sport- en cultuurfonds.
- We benutten de openbare ruimte als plek om laagdrempelig te sporten en bewegen en zetten hiervoor onze buurtsportcoaches wijk- en dorpsgericht in.

1: We gaan verder met de verzelfstandiging van sportverenigingen met een buitensportaccommodatie in erfpacht- en opstalovereenkomsten

2: We ronden de initiatie- en definitiefase van het nieuwbouwproject sport/voortgezet onderwijs aan de Stikkerlaan af en formuleren vervolgstappen

3: We evalueren het Meerjarenprogramma Sport- en Bewegen en bereiden daarmee een nieuw programma m.i.v. 2028 voor

4: Met het Masterplan Regiocentra voeren we gerichte maatregelen uit ter bevordering van de beweegvriendelijkheid van het Stadspark in Winschoten

5: We zetten onze buurtsportcoaches gebiedsgericht in en benutten daarvoor o.a. de Sociale Agenda van Nij Begun

6: We doen een haalbaarheidsonderzoek naar de combinatie broedplaats en urban loods

7: We gaan meer samenwerken binnen cultuur, erfgoed en vrijetijdseconomie en pakken dit samen met partners op

8: We leveren we een bijdrage aan het bidbook voor Groningen Culturele Hoofdstad 2033

2.1.5 Zorg en veiligheid

Wat willen we bereiken

We willen dat onze inwoners zich veilig voelen en zorg en ondersteuning kunnen krijgen als dat nodig is.

Aanpak op hoofdlijnen

- We versterken de verbinding tussen zorg en veiligheid door integrale samenwerking, heldere afspraken en een integrale aanpak.
- We zetten in op preventie, vroegsignalering, passende ondersteuning en nazorg.
- Samen met lokale en regionale partners, het gezondheidsbeleid en maatregel 16 van Nij Begun, werken we aan een samenhangende aanpak.

1: We ontwikkelen een lokale aanpak voor omgaan met onbegrepen gedrag

2: We versterken de lokale invulling van de aanpak Geweld in Afhankelijkheidsrelaties, passend bij de lokale uitvoeringspraktijk

3: We vertalen relevante ontwikkelingen en inzichten, waaronder de uitkomsten van de flitspeilingen, naar beleid en passende vervolgstappen

4: We zoeken actief de verbinding met het onderwijs in het kader van de Sociale Agenda van Nij Begun en verkennen kansen voor samenwerking op het gebied van sociale veiligheid

5: We bereiden de lokale opvolging van landelijke ontwikkelingen binnen het zorg- en veiligheidsdomein voor, waaronder het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

2.1.6 Toekomstbestendige Wmo

Wat willen we bereiken

Oldambt beschikt over een toekomstbestendige Wmo die inwoners ook in de toekomst passende ondersteuning biedt. Uitgangspunt is dat inwoners waar mogelijk zelf de regie voeren over hun leven en zo zelfstandig mogelijk functioneren. Wanneer dit (tijdelijk) niet meer lukt op eigen kracht, wordt passende hulp ingezet om de zelfredzaamheid en participatie te bevorderen. Daarbij staat de hulpvraag van de inwoner centraal: inwoners worden passend en effectief ondersteund, zolang dat nodig is. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van een algemene voorziening of algemeen gebruikelijke oplossing. Wanneer deze niet beschikbaar of passend is, kan een maatwerkvoorziening worden ingezet.

Aanpak op hoofdlijnen

- We geven uitvoering aan de Wmo-visie en de bijbehorende uitvoeringsagenda en stellen hiervoor voldoende structurele middelen beschikbaar.
- We versterken de sociale basis, zelfredzaamheid en samenredzaamheid en benutten sociale netwerken en dorps- en wijkgerichte samenwerking (mede via de Sociale Agenda van Nij Begun).
- We ontwikkelen het voorliggend veld en algemene voorzieningen verder, zodat inwoners waar mogelijk zonder maatwerkvoorziening passende ondersteuning krijgen.
- We zetten in op de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis, waarbij ondersteuning zoveel mogelijk in de eigen woonomgeving wordt geboden en inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen.
- Met de woonzorgvisie zetten we in op noaberschap, een passend woonzorgaanbod en voorzieningenniveau.
- We blijven inzetten op het voorkomen en doorbreken van dak- en thuisloosheid.

1: We werken aan aanpakken voor mantelzorg, voor vrijwilligers en tegen eenzaamheid

2: We stellen vanuit gebiedsgericht werken beleid op voor toekomstbestendige ontmoetingsruimten

3: We starten met de doorontwikkeling van Welzijn op Recept met behulp van de Sociale Agenda van Nij Begun

4: We verkennen de mogelijkheden voor een algemene voorziening

5: We actualiseren de inkoop- en aanbestedingsprocessen binnen de Wmo

6: We geven uitvoering aan de woonzorgvisie

7: We stellen een Uitvoeringsagenda Beschermd Wonen op en voeren deze uit

8: Werken we onze inclusieagenda en LHBTIQ+- agenda verder uit

9: We stellen een actieplan Dakloosheid op en zetten in op pilots die invulling geven aan de pijler 'Wonen Eerst'

Baten en lasten van Programma 1 Een zorgzame en veerkrachtige samenleving

Zoals in de leeswijzer aangegeven is in elk programma nu een uitgebreidere financiële tabel opgenomen waarbij ook de lasten en baten van de subdoelen zijn opgenomen. Ook is in de leeswijzer aangegeven dat dit niet voor elk subdoel geldt. Alle onderliggende budgetten in de begroting zijn toegedeeld aan wettelijk voorgeschreven taakvelden. Een overzicht van deze taakvelden is bij de bijlagen van deze begroting opgenomen. Om de middelen per subdoel inzichtelijk te maken zijn de taakvelden toegekend aan de subdoelen. Een taakveld kan echter altijd maar aan 1 subdoel worden toegekend. Bij een aantal subdoelen in de programma's is sprake van enige overlap. In dat geval is ervoor gekozen om het taakveld toe te kennen aan het subdoel wat daarmee de meeste overkomsten heeft. Voor dit programma ziet u om die reden in de tabel geen lasten en baten voor subdoel 2.1.5 Zorg en veiligheid. Voor het aspect Zorg geldt dat deze middelen onderdeel zijn van 2.1.1 en 2.1.2. Voor het aspect veiligheid zijn de betreffende taakvelden ('crisisbeheersing en brandweer' en 'openbare orde en veiligheid') toegekend aan 2.4.1 Veilige dorpen en wijken (programma 4).

Bedragen x €1.000

Baten en lasten van Programma 1 Een zorgzame en veerkrachtige samenleving	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Lasten						
Perspectief voor de jeugd	**24.406**	**26.962**	**28.294**	**28.247**	**28.172**	**28.172**
Positieve gezondheid	**1.832**	**2.006**	**2.035**	**1.976**	**1.976**	**1.984**
Bestaanszekerheid en gelijke kansen	**28.559**	**29.523**	**29.737**	**30.236**	**30.745**	**31.229**
Sport, gezondheid en cultuur	**9.599**	**10.242**	**7.626**	**7.505**	**7.507**	**7.507**
Toekomstbestendige Wmo	**21.994**	**24.453**	**25.618**	**25.109**	**24.563**	**19.190**
Totaal Lasten	**86.390**	**93.185**	**93.311**	**93.073**	**92.963**	**88.082**
Baten						
Perspectief voor de jeugd	**71**	**79**	**0**	**0**	**0**	**0**
Positieve gezondheid	**3**	**119**	**60**	**0**	**0**	**0**

Baten en lasten van Programma 1 Een zorgzame en veerkrachtige samenleving	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Bestaanszekerheid en gelijke kansen	**23.557**	**24.434**	**24.242**	**24.884**	**25.587**	**26.032**
Sport, gezondheid en cultuur	**1.805**	**1.220**	**1.016**	**1.016**	**1.016**	**1.016**
Toekomstbestendige Wmo	**5.110**	**5.203**	**5.422**	**5.422**	**5.152**	**5.152**
Totaal Baten	**30.546**	**31.055**	**30.739**	**31.321**	**31.755**	**32.200**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**55.844**	**62.130**	**62.572**	**61.751**	**61.208**	**55.883**
Stortingen						
Reservemutaties programma 1	**1.590**	**0**	**226**	**226**	**226**	**226**
Totaal Stortingen	**1.590**	**0**	**226**	**226**	**226**	**226**
Onttrekkingen						
Reservemutaties programma 1	**397**	**365**	**638**	**100**	**100**	**100**
Totaal Onttrekkingen	**397**	**365**	**638**	**100**	**100**	**100**
Mutaties reserves	**1.193**	**-365**	**-412**	**126**	**126**	**126**
Totaal	**57.037**	**61.765**	**62.160**	**61.878**	**61.335**	**56.009**

Beleidsindicatoren van Programma 1 Een zorgzame en veerkrachtige samenleving

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2024	2,3	6,7	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2024	20	28	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	DUO/Ingrado	2024	3,4	2,3	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.
Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	2024	54,7	42,5	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek - bewerking ABF	2026	80,8	71,3	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Jongeren met een delict voor de rechter	%	CBS - Jeugdmonitor	2023	1	1	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	CBS - Jeugdmonitor	2024	8	6	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	2025	14,7	13,7	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
Jongeren met jeugdbescherming	%	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	2025	2,1	1,0	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of ‘onder voogdij geplaatst’.

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Jongeren met jeugdreclassering	%	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	2025	0,6	0,4	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari. Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	2025	1.110	720	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

De gegevens die in deze tabel zijn opgenomen zijn afkomstig van:

Waar staat je gemeente.nl geraadpleegd op 19-08-2026, van https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv-

2.2 Programma 2 Goed wonen in een prettige leefomgeving

Inleiding

Fijn wonen begint met een goede woning in een prettige omgeving. Daarom werken we aan voldoende passende en betaalbare woningen, sterke dorpen en wijken, een aantrekkelijke openbare ruimte en een goede bereikbaarheid. Daarbij koesteren we de kwaliteiten die Oldambt bijzonder maken: ons landschap, ons erfgoed en onze gemeenschappen. Zo bouwen we aan een leefomgeving waarin inwoners zich thuis voelen en waar ruimte is voor huidige én toekomstige generaties.

2.2.1 Fijn wonen is ons uitgangspunt

Wat willen we bereiken

Iedereen in Oldambt heeft recht op een fijne woonplek. Er zijn voldoende betaalbare koop- en huurwoningen en het liefst hebben mensen een keuze.

Aanpak op hoofdlijnen

- We zetten in op voldoende betaalbare huur- en koopwoningen volgens de 30% sociale huur en 2/3 betaalbaarheid verdeling en houden daarbij rekening met de behoefte van verschillende doelgroepen.
- We zorgen voor een evenwichtige verdeling van woningbouw over de gemeente.
- We ondersteunen inwoners waar dat nodig is bij het verbeteren of verduurzamen van hun woning.
- We continueren de starterslening.
- We versterken de leefbaarheid van dorpen en wijken door samen met inwoners en ondernemers te investeren in een veilige, groene en toekomstbestendige leefomgeving, met respect voor het eigen karakter van iedere kern.

1: We stellen het Volkshuisvestingsprogramma vast en herijken daarin de woningbouwopgave

2: We zetten ons in voor het behalen van 30% sociale huur en voeren hierover actief overleg met de woningcorporaties

3: Het Volkshuisvestingsfonds blijft ook in 2027 beschikbaar en we informeren onze inwoners over de mogelijkheden

4: We monitoren de starterslening en herijken die waar nodig

2.2.2 We bouwen sneller en slimmer

Wat willen we bereiken

Oldambt heeft voldoende woningen en een woningmarkt die in beweging komt. Woningbouw sluit aan bij de behoeften van dorpen en wijken en lange termijn ontwikkelingen.

Aanpak op hoofdlijnen

- We creëren ruimte voor grote en kleinschalige woningbouwinitiatieven en initiatieven van inwoners en ondernemers.
- We benutten de bestaande woningvoorraad en locaties beter en bieden ruimte aan nieuwe woonvormen en herbestemming.
- We versnellen woningbouw door procedures te vereenvoudigen, initiatieven te ondersteunen en waar nodig een actievere gemeentelijke rol te nemen.
- We sluiten aan bij de huidige en toekomstige woonbehoefte en houden overzicht op woningbouwontwikkelingen.

1: We werken ook in 2027 aan een definitief Omgevingsplan dat ruimte en flexibiliteit biedt om woningbouw en andere initiatieven te faciliteren op verschillende locaties in de gemeente

2: We starten een herziening van het gemeentelijk welstandsbeleid dat vervolgens wordt vertaald in het Omgevingsplan

3: We gaan door met de professionalisering van gebiedsontwikkeling binnen Oldambt om bij te dragen aan het versnellen van woningbouw

4: We starten in 2027 met de procedure om een nieuw woongebied in Scheemda te ontwikkelen voor circa 100 woningen

5: We werken samen met de provincie Groningen als gebiedsontwikkelaar verder aan het realiseren van woningen in Blauwestad

2.2.3 We gaan voor een goed bereikbaar Oldambt

Wat willen we bereiken

Oldambt is goed bereikbaar en inwoners kunnen zich veilig, zelfstandig en gemakkelijk verplaatsen binnen en buiten de gemeenten. Verschillende vormen van vervoer vullen elkaar aan en de openbare ruimte is toegankelijk voor iedereen.

Aanpak op hoofdlijnen

- We voeren het mobiliteitsprogramma uit, met focus op gezonde vormen van vervoer.
- We zorgen voor een goede balans tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid en een prettige leefomgeving.
- We erkennen dat de auto voor veel inwoners belangrijk blijft en zorgen voor voldoende en kosteloze parkeergelegenheid.
- We kijken naar mogelijkheden om openbaar vervoer nog beter op elkaar (bus en trein) te laten aansluiten.
- We stimuleren initiatieven zoals vervoer door vrijwilligers en het opbouwen van lokale netwerken.
- We zorgen voor voldoende voorzieningen voor elektrisch vervoer.

1: We werken aan uitvoeringsprogramma's op basis van het Mobiliteitsprogramma

2: We geven uitvoering aan de nog te verschijnen nota Parkeernormen

3: We herstellen de Kademuur aan het Termunterzijldiep en starten met het vervangen van bruggen in Nieuw Scheemda, Nieuwolda en 't Waar

2.2.4 We koesteren ons erfgoed

Aanpak op hoofdlijnen

We behouden, versterken en benutten het erfgoed van Oldambt, zodat de rijke geschiedenis en identiteit van onze gemeente zichtbaar blijven en bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving, leefbaarheid, toerisme en toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Wat willen we bereiken

- We beschermen en benutten gebouwd en immaterieel erfgoed als onderdeel van onze identiteit en leefomgeving.
- We zetten het boerderijenprogramma, boerderijenloket en de Erfgoed Deal voort.
- We betrekken erfgoed en gebiedskenmerken vroegtijdig bij ruimtelijke ontwikkelingen en stimuleren herbestemming en multifunctioneel gebruik.
- We benutten erfgoed voor toerisme en de vrijetijdseconomie.

1: We gaan door met restaureren en herbestemmen Graansilo in Bad Nieuweschans

2: We zetten het Oldambtster erfgoed provinciaal en landelijk beter op de kaart

2.2.5 We koesteren ons landschap

Wat willen we bereiken

Oldambt heeft een landschap waarin economie, recreatie en natuur elkaar versterken. De landbouw levert hieraan een belangrijke bijdrage en draagt bij aan de ontwikkeling en kwaliteit van het landschap en de economie.

Aanpak op hoofdlijnen

- We bieden agrarische ondernemers ruimte voor een toekomstbestendige en duurzame bedrijfsvoering.
- We stimuleren duurzame, regionale en eerlijke voedselproductie.
- We houden bij ontwikkelingen rekening met de karakteristieken van het gebied.
- We hebben aandacht voor natuurherstel, vruchtbare gezonde bodems, biodiversiteit en eerlijke inkomens voor boeren.

1: We ontwikkelen beleid voor hoe we omgaan met de balans tussen landbouw en andere belangen zoals natuur, landschap en cultuurhistorie

2: Bij het uitwerken van nieuwe groenstructuren en natuur gaan we zorgvuldig om met het uitbreiden van groen en natuur in ons buitengebied

3: We verkennen de mogelijkheden voor beperkte woningbouw aan de randen van het buitengebied die de provincie in de toekomst lijkt te bieden

2.2.6 Werken aan perspectief en brede welvaart

Wat willen we bereiken

Veiligheid, versterking en herstel zijn de basis. Van daaruit werken we aan perspectief en brede welvaart. Dat doen we via programma's als NPG, Nij Begun en de Regio Deal Oost-Groningen II.

Aanpak op hoofdlijnen

- We werken aan perspectief met onze inzet via Nij Begun en de onderliggende agenda's. Naast Herstel en Isolatie-aanpak gaat dit met name ook over de Sociale Agenda en de Economische Agenda.
- We investeren in de brede welvaart in Oldambt via Nationaal Programma Groningen.

1: We voeren onze herstel-agenda uit

2: We voeren onze lokale isolatie-aanpak (met maatregel 29 van Nij Begun) uit via het Programma Energie en Klimaat en het project Oldambt Verwarmt

3: We brengen focus aan in onze inzet voor de Economische Agenda. Daarbij zetten we in elk geval in op concretisering van de plannen rond de Masterplannen (Regiocentra en Campussen) en het ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd

4: We werken verder aan de uitvoering van het lokale programma NPG en alle projecten die hiervoor zijn goedgekeurd

5: We dienen de laatste NPG-aanvragen in voor beoordeling en besluitvorming

6: We geven uitvoering aan de Regio Deal Oost-Groningen II

Toelichting: voor meer informatie en een beschrijving van de plannen voor 2027 binnen de programma's Nij Begun en NPG verwijzen we naar paragraaf 3.9 in de begroting. Verder komen onderdelen of maatregelen vanuit Nij Begun ook op andere plekken in de begroting terug.

7: We voeren de maatregelen van de Sociale Agenda uit en leveren een bijdrage aan de verdere inrichting van de governance

Baten en lasten van Programma 2 Goed wonen in een prettige leefomgeving

Bedragen x €1.000

Baten en lasten van Programma 2 Goed wonen in een prettige leefomgeving	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Lasten						
Fijn wonen is ons uitgangspunt	**7.247**	**57.599**	**11.715**	**5.274**	**5.699**	**5.326**
We bouwen sneller en slimmer	**9.579**	**16.858**	**1.736**	**1.938**	**1.807**	**1.765**
We gaan voor een goed bereikbaar Oldambt	**6.791**	**7.269**	**7.165**	**7.533**	**7.539**	**7.539**
We koesteren ons erfgoed	**826**	**2.534**	**758**	**630**	**630**	**630**
We koesteren ons landschap	**4.106**	**5.155**	**4.783**	**4.842**	**4.845**	**4.845**
Totaal Lasten	**28.549**	**89.414**	**26.156**	**20.216**	**20.520**	**20.106**
Baten						
Fijn wonen is ons uitgangspunt	**6.065**	**54.163**	**9.282**	**3.482**	**3.906**	**3.533**
We bouwen sneller en slimmer	**6.540**	**16.046**	**1.310**	**1.206**	**1.063**	**917**
We gaan voor een goed bereikbaar Oldambt	**299**	**130**	**57**	**57**	**57**	**57**
We koesteren ons erfgoed	**139**	**997**	**30**	**30**	**30**	**30**
We koesteren ons landschap	**132**	**134**	**104**	**104**	**104**	**104**
Totaal Baten	**13.175**	**71.470**	**10.783**	**4.880**	**5.160**	**4.641**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**15.374**	**17.944**	**15.373**	**15.337**	**15.361**	**15.465**
Stortingen						
Reservemutaties programma 2	**4.372**	**3.750**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**4.372**	**3.750**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen						
Reservemutaties programma 2	**5.749**	**1.396**	**1.235**	**932**	**932**	**932**
Totaal Onttrekkingen	**5.749**	**1.396**	**1.235**	**932**	**932**	**932**
Mutaties reserves	**-1.376**	**2.354**	**-1.235**	**-932**	**-932**	**-932**
Totaal	**13.998**	**20.298**	**14.137**	**14.405**	**14.429**	**14.533**

Beleidsindicatoren van Programma 2 Goed wonen in een prettige leefomgeving

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	2024	4,6	8,4	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.

De gegevens die in deze tabel zijn opgenomen zijn afkomstig van:

Waar staat je gemeente.nl geraadpleegd op 19-08-2026, van https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv-

2.3 Programma 3 Ruimte voor leren, werken en ontwikkelen

Inleiding

Een sterke gemeente leunt op kennis, ondernemerschap en meedoen. Daarom investeren we in goed onderwijs, ontwikkelkansen, digitalisering en een sterke economie. Door onderwijs, bedrijfsleven en overheid beter te verbinden, versterken we de arbeidsmarkt en benutten we de kansen van onze strategische ligging. Zo bouwen we aan een toekomstbestendig Oldambt, waar talent ruimte krijgt, ondernemers kunnen groeien en iedereen mee kan doen.

2.3.1 Onderwijs voor iedereen

Wat willen we bereiken

Oldambt heeft een toegankelijk, divers en toekomstbestendig onderwijsaanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners en de arbeidsmarkt.

Aanpak op hoofdlijnen

- We stimuleren campusontwikkeling en samenwerking met andere (onderwijs)initiatieven.
- We versterken de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid om te zorgen voor een passend en toekomstgericht onderwijsaanbod.
- We investeren in passende en toekomstbestendige accommodaties voor onderwijs en samenwerking met het bedrijfsleven.
- We streven naar een vestiging van hoger onderwijs in onze gemeente.

1: We ontwikkelen het campusinitiatief RUBY verder met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven en sluiten daarmee aan op het Masterplan Campussen en de Economische Agenda van Nij Begun

2: We maken met onderwijsinstellingen en werkgevers afspraken over onderwijs dat aansluit bij de regionale arbeidsmarkt en de ontwikkelbehoeften van inwoners

2.3.2 Een leven lang ontwikkelen

Wat willen we bereiken

Inwoners kunnen zich hun hele leven blijven ontwikkelen en beschikken over vaardigheden die passen bij hun talenten en de veranderende arbeidsmarkt.

Aanpak op hoofdlijnen

- We verbinden onderwijs, scholing en ontwikkeling met de behoeften van inwoners, werkgevers en de arbeidsmarkt.
- We versterken de samenwerking tussen onderwijs, werkgevers, overheid en regionale partners en benutten kansen vanuit Nij Begun, Nationaal Programma Groningen en de Regio Deal.
- We maken ontwikkel- en scholingsmogelijkheden toegankelijk en onderzoeken hoe voorzieningen in de buurt kunnen bijdrage aan bereikbare ontwikkelmogelijkheden voor inwoners.
- We zetten in op basisvaardigheden, digitale vaardigheden en geletterdheid en voorkomen dat jongeren zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten.

1: We brengen lokale en regionale initiatieven voor een leven lang ontwikkelen samen en sluiten daarmee aan op de Economische Agenda van Nij Begun

2: We halen via bedrijfsbezoeken, het ondernemersloket en overleg met onderwijsinstellingen op aan welke kennis en vaardigheden behoefte is en vertalen dit naar scholings- en ontwikkeltrajecten

3: We maken het beschikbare scholings- en ontwikkelaanbod inzichtelijk en brengen dit via werkgevers, Afeer, onderwijsinstellingen en RUBY onder de aandacht van inwoners

4: We geven uitvoering aan het Regionaal programma voortijdig schoolverlaten en School naar Duurzaam Werk

5: We zetten maatregelen uit de Sociale Agenda van Nij Begun in om vroegtijdig schoolverlaten terug te dringen

2.3.3 Werk en participatie

Wat willen we bereiken

Inwoners doen (naar vermogen) mee in de samenleving en krijgen ondersteuning bij hun ontwikkeling naar duurzaam werk.

Aanpak op hoofdlijnen

- We ondersteunen inwoners die niet of onvoldoende deelnemen aan de arbeidsmarkt bij hun ontwikkeling naar participatie en werk.
- We werken vanuit vertrouwen, maatwerk en eigen regie, passend bij de Participatiewet in Balans.
- We werken samen met Afeer, werkgevers, onderwijs en maatschappelijke organisaties.
- We hebben bijzondere aandacht voor jongeren, statushouders en inwoners die langdurig niet hebben deelgenomen aan de arbeidsmarkt.
- We benutten de Sociale Agenda van Nij Begun en gebiedsgericht werken om participatie- en werkkansen te vergroten. We versterken de samenhang tussen activering, ontwikkeling, scholing en duurzaam werk.
- We werken samen met het programma Gebiedsgericht Werken om participatie- en werkkansen dichtbij inwoners te organiseren.

1: We passen beleid, werkprocessen en dienstverlening aan op de Participatiewet in Balans

2: We maken met scholen, het Doorstroompunt en Afeer afspraken over een doorgaande route voor jongeren van school naar duurzaam werk

3: We bereiken en activeren inwoners via sociale inclusie en zetten passende ondersteuning en voorzieningen van Afeer in

4: We werken aan de begeleiding van statushouders naar participatie, opleiding en werk

5: We starten met Nij Begun-banen en wijk- en dorpsondersteuners, en verbinden deze aan passende scholing en begeleiding in dorpen en wijken

6: We werken met Afeer en de regiogemeenten voorstellen uit voor de doorontwikkeling van de sociale infrastructuur

2.3.4 Een sterk economisch profiel

Wat willen we bereiken

Oldambt heeft een sterk economisch profiel en is een aantrekkelijke gemeente om te werken, te ondernemen en te wonen.

Aanpak op hoofdlijnen

- We versterken en profileren de economische kracht van Oldambt en benutten kansen vanuit Nij Begun en regionale programma's.
- We versterken de samenwerking met ondernemers en stimuleren innovatie, digitalisering, verduurzaming en circulariteit.
- We werken aan toekomstbestendige bedrijventerreinen en benutten de kansen van onze ligging in de grensregio.
- We versterken de vrijetijdseconomie, met focus op de Graanrepubliek, Waddenkust, Oldambtmeer en Blauwestad, en stimuleren meerdaags verblijf.
- We geven uitvoering aan de ambities voor het centrum van Winschoten.
- We verbinden economische ontwikkeling met onderwijs en arbeidsmarkt, zodat bedrijven voldoende ruimte en personeel hebben om zich te ontwikkelen.

1: We stellen onze economische visie vast, werken dit uit in een uitvoeringsagenda en verkennen daarbij de mogelijkheden van de Economische Agenda van Nij Begun

2: We versterken de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers en de samenwerking met het bedrijfsleven

3: We stellen een bedrijventerreinenvisie op en actualiseren ons detailhandelsbeleid

4: We stellen een uitvoeringsagenda op naar aanleiding van de nieuwe horecavisie

5: We starten met de uitvoering van het vastgestelde beleid op vrijetijdseconomie

6: We zetten de revitalisering van bedrijventerrein De Rensel voort

7: We werken aan een aanvraag voor bestemmingsontwikkeling Graanrepubliek en Waddenkust, om middelen aan te vragen uit het van de Economische Agenda van Nij Begun (Ruimte voor Vrijetijd)

2.3.5 Digitalisering

Wat willen we bereiken

Digitalisering draagt bij aan innovatie en heeft invloed op de arbeidsmarkt. We willen dat inwoners en ondernemers in Oldambt zich bewust van zijn van de mogelijkheden en de risico's van digitalisering.

Aanpak op hoofdlijnen

- We stimuleren de digitale vaardigheden van inwoners en ondernemers.
- We vergroten de bewustwording van digitale kansen en risico's.
- We verbinden digitalisering aan innovatie, ondernemerschap en de arbeidsmarkt.
- We benutten de Sociale Agenda van Nij Begun om digitale inclusie te bevorderen en inwoners ontwikkel- en werkervaring te bieden.
- We werken hiervoor samen met onderwijs, maatschappelijke organisaties en uitvoeringspartners.

1: We leiden met inzet van de Sociale Agenda van Nij Begun inwoners op tot digicoach en bieden hen werkervaring en begeleiding

2: We zetten digicoaches via bibliotheken en maatschappelijke organisaties in om inwoners te ondersteunen bij digitale basisvaardigheden en veilig digitaal handelen

3: We ondersteunen ondernemers via RUBY met kennis en activiteiten op het gebied van digitalisering en digitale weerbaarheid

4: We maken met onderwijs en werkgevers afspraken over scholing in digitale vaardigheden die aansluit bij de arbeidsmarkt

2.3.6 Een aantrekkelijke binnenstad

Wat willen we bereiken

Het centrum heeft een aantrekkelijk en toekomstbestendig woon-, winkel- en verblijfsklimaat voor inwoners, bezoekers en ondernemers.

Aanpak op hoofdlijnen

- We geven uitvoering aan het Ambitiedocument centrum Oldambt.
- We bepalen volgens de ontwikkelstrategie welke ontwikkelingen het meest bijdragen aan een aantrekkelijk en goed functionerend centrum.
- We stemmen planvoorbereiding en uitvoering op elkaar af, zodat ontwikkelingen haalbaar zijn en het centrum bereikbaar en aantrekkelijk blijft.
- We werken samen met vastgoedeigenaren, ondernemers, inwoners en andere betrokken partijen.

1: We werken de plannen voor de ontwikkellocaties St. Lucas, Blaauw en Liefkenshoek verder uit

2: We stellen een plan van aanpak op voor de openbare ruimte, waaronder vergroening, parkeren, verblijfs- en ontmoetingsplekken, het Marktplein en de mogelijkheid van water op het Schönfeldplein

3: We geven uitvoering aan de ontwikkelingen in de Langestraat, de pui- en gevelaanpak, het bouwrijp maken van de St. Lucas- en Blaauwlocatie en de nieuwbouw van het gemeentehuis

4: We onderzoeken de haalbaarheid van een museum en/of toeristisch informatiecentrum

Baten en lasten van Programma 3 Ruimte voor leren, werken en ontwikkelen

Bedragen x €1.000

Baten en lasten van Programma 3 Ruimte voor leren, werken en ontwikkelen	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Lasten						
Onderwijs voor iedereen	**6.028**	**9.237**	**8.457**	**7.451**	**7.468**	**7.307**
Werk en participatie	**24.181**	**23.238**	**24.430**	**25.030**	**25.634**	**25.634**
Een sterk economisch profiel	**2.067**	**7.310**	**6.717**	**7.297**	**10.455**	**9.924**
Totaal Lasten	**32.276**	**39.786**	**39.604**	**39.778**	**43.558**	**42.865**
Baten						
Onderwijs voor iedereen	**1.910**	**4.379**	**3.318**	**2.212**	**2.228**	**2.066**
Een sterk economisch profiel	**2.163**	**6.498**	**5.942**	**6.523**	**9.681**	**9.149**
Totaal Baten	**4.073**	**10.877**	**9.260**	**8.734**	**11.909**	**11.215**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**28.203**	**28.909**	**30.344**	**31.044**	**31.649**	**31.649**
Stortingen						
Reservemutaties programma 3	**41**	**96**	**96**	**96**	**96**	**96**
Totaal Stortingen	**41**	**96**	**96**	**96**	**96**	**96**
Mutaties reserves	**41**	**96**	**96**	**96**	**96**	**96**
Totaal	**28.244**	**29.005**	**30.440**	**31.140**	**31.745**	**31.745**

Beleidsindicatoren van Programma 3 Ruimte voor leren, werken en ontwikkelen

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Functiemenging	%	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	2025	46,1	54,6	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	LISA	2025	160,2	196,1	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	2025	688,7	858,8	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	CBS - Jeugdmonitor	2024	3	2	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)	2025	67,8	73,2	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	CBS - Personen met een bijstandsuitkering naar soort uitkering	2025	383,9	281,2	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS - Re-integratie-/participatievoorzieningen	2025	416,1	217,8	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

De gegevens die in deze tabel zijn opgenomen zijn afkomstig van:

Waar staat je gemeente.nl geraadpleegd op 19-08-2026, van https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv-

2.4 Programma 4 Veilig en weerbaar, thuis en op straat

Inleiding

We willen dat iedereen zich veilig voelt in Oldambt. Thuis, op straat en online. Daarom pakken we criminaliteit en overlast aan, met vroegsignalering, preventie én handhaving. We willen ook dat inwoners zich weerbaarder voelen, en dat inwoners elkaar kunnen helpen. Samen met inwoners, de politie en andere partners werken we aan een veilige gemeente. We voorkomen waar we kunnen, en we handhaven waar het nodig is. Een veilige woonomgeving is belangrijk, daarom blijven we volop werk maken van herstel en versterking, en staat voor ons de veiligheid van onze inwoners daarbij voorop.

2.4.1 Veilige dorpen en wijken

Wat willen we bereiken

We willen dat iedere inwoner van Oldambt zich veilig voelt; thuis, op straat en online.

Aanpak op hoofdlijnen

Om de veiligheid in Oldambt te waarborgen, zetten we in op een tweesporenbeleid van preventie waar mogelijk en handhaving waar nodig. Dit realiseren we door:

- In te zetten op vroegsignalering.
- Daadkrachtig aanpakken van criminaliteit, overlast en onveiligheid.
- Het stimuleren van buurtpreventie en initiatieven van inwoners.
- Het versterken van de samenwerkings tussen gemeente, politie, het OM, ondernemers en omliggende gemeenten.
- Het fysiek aanpassen van de openbare ruimte op locaties waar dit de veiligheid verhoogt.
- Extra aandacht te besteden aan de aanpak van cybercriminaliteit, digitale fraude en online oplichting.

1: We geven uitvoering aan de wettelijke taken uit het Wetsvoorstel Landelijke invoering Digitale Opkopersregister (DOR) en Digitaal Opkopers Loket (DOL)

2: We zorgen voor een gebiedsgerichte inzet van jongerenwerk, opbouwwerk, cultuurcoach en buurtsportcoach, die ouders en vrijwilligers activeren en voor een passend activiteitenaanbod voor jongeren zorgen

3: We bepalen de vervolgrichting naar aanleiding van de moties 'Veilig over straat in Oldambt' en 'Daadkrachtig investeren in handhaving en veiligheid'

4: We gaan boa's en politie instrueren vaker bestuursrechtelijke mogelijkheden aan te pakken/ in te zetten

5: We optimaliseren het Risico Jongeren Overleg netwerk door te evalueren en dat toe te passen in de praktijk

6: We organiseren een veiligheidsdag voor jongeren, in samenwerking met het Dollard College

7: We gaan structureel aanbod organiseren in samenwerking met school met betrekking tot preventie en voorlichting op het voortgezet onderwijs

8: We geven uitvoering aan de acties uit het Uitvoeringsplan Groningse Norm

9: We implementeren de zorgfraude aanpak om zorgcriminaliteit te herkennen en te kunnen voorkomen

2.4.2 Een weerbare samenleving

Wat willen we bereiken

Oldambt is niet alleen veilig in het hier en nu, maar ook voorbereid op toekomstige uitdagingen. Inwoners en ondernemers zijn digitaal vaardig en weerbaar.

Aanpak op hoofdlijnen

- We ondersteunen inwoners en ondernemers bij digitale vaardigheden en digitale veiligheid.
- We ondersteunen sociale netwerken in dorpen en wijken, zodat inwoners elkaar kunnen helpen.
- We besteden extra aandacht aan de aanpak van cybercriminaliteit, digitale fraude en online oplichting.
- We integreren digitale veiligheid en weerbaarheid in verschillende beleidsterreinen, zodat cyberveiligheid structureel wordt meegenomen in beleid, uitvoering en samenwerking.

1: We volgen de landelijke en regionale pilots noodsteunpunten om de juiste randvoorwaarden te kunnen hanteren

2: We implementeren het Plan van aanpak Cyberveiligheid binnen de drie gemeenten van het Basisteam Ommelanden-Oost

3: We voeren het projectplan 'Nijambt Digitaal Weerbaar' uit en richten daarbij een Information Security Management System in

2.4.3 Werken aan veiligheid en versterking

Wat willen we bereiken

Veiligheid, versterking en herstel zijn de basis. Van daaruit werken we aan perspectief. Samen met andere betrokken partijen in de regio werken we, in het kader van de Agenda Herstel van Groningen (onderdeel Nij Begun), aan een aanpak om als één overheid proactief en gebiedsgericht ondersteuning te bieden aan inwoners.

Aanpak op hoofdlijnen

- We hebben aandacht voor veiligheid en het veiligheidsgevoel van inwoners.
- We zetten in op spoedig en zorgvuldig schadeherstel en versterking van panden.
- We ondersteunen inwoners die hulp vragen rond schadeherstel en versterking. Voor inwoners in complexe of vastgelopen situaties zoeken we mee naar oplossingen en betrekken we de verantwoordelijke partijen. Waar mogelijk zetten we de beschikbare middelen in om knelpunten op te lossen.

1: We voeren het lokale plan van aanpak 'Versterking en Herstel Oldambt 2027' uit. In dit plan, dat eind 2026 aan de raad wordt voorgelegd, zijn doelstellingen en resultaten benoemd.

2: We bieden ondersteuning aan onze inwoners bij schadeherstel en versterking. Voor complexe situaties zetten we ons als gemeente in om oplossingen te onderzoeken en samen met verantwoordelijke partijen te realiseren

3: We zetten de beschikbare middelen om knelpunten op te lossen en verschillen te voorkomen zo goed mogelijk in

4: We voeren in Drieborg het plan van aanpak gericht op schadeherstel, verduurzaming en leefbaarheid uit

5: In het startgebied Nieuw-Scheemda/'t Waar werken we aan herstel, versterking en verduurzaming van de huizen in de één-overheid-aanpak samen met NCG en IMG

6: We voeren de plannen voor versterking van de leefbaarheid en verbetering van de openbare ruimte in het lint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda uit

7: We ontwikkelen en realiseren plannen en projecten voor het versterken van de leefbaarheid met de beschikbare middelen (Nij Begun maatregel 14) conform het vastgestelde plan van aanpak

Toelichting: voor meer informatie en een beschrijving van de plannen voor 2027 binnen de programma's Versterking en Hertel, NPG en Nij Begun verwijzen we naar paragraaf 3.9 in de begroting. Verder komen onderdelen of maatregelen vanuit Nij Begun ook op andere plekken in de begroting nog terug.

Baten en lasten van Programma 4 Veilig en weerbaar, thuis en op straat

Bedragen x €1.000

Baten en lasten van Programma 4 Veilig en weerbaar, thuis en op straat	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Lasten						
Veilige dorpen en wijken	**4.290**	**4.791**	**6.959**	**7.107**	**7.306**	**7.306**
Totaal Lasten	**4.290**	**4.791**	**6.959**	**7.107**	**7.306**	**7.306**
Baten						
Veilige dorpen en wijken	**26**	**147**	**150**	**150**	**150**	**150**
Totaal Baten	**26**	**147**	**150**	**150**	**150**	**150**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**4.264**	**4.644**	**6.809**	**6.956**	**7.156**	**7.156**
Stortingen						
Reservemutaties programma 4	**2.382**	**1.464**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**2.382**	**1.464**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen						
Reservemutaties programma 4	**76**	**431**	**12**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**76**	**431**	**12**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**2.306**	**1.033**	**-12**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**6.570**	**5.677**	**6.797**	**6.956**	**7.156**	**7.156**

Beleidsindicatoren van Programma 4 Veilig en weerbaar, thuis en op straat

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	2025	10	10	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit	2025	5,8	4,6	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit	2025	6,2	5,7	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde diefstallen	2025	2,0	1,2	Het aantal diefstallen uit woningen per 1000 inwoners.
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde diefstallen	2025	1,3	2,1	Het aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners.

De gegevens die in deze tabel zijn opgenomen zijn afkomstig van:

Waar staat je gemeente.nl geraadpleegd op 19-08-2026, van https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv-

2.5 Programma 5 Bewust van de wereld en van de toekomst

Inleiding

We staan in Oldambt voor een grote opgave op het gebied van klimaat en energie. Europese afspraken en nationale wetgeving geven duidelijke kaders: we werken toe naar een klimaatneutrale gemeente in 2050 en een forse vermindering van de CO_2-uitstoot in 2030. Vanuit onze rol hebben we als gemeente regie op de gebouwde omgeving en dragen we bij aan deze doelen. We beginnen niet vanaf nul. Er liggen al plannen, middelen en programma's waarmee we stappen zetten. Tegelijk zijn er de komende jaren belangrijke keuzes te maken: waar beginnen we, hoe snel gaan we en welke oplossingen passen bij onze dorpen en wijken. We werken daarbij stap voor stap en gebiedsgericht, zodat we kunnen leren en bijsturen waar nodig. De energieopgave gaat niet alleen over klimaat en milieu. Het gaat ook om comfortabel wonen en een betaalbare energierekening. De beschikbaarheid van energie beïnvloedt hoe we wonen, werken en reizen. Elektriciteit is daarvan naast warmte een belangrijk onderdeel van ons energiesysteem. Hier is het belangrijk om vraag, aanbod, infrastructuur en ruimte op elkaar af te stemmen zodat netcongestie wordt beperkt. Om oog te houden voor de leefbaarheid, kijken we in samenhang naar de opgave voor duurzame energieopwek en -opslag en tegelijkertijd hoe we daarin netcongestie kunnen oplossen, beheersen en voorkomen.

2.5.1 Verantwoordelijkheid in de energietransitie

Wat willen we bereiken

In 2030 is de CO2-uitstoot in de gemeente aanzienlijk verminderd als stap richting een klimaatneutraal Oldambt in 2050.

Aanpak op hoofdlijnen

- We voeren regie op de verduurzaming van de gebouwde omgeving en stimuleren lokale initiatieven van inwoners en bedrijven.
- We ontwikkelen een warmteprogramma als route naar aardgasvrij wonen en maken het concreet in wijk- en gebiedsplannen.
- We leveren als gemeente ook onze eigen bijdrage, door duurzame inkoop, hergebruik en materiaal- en energiebesparing

1: We werken met het opgestelde warmteprogramma toe richting een uitvoeringsplan

2: We monitoren de CO2-uitstoot van de gebouwde omgeving

2.5.2 Ondersteunen inwoners bij verduurzaming

Wat willen we bereiken

Al onze inwoners kunnen meekomen in de verduurzamingsaanpak en kunnen optimaal gebruik maken van de middelen die beschikbaar zijn. We hebben in het bijzonder aandacht voor de mensen die te maken hebben met energie-armoede.

Aanpak op hoofdlijnen

- Met de isolatieaanpak ondersteunen wij inwoners om versnelt hun woning te verduurzamen. Als gemeente informeren wij inwoners over de financiële mogelijkheden en ondersteunen wij bij de stappen richting de uitvoering.
- Wij bieden een aanvullende subsidieregeling aan voor isolatiemaatregelen
- We herijken de energiearmoede aanpak.

1: We ondersteunen inwoners om versneld hun woning te verduurzamen en informeren hen over de financiële mogelijkheden

2: We sluiten met de uitvoering van Maatregel 29 aan bij de gebiedsgerichte aanpakken

3: We ontwikkelen doelgroepgerichte aanpakken, door het uitbreiden van het VvE loket en een nieuwe aanpak voor huishoudens met energiearmoede

4: We geven uitvoering aan het programma Klimaat en Energie

2.5.3 Energie voor iedereen

Wat willen we bereiken

Al onze inwomers en ondernemers kunnen blijven beschikken over voldoende energie. We kunnen de problemen rondom het energienet niet zelf oplossen, maar voelen wel de verantwoordelijkheid om samen te werken en besluiten te nemen. De energietransiite vraagt om keuzes die invloed hebben op het landschap. Het uitgangspunt is dat wij het Oldambtster landschap zo min mogelijk aantasten. Wij zoeken altijd naar een zorgvuldige inpassing.

Aanpak op hoofdlijnen

- De komende jaren zullen bekende en nieuwe alternatieven om de energietransitie vorm te geven zich blijven ontwikkelen. Wij volgen deze actief om tijdig te kunnen bepalen welke mogelijkheden en kansen we in Oldambt kunnen inzetten.

- We werken samen met netbeheerders, inwoners, bedrijven en andere partners aan oplossingen voor de toenemende druk op het elektriciteitsnet.
- We bereiden onze gemeente voor op een duurzame en betrouwbare energievoorziening, door tijdig keuzes te maken over de inrichting van de ruimte en slimme energieoplossingen.

1: We geven uitvoering aan het programma Klimaat en Energie

2.5.4 Circulaire economie

Wat willen we bereiken

We willen de economie in onze gemeente circulair en toekomstbestendig maken. We willen daarom bedrijven, instellingen en initiatieven ondersteunen bij de overgang naar een circulaire economie. Ook gaan wij bedrijventerreinen vernieuwen.

Aanpak op hoofdlijnen

- We ondersteunen en stimuleren bedrijven, instellingen en initiatieven bij verduurzaming en circulariteit.
- We zetten in op revitalisering van bedrijventerreinen als randvoorwaarde voor circulaire economie.
- We nemen circulaire economie mee als uitgangspunt in onze economische visie.

1: We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma Circulaire Economie

2.5.5 Klimaatadaptatie

Wat willen we bereiken

We werken aan een klimaatbestendige en groene leefomgeving waarin natuur, biodiversiteit en waterbeheer elkaar versterken. Hiermee maken we Oldambt duurzamer en aangenamer om te wonen, te leven en te bezoeken.

Aanpak op hoofdlijnen

- We zetten in op natuurlijk waterbeheer en verstandig gebruik van (regen)water.
- We versterken de groenblauwe structuur in de gemeente.
- We zetten in op groene schoolpleinen.
- We stimuleren groene daken en wateropvang (wadi’s).
- We beschermen onze donkerte en rust.
- We voeren het Ambitiedocument Groen uit.

1: We werken het groenambitieplan verder uit

2: We leggen een regenwaterstructuur aan in het centrum van Scheemda

3: We leggen een regenwaterriool aan in de Kerkwijk in Nieuw Scheemda

4: We geven uitvoering aan de brede klimaatsubsidie

5: We leggen een gescheiden riolering aan op de Hoofdweg in ‘t Waar

6: We zetten het bijenproject voort

7: We rollen het subsidieproject Tiny Forest bij de kinderboerderij Winschoten verder uit

Baten en lasten van Programma 5 Bewust van de wereld en van de toekomst

Bedragen x €1.000

Baten en lasten van Programma 5 Bewust van de wereld en van de toekomst	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Lasten						
Verantwoordelijkheid in de energietransitie	**3.353**	**17.327**	**3.515**	**3.534**	**3.554**	**3.554**
Klimaatadaptatie	**7.968**	**7.010**	**7.347**	**7.372**	**7.396**	**7.396**
Totaal Lasten	**11.321**	**24.337**	**10.863**	**10.907**	**10.950**	**10.950**
Baten						
Verantwoordelijkheid in de energietransitie	**906**	**13.765**	**151**	**151**	**151**	**151**
Klimaatadaptatie	**10.511**	**10.601**	**10.832**	**10.832**	**10.832**	**10.832**
Totaal Baten	**11.416**	**24.366**	**10.983**	**10.983**	**10.983**	**10.983**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-95**	**-29**	**-120**	**-76**	**-32**	**-32**
Stortingen						
Reservemutaties programma 5	**167**	**1.568**	**167**	**167**	**167**	**167**
Totaal Stortingen	**167**	**1.568**	**167**	**167**	**167**	**167**
Onttrekkingen						
Reservemutaties programma 5	**227**	**335**	**177**	**177**	**177**	**177**
Totaal Onttrekkingen	**227**	**335**	**177**	**177**	**177**	**177**
Mutaties reserves	**-60**	**1.232**	**-10**	**-10**	**-10**	**-10**
Totaal	**-155**	**1.204**	**-130**	**-86**	**-43**	**-43**

Beleidsindicatoren van Programma 5 Bewust van de wereld en van de toekomst

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS - Huishoudelijk afval	2024	123	148	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	RVO - Regionale Klimaatmonitor	2024	44,0	42,8	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit t.o.v. het totaal bekend elektriciteitsverbruik.

De gegevens die in deze tabel zijn opgenomen zijn afkomstig van:

Waar staat je gemeente.nl geraadpleegd op 19-08-2026, van
https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv-

2.6 Programma 6 Samenwerken met onze dorpen en wijken

Inleiding

Om te kunnen ontwikkelen moet de basis in de dorpen en wijken goed zijn. Daarom werken we gebiedsgericht. We zetten de leefwereld van inwoners centraal en organiseren ons werk zoveel mogelijk dicht bij de samenleving. Daarbij werken we samen met inwoners, ondernemers, dorpsbelangen, wijkplatforms, maatschappelijke organisaties en andere partners aan de opgaven die spelen in hun directe leefomgeving. Gebiedsgericht werken helpt ons om beleid, uitvoering en investeringen beter op elkaar af te stemmen. In iedere wijk en ieder dorp spelen verschillende vraagstukken. Daarom maken we samen keuzes op basis van cijfers, signalen uit de samenleving en de kennis van inwoners uit de wijk- en dorpskompassen. We zorgen voor samenhang tussen gemeentelijke programma's, en gebiedsgerichte inzet vanuit Nij Begun, NPVR, NPG en Regio Deal Oost-Groningen. Dorps- en wijkagenda's vormen hierbij het gezamenlijke afwegingskader voor onze inzet. Een sterke lokale democratie vraagt om goede participatie. We willen inwoners vroegtijdig betrekken bij plannen en ontwikkelingen, duidelijk zijn over de ruimte voor invloed en zichtbaar maken wat we met de opgehaalde ideeën doen. Zo werken we aan vertrouwen, betrokkenheid en een betrouwbare overheid.

2.6.1 Gebiedsgericht werken

Aanpak op hoofdlijnen

We willen dat gemeentelijke investeringen, projecten en dienstverlening beter aansluiten bij de behoeften van onze dorpen en wijken. Inwoners ervaren een zichtbare en bereikbare gemeente die samen met hen werkt aan leefbaarheid, voorzieningen en sociale samenhang. Daarbij versterken we de samenwerking tussen inwoners, professionals, maatschappelijke organisaties en gemeente.

Wat willen we bereiken

- We werken met vier gebiedsteams rondom gebiedswethouders en gebiedsregisseurs als gezicht van de gemeente in dorpen en wijken. De inzet van opbouwwerk, jongerenwerk, buurtsportcoaches, cultuurcoaches en wijk- en dorpsondersteuners voeren we gebiedsgericht uit. Dit wordt versterkt door de leefbaarheidsmaatregelen van Nij Begun (zie Paragraaf).
- Dorps- en wijkagenda’s geven richting aan beleid, investeringen en programma's. We monitoren de ontwikkeling van dorpen en wijken met dorps- en wijkkompassen.
- Een gebiedsgerichte dorpsaanpak of wijkaanpak met een uitvoeringsprogramma zorgt ervoor dat verschillende financieringsstromen bij elkaar komen.
- We werken aan toekomstbestendige ontmoetingsplekken, buurt- en dorpshuizen en andere maatschappelijke voorzieningen als onderdeel van een sterke sociale infrastructuur.
- We voeren de leefbaarheidsmaatregelen uit de Sociale Agenda en Maatregel 14 van Nij Begun gebiedsgericht uit en verbinden deze aan de dorps- en wijkagenda's.

2.6.1.1 Scheemda, Nieuwolda, Nieuw-Scheemda en 't Waar, Midwolda, Oostwold

1: In de gebiedsaanpak van het lint Nieuwolda, ’t Waar en Nieuw-Scheemda investeren we in herstel van de openbare ruimte en de bruggen over het Termunterzijldiep

2: We hebben de dorpsagenda van Scheemda eind 2026 vastgesteld, deze geeft richting aan onze inzet in het dorp. De ontwerpen voor de uitvoering voor Hart voor Scheemda (Programma NPG) stellen we samen met bewoners vast

3: Met sportverenigingen en Dorpsbelangen doen we een haalbaarheidsstudie naar Verenigd Nieuwolda, de nieuwe sportkantine van het dorp

4: We realiseren het Landschapsbalkon in Oostwold en revitaliseren het Botjespark in Midwolda

2.6.1.2 Beerta, Finsterwolde, Bad Nieuweschans, Drieborg, Ganzedijk-Hongerige Wolf

1: De dorpsagenda van Bad Nieuweschans is eind 2026 vastgesteld. We maken een uitvoeringsprogramma voor investeringen in het beleefbaar maken van het lokale erfgoed (Programma NPG), en investeren in woningen met Vhf en Maatregel 29

2: We starten met het uitvoeringsprogramma van de Dorpsagenda Drieborg, gericht op leefbaarheid en een haalbaarheidsstudie naar een nieuw MFA

3: We stellen het uitvoeringsplan voor Gebiedsproject Beersterbos (Maatregel 14) , met investeringen in groen, infrastructuur en een nieuw dorpshuis. Daarnaast starten de voorbereidingen voor de aanpak van de Hoofdstraat

4: De weg tussen Ganzedijk en Hongerige Wolf wordt ingericht met meer aandacht voor fietsers en voetgangers, waarmee de verkeersveiligheid en leefbaarheid worden verbeterd

5: In Finsterwolde wordt met de betrokken partijen gekeken naar de doorontwikkeling van MFC De Hardenberg. Voor de vernieuwing van de Wiegersweg starten we het participatietraject

2.6.1.3 Winschoten-Noord, Blauwestad, Westerlee, Heiligerlee

1: In Winschoten-Noord wordt in 2027 een nieuw Wijkplatform opgezet. We hebben aandacht voor verbetering van de leefbaarheid, klimaatbestendigheid en sociale veiligheid in Parkwijk

2: De ontwikkeling van Blauwestad gaat door met nieuwe woongebieden. We onderzoeken mogelijkheden voor ontmoeting samen met Bewonersbelangen en stichting Park van Pomona

3: In Westerlee vraagt samenwerking van maatschappelijke organisaties aandacht met een centrale rol voor Dorpsbelangen. We brengen de plannen voor renovatie van het jeugdhonk verder

4: In Heiligerlee staan het Klokkengieterijmuseum en Museum Slag bij Heiligerlee voor een samenvoeging met verbouwing in het pand van de voormalige Klokkengieterij. De maatschappelijke functie van de speeltuinvereniging willen we versterken

2.6.1.4 Winschoten-Zuid, -Centrum, -Bomenbuurt, -Zeeheldenbuurt

1: In de wijkaanpak voor Winschoten-Zuid stellen we het eerste wijkkompas en de wijkagenda op. Met het Volkshuisvestingsfonds en Maatregel 29 kunnen bewoners investeren in woningen. Met Regiodeals investeren we in leefbaarheid en veiligheid

2: In Centrum loopt de uitvoering van de centrumaanpak (zie Programma 3). We hebben aandacht voor de leefbaarheid en veiligheid rondom Marktplein en het station

3: Voor de Bomenbuurt verkennen we een wijkaanpak met investeringen in een aantal straten, de speeltuinvereniging en renovatie van woningen door de woningcorporatie

4: Voor de Zeeheldenbuurt is het nieuwe Wijkplatform een aanjager van activiteiten. We betrekken bewoners bij het ontwerp van naastgelegen Blaauw- en Lucas-locaties

2.6.2 Participatie

Aanpak op hoofdlijnen

We bouwen aan een gemeente waarin inwoners zich gehoord, betrokken en medeverantwoordelijk voelen voor de toekomst van hun dorp, wijk en gemeente. We versterken het vertrouwen tussen inwoners en overheid door openheid, duidelijke verwachtingen, invloed waar mogelijk en goede terugkoppeling over gemaakte keuzes.

Wat willen we bereiken

- We voeren het participatiebeleid en de participatieverordening uit als kader voor participatieprocessen.
- We verbeteren communicatie over ons beleid, de uitvoering en nieuwe plannen. Daarbij hebben we aandacht voor goede en tijdige terugkoppeling aan inwoners over de resultaten van participatie en de keuzes die daaruit voortvloeien.
- We ondersteunen inwonersinitiatieven, overheidsparticipatie en maken het uitdaagrecht mogelijk.
- We geven inwoners meer invloed op keuzes en besteding van middelen via het leefbaarheidsoverleg, het STILO fonds en de dorps- en wijkagenda's.

1: We implementeren de participatieverordening en ondersteunen medewerkers bij het toepassen van de nieuwe participatiewerkwijze

2: We ontwikkelen een structurele aanpak voor jongerenparticipatie

3: We versterken de positie van de kinderburgemeester en onderzoeken mogelijkheden voor bredere kinderparticipatie

4: We verkennen de mogelijkheden van online participatievormen

5: Samen met de wijkplatforms zorgen we voor een verbetering van bewonersvertegenwoordiging in de wijken van Winschoten

6: We richten een lokaal leefbaarheidsoverleg op, waar inwoners, maatschappelijke partners en gemeente gezamenlijk besluiten over de inzet van leefbaarheidsmiddelen uit Nij Begun

7: We gaan door met het STILO fonds voor inwonersinitiatievenen en verkennen de samenvoeging met het leefbaarheidsoverleg

Baten en lasten van Programma 6 Samenwerken met onze dorpen en wijken

Bedragen x €1.000

Baten en lasten van Programma 6 Samenwerken met onze dorpen en wijken	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Lasten						
Samenwerken met onze dorpen en wijken	**9.667**	**14.410**	**10.993**	**5.940**	**5.941**	**5.941**
Totaal Lasten	**9.667**	**14.410**	**10.993**	**5.940**	**5.941**	**5.941**
Baten						
Samenwerken met onze dorpen en wijken	**8.468**	**11.090**	**5.878**	**1.242**	**1.242**	**1.242**
Totaal Baten	**8.468**	**11.090**	**5.878**	**1.242**	**1.242**	**1.242**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**1.199**	**3.319**	**5.115**	**4.698**	**4.699**	**4.699**
Totaal	**1.199**	**3.319**	**5.115**	**4.698**	**4.699**	**4.699**

2.7 Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten

Inleiding

In dit programma, algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten, zijn de posten opgenomen die niet onder één van de andere programma's vallen. Het saldo van baten en lasten van de overige baten en lasten bedraagt voor 2027 1.856K. De stelposten ad 1.500K en rente zijn daarvan de belangrijkste onderdelen.

2.7.1 Bestuur

2.7.2 Dienstverlening

Wat willen we bereiken

We willen dat de Oldambtsters onze dienstverlening als toegankelijk, betrouwbaar en duidelijk ervaren. Zij weten wat zij van de gemeente kunnen verwachten, kunnen hun zaken zoveel mogelijk eenvoudig regelen en krijgen passende ondersteuning wanneer dat nodig is. We willen open en duidelijk communiceren en afspraken over onze dienstverlening zoveel mogelijk voorspelbaar maken. Goede interne dienstverlening is een belangrijke voorwaarde voor goede dienstverlening aan de Oldambtsters.

Aanpak op hoofdlijnen

- We verbeteren onze dienstverlening continu, op basis van klantcontacten, ervaringen en signalen uit de praktijk.
- We maken processen eenvoudiger en duidelijker voor inwoners én medewerkers en blijven werken met heldere service- en dienstverleningsnormen.
- We zetten de digitalisering voort, met toegankelijke digitale dienstverlening én persoonlijk contact waar dat nodig is.
- We versterken de samenhang in processen, systemen en informatie en sluiten waar mogelijk aan bij het gebiedsgericht werken en veranderende wet- en regelgeving.

1: We benutten de klanttevredenheidsmeting op webformulieren en breiden de meting uit naar andere kanalen om concrete verbeterpunten te bepalen en te volgen

2: We monitoren de toepassing van de service- en dienstverleningsnormen en stellen waar nodig bij op basis van ervaringen en meetresultaten

3: We zetten het digitaliseren van onze dienstverlening voort

4: We brengen de gevolgen van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer voor onze dienstverlening verder in beeld brengen en beleggen de noodzakelijke acties binnen de organisatie

5: We brengen relevante klantreizen en processen in beeld op basis van klantcontacten en signalen uit de organisatie en bepalen welke verbeteringen binnen de beschikbare capaciteit kunnen worden uitgevoerd

6: We brengen in beeld wat binnen Oldambt onder goede interne dienstverlening wordt verstaan, waar de belangrijkste knelpunten liggen en welke verbeteringen prioriteit hebben

2.7.3 Overhead

De kosten van overhead betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten die hiermee samenhangen zijn zichtbaar in tabel Baten en lasten van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten onder de post Overhead.

De bijbehorende beleidsindicatoren zijn opgenomen in de tabel Beleidsindicatoren van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten. In paragraaf 3.1 Bedrijfsvoering is een toelichting opgenomen op de overhead.

2.7.4 Belastingen

Onder de belastingen vallen de (On-) roerendezaakbelasting, overige belastingen en vennootschapsbelasting. De baten en lasten die met de belastingen gepaard gaan zijn opgenomen in de tabel Baten en lasten van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten onder de post belastingen.

De bijbehorende beleidsindicatoren zijn opgenomen in de tabel Beleidsindicatoren van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten.

Een uitgebreide toelichting op de (On-) roerendezaakbelasting en overige belastingen is terug te vinden in de paragraaf 3.5 Lokale heffingen.

Vennootschapsbelasting

Voor de begroting 2027 is op dit nog geen zicht op een afdracht voor vermogensbelasting, dat wordt gedurende het jaar pas duidelijk.

2.7.5 Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is veruit de belangrijkste (en vrij besteedbare) inkomstenbron voor de begroting. De raming hiervan voor 2027-2030 is gebaseerd op de septembercirculaire van 2026 en zal in 2027 via de mei- en septembercirculaire nog bijgesteld worden op basis van besluiten van het Rijk. In januari wordt een belangrijk advies verwacht van de commissie van Ark over de financiering van de Jeugdzorg die ook via de algemene uitkering verloopt.

2.7.6 Overige baten en lasten

Onder de overige baten en lasten zijn alle taakvelden en budgetten opgenomen die niet logischerwijze aan 1 van de subdoelen kunnen worden toegerekend dan wel gering in omvang zijn.

Dividend

Dividend is een winstuitkering van een bedrijf aan aandeelhouders. De gemeente Oldambt is aandeelhouder in verschillende vennootschappen en corporaties.

In de tabel Baten en lasten van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten zijn de baten en lasten die hiermee gepaard gaan opgenomen onder de post Overige Baten en Lasten. In onderstaande tabel zijn de verwachte dividenduitkeringen opgenomen.

Een uitgebreide toelichting op de afzonderlijke vennootschappen en corporaties is terug te vinden in paragraaf 3.4 Verbonden partijen onder 3.4.2 Vennootschappen en corporaties.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Dividend	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6050020 Deelnemingen nutsbedrijven	**788**	**587**	**400**	**400**	**400**	**400**
6050030 Aandelen BNG (rente en dividend/winstuitkeringen)	**455**	**255**	**327**	**327**	**327**	**327**
Totaal	**-1.242**	**-842**	**-726**	**-726**	**-726**	**-726**

Saldo van de financieringsfunctie

De financieringsfunctie betreffen alle activiteiten die te maken hebben met het verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente. Het saldo hiervan komt terug in de tabel Baten en lasten van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten onder de post Overige Baten en Lasten. In onderstaande tabel is het saldo van de financieringsfunctie opgenomen.

Een uitgebreide toelichting op de financieringsfunctie is opgenomen in paragraaf 3.6 Financiering.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie weer:

Bedragen x €1.000

Saldo financieringsfunctie	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6050000 Rente	**0**	**-473**	**695**	**585**	**483**	**378**
6050010 Bespaarde rente	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6050040 Saldo op doorbelasting rente	**-1.151**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-1.151**	**-473**	**695**	**585**	**483**	**378**

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder de overige dekkingsmiddelen worden geschaard: baten en lasten uit vorige dienstjaren, stelposten en de kosten die samenhangen met het gebruik van gebouwen die niet voor de eigen organisatie of een maatschappelijke functie worden ingezet.

Onvoorzien

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is een bedrag voor onvoorzien in de begroting opgenomen. Deze post is opgenomen in de tabel Baten en lasten van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten en is onderdeel van de post Overige baten en lasten.

Als onderdeel van de financiële maatregelen en vooruitlopend op de verwerking in het besluit begroting en verantwoording (Bbv) van een advies van de commissie BBV om het bedrag voor onvoorzien op nihil te bepalen hebben we de bedragen voor onvoorzien afgeraamd in de begroting. Eventuele noodzakelijke bijstellingen van de begroting worden via BBR1 en/of BB2 aan de gemeenteraad voorgelegd.

.

Bedragen x €1.000

Onvoorzien	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6080010 Onvoorziene uitgaven	**0**	**155**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**0**	**155**	**0**	**0**	**0**	**0**

Begraafplaatsen en crematoria

Onder begraafplaatsen en crematoria vallen de gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging. Hieronder vallen:

- Begraafplaatsen en crematoria
- Lijkschouw (het vaststellen dat de betrokkene is overleden)
- Baten begraafplaatsrechten
- Baten afkoopsommen grafrechten

In de tabel Baten en lasten van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten zijn de baten en lasten die hiermee gepaard gaan opgenomen onder de post Overige Baten en Lasten. Een toelichting op de leges is terug te vinden in paragraaf 3.5 Lokale heffingen onder 3.5.6 Lijkbezorgingsrechten.

Baten en lasten van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten

Bedragen x €1.000

Baten en lasten van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Lasten						
Bestuur	**2.287**	**2.409**	**2.381**	**2.381**	**2.381**	**2.381**
Dienstverlening	**1.901**	**2.022**	**1.884**	**1.866**	**1.866**	**1.866**
Overhead	**32.763**	**33.446**	**25.658**	**24.938**	**24.348**	**24.376**
Belastingen	**2.027**	**1.280**	**874**	**874**	**874**	**874**
Overige baten en lasten	**1.088**	**1.977**	**3.513**	**4.311**	**4.678**	**5.305**
Reservemutaties programma 7	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**40.066**	**41.134**	**34.310**	**34.369**	**34.147**	**34.800**
Baten						
Bestuur	**0**	**15**	**0**	**0**	**0**	**0**
Dienstverlening	**1.173**	**1.090**	**1.154**	**1.154**	**1.154**	**1.154**
Overhead	**3.912**	**5.276**	**1.316**	**1.263**	**1.233**	**1.233**
Belastingen	**17.702**	**17.453**	**17.797**	**17.797**	**17.797**	**17.797**
Algemene uitkering	**131.345**	**129.104**	**132.764**	**128.197**	**129.661**	**127.839**
Overige baten en lasten	**2.912**	**3.192**	**1.657**	**2.940**	**2.651**	**2.471**
Totaal Baten	**157.045**	**156.130**	**154.687**	**151.351**	**152.496**	**150.493**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-116.979**	**-114.996**	**-120.377**	**-116.982**	**-118.349**	**-115.693**
Stortingen						
Reservemutaties programma 7	**17.862**	**11.128**	**1.082**	**1.082**	**1.082**	**0**
Totaal Stortingen	**17.862**	**11.128**	**1.082**	**1.082**	**1.082**	**0**
Onttrekkingen						
Reservemutaties programma 7	**7.775**	**17.399**	**1.791**	**371**	**210**	**210**
Totaal Onttrekkingen	**7.775**	**17.399**	**1.791**	**371**	**210**	**210**
Mutaties reserves	**10.087**	**-6.271**	**-709**	**711**	**872**	**-210**
Totaal	**-106.892**	**-121.267**	**-121.086**	**-116.271**	**-117.477**	**-115.903**

Beleidsindicatoren van Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2027	11,9	Gegevens niet beschikbaar	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2027	11,0	Gegevens niet beschikbaar	

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Apparaatskosten	Kosten per inwoner €	Eigen begroting	2027	613	Gegevens niet beschikbaar	
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2027	9,5	Gegevens niet beschikbaar	
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2027	11,0	Gegevens niet beschikbaar	
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	CBS - Waarde onroerende zaken	2026	304	439	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt. De waardepeildatum (taxatiepeildatum) is steeds 1 jaar eerder (t-1). Ter voorbeeld, de WOZ-waarde op 1 januari 2025 is de feitelijke waarde van het object op 1 januari 2024.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	COELO - Atlas lokale lasten	2026	979	993	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	COELO - Atlas lokale lasten	2026	1.013	1.091	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Behoudens de gegevens uit de bron "Eigen gegevens", zijn de overige gegevens die in deze tabel zijn opgenomen afkomstig van:

Waar staat je gemeente.nl geraadpleegd op 19-08-2026, van https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv-

3 Paragrafen

3.1 Bedrijfsvoering

Algemeen

Met de afronding van het programma Nijambt eindigt de ontwikkeling van onze organisatie niet. In 2027 verschuift het accent van het inrichten van de organisatie en concernsturing naar het daadwerkelijk laten werken van de ingezette weg. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt steeds meer opgepakt in de lijnorganisatie. We investeren daarom verder in professionele interne en externe dienstverlening, duidelijk eigenaarschap en een manier van werken die onze medewerkers helpt om inwoners en ondernemers goed te bedienen. Daarbij hebben onder andere methodisch en procesgericht werken, zaakgericht werken en het verder stroomlijnen en standaardiseren van onze interne processen onze aandacht.

Om onze maatschappelijke doelen te bereiken is een stevige bedrijfsvoering een vereiste. Dat gaat van goede advisering op alle ondersteunende functies, maar ook het bouwen van een informatielandschap dat past bij de complexiteit, snelheid en opgaven van vandaag en morgen. Daarbij ondersteunen praktische zaken, zoals een betrouwbare financiële en personele administratie, het invoeren van procesgericht werken, de invoering van een nieuw geïntegreerd softwareplatform, het vernieuwen en moderniseren van werkplekken en flexibeler werken vanuit de cloud. Onze huidige bedrijfsvoering vraagt aandacht. Er is de afgelopen jaren hard gewerkt om onze basisdienstverlening beter op orde te krijgen en hierin hebben we ook goede stappen gezet. Maar dit proces is nog niet afgerond en vraagt in 2027 ook onze aandacht.

We verwachten dat met de inzet van nieuwe moderne en gestandaardiseerde technologie zowel de dienstverlening richting onze inwoners en ondernemers te verbeteren als onze interne processen te versterken. En tenslotte zal het afleggen van verantwoording en het tijdig bij kunnen sturen meer en meer moeten kunnen steunen op datagericht werken.

HR

De ontwikkeling van onze organisatie vraagt inspanning van onze medewerkers en leidinggevenden. We investeren daarom in goed werkgeverschap, leiderschap en professionele ontwikkeling en in een werkomgeving waarin medewerkers verantwoordelijkheid kunnen nemen en zich kunnen ontwikkelen. Het terugdringen van het ziekteverzuim en het duurzaam inzetbaar houden van medewerkers blijven daarbij belangrijke aandachtspunten.

Financiën

In de afgelopen jaren is veel gesproken over het ravijnjaar 2026, in verband een stevige verlaging van het Gemeentefonds. Doordat er voor de jaren 2026 en 2027 extra middelen beschikbaar zijn gesteld, is het ravijnjaar verschoven van 2026 naar 2028. Dat laat deze begroting ook zien. Vanaf 2030 zien we een positief financieel beeld. Dit beeld wordt onder andere beïnvloed door het financiële effect van het afschaffen van de huishoudelijke hulp uit de WMO. De ontwikkelingen van het meerjarig begrotingssaldo wordt in hoofdstuk 1 ‘Financieel Perspectief’ verder toegelicht.

Bij de kadernota 2027-2030 hebben we in beeld gebracht welke ambities en speerpunten wij voor de komende jaren zien. Wij gaan ter voorbereiding op de kadernota 2028-2031 met de raad in gesprek over welke afwegingen we hier gezamenlijk in willen maken. Die uiteindelijke ambities en speerpunten bepalen welke aanvullende ruimte in de begroting moet worden gevonden en bepaalt daarmee de omvang van een eventuele ombuigingsoperatie.

GRID en Reg-IT

Per 1 mei 2026 is de nieuwe GR Reg-IT in werking getreden. Deze organisatie zal zich op termijn uitsluitend richten op ICT-regie rondom een vernieuwd netwerk en serverpark. Daarnaast zijn de migratie naar de Cloud en de ontwikkeling van onze digitale werkplek belangrijke onderwerpen. Reg-IT zal samen met ons de komende periode gebruiken om de transitie naar regieorganisatie waar te maken en de dagelijkse operatie verder te verbeteren.

Rechtmatigheid

Sinds 1 januari 2023 moet het college van B&W zelf in de jaarrekening verklaren of alle inkomsten en uitgaven volgens de regels zijn verlopen, waarbij de financiële verordening de spelregels vooral bepaalt. De financiële verordening is door de raad vastgesteld op 22 oktober 2025. In 2027 worden geen aanpassingen in de financiële verordening verwacht.

Fraude en onregelmatigheden

Eerder heeft de directie een frauderisicoanalyse opgesteld waaruit naar voren kwam dat op enkele onderdelen in de bedrijfsvoering sprake is van een hoger dan normaal risico op non-compliance. Deze risico's krijgen jaarlijks extra aandacht. Eind 2026 zal een frauderisicobeleid die op een doelmatige wijze een bijdrage kan leveren aan de beheersing van frauderisico's en andere onregelmatigheden aan de raad worden voorgelegd. Vanaf 2027 zullen controles op basis daarvan worden uitgevoerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

De regels rondom misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) dateren van 2013 en op basis daarvan worden controles uitgevoerd. In 2027 zullen deze regels tegen het licht worden gehouden en indien nodig geactualiseerd. Controles zullen in 2027 worden voortgezet.

Transformatie sociaal domein

Om het sociaal domein toekomstbestendig te organiseren, is een transformatie nodig. Het vormgeven van deze transformatie is op dit moment gaande en betreft een complexe opgave die inzet vraagt van verschillende teams, uitvoering en de bedrijfsvoering. De transformatie wordt in 2027 ingericht als een programma. De doelstelling van het programma is een versnelde, doordachte en gedragen beweging naar een sociaal domein waarin inwoners zo vroeg, dichtbij, integraal en passend mogelijk worden ondersteund. Het programma organiseert daarvoor samenhang tussen beleid, uitvoering, toegang, algemene voorzieningen en maatschappelijke partners en bereidt de structurele borging in de lijnorganisatie voor. Onze uitvoering in het sociaal domein zal er straks anders uitzien met een helder doel: een toekomstbestendig sociaal domein in Oldambt.

3.2 Grondbeleid

Beleidskaders

- De Centrumvisie Winschoten 2025, vastgesteld in 2011;
- Accommodatienota, vastgesteld in december 2013 (wordt geactualiseerd december 2026);
- De nota Grondbeleid 2021-2026 is in 2020 vastgesteld;
- Ambitiedocument Centrumontwikkeling Oldambt vastgesteld in 2022;
- Ruimtelijk-economisch perspectief A7N33 2022, vastgesteld in 2022.

Wat willen we bereiken?

Actieve inzet voor de realisatie van de doelstellingen uit programma 2 en 3, met aandacht voor wonen, ondernemen, infrastructuur, recreatie en toerisme. Ook de overige programma's worden ondersteund, met voortdurende aandacht voor het beheersen van de financiële risico's.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het huidige grondbeleid loopt eind 2026 af. Het fungerende grondbeleid zal daarom worden herzien. Hierdoor houdt de gemeente Oldambt grip op haar grondbeleid en blijven er duidelijke spelregels om gebiedsontwikkelingen te bevorderen. Het grondbeleid is situationeel van aard: afhankelijk van het vraagstuk wordt gekozen voor een actieve of faciliterende rol. Bij grondexploitatie blijft het uitgangspunt het bereiken van overeenstemming tussen de gemeente en particuliere ontwikkelaars over het in exploitatie brengen van particuliere gronden. Afspraken over kostenverrekening worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst. Indien overeenstemming uitblijft, past de gemeente publiekrechtelijk kostenverhaal toe.

Gemeentelijke gebouwen en gronden worden effectief en efficiënt benut en geëxploiteerd. Daarmee wordt actief bijgedragen aan de doelstellingen van programma 3 en van de overige programma's.

Grondexploitaties bedrijventerreinen
In 2025 zijn alle kavels van de bedrijventerrein Hoogebrug 2 & 3 verkocht. Medio 2026 zijn er voor Eextahaven 3 nog vijf woon-werkkavels beschikbaar, de vraag hiernaar is niet groot. De verwachting is dat deze in 2027 ook nog te koop blijven staan. Op Eextahaven 3 is nog ruimte gevonden om 4 extra bedrijfskavels te realiseren. De verwachting is dat deze eind 2026 allemaal zijn verkocht. Omdat er verder geen lopende projecten voor bedrijventerreinen zijn, wordt er per 2027 volledig ingezet op de nieuwe ontwikkeling en uitgifte van bedrijventerrein Scheemder Hoogte 1 & 2. De grondexploitatie van het bedrijventerrein is per maart 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. De ontwikkeling van het terrein en kavelverkoop zijn inmiddels gestart, in 2027 worden naar verwachting de eerste kavels gepasseerd en kunnen de bouwwerkzaakheden van de potentiële kopers starten.

Grondexploitaties woningbouw
In april 2023 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie voor de Kamperfoeliestraat vastgesteld. In dit plan worden 19 nieuwe woningen gerealiseerd. Zes kavels worden direct door de gemeente uitgegeven. De overige kavels zijn bestemd voor een ontwikkelaar, die hier 13 woningen zal bouwen, 3 vrijstaande woningen en 10 betaalbare koopwoningen. Ook de grondexploitatie voor het plan De Garst is in 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. De voorbereidingen voor de ontwikkeling van deze nieuwe woonlocatie in Winschoten zijn inmiddels gestart. De realisatie hangt samen met de bouw van het nieuwe gemeentehuis.

Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)
De gemeente bezit nog verschillende locaties en terreinen die nog niet in exploitatie zijn genomen (NIEGG). Het gaat hierbij vooral om gronden die strategisch zijn aangekocht, in de verwachting dat ze in de toekomst ontwikkeld zullen worden.

Overige activiteiten
In 2027 ondersteunt de gemeente actief verschillende projecten en herontwikkelingen in de binnenstad van Winschoten. Deze ondersteuning sluit aan bij de uitvoering van het Ambitiedocument Centrumontwikkeling Oldambt. Hieronder vallen in elk geval de ontwikkeling van de Poort van Winschoten en de herontwikkeling van de locatie van het voormalige Sint Lucasziekenhuis

Wanneer zijn we tevreden?

Wanneer de doelstellingen van de ondersteunde programma's worden behaald, met name die van programma 3.

Wat mag het kosten?

Bij de jaarlijkse herzieningen van de grondexploitaties wordt inzicht gecreëerd in de financiële resultaten van het verstreken boekjaar en wordt er een prognose afgegeven van het nieuwe boekjaar. Echter, is boekjaar 2026 nog niet afgerond en kan er nog geen definitieve prognose van 2027 worden afgegeven. Daarom wordt slechts een begrotingsprognose gepresenteerd van toekomstige investeringen en opbrengsten.

Financiële prognose

Omschrijving	Investeringen	Opbrengsten	Resultaat
Eextahaven 3	€ 632.000,-	€ 239.000,-	-/- € 760.000.-
Hoogebrug 3	€ 150.000,-	€ 0,-	-/- € 200.000,-
Kamperfoeliestraat	€ 81.000,-	€ 506.000,-	€ 690.000,-
Garst	€ 0,-	€ 0,-	-/- € 1.147.000,-
Scheemder Hoogte 1 & 2	€ 2.302.000,-	€ 418.000,-	€ 7.212.000,-
De Rensel	€ 1.076.000,-	€ 0,-	€ 2.139.000,-

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Wat willen we bereiken?

We willen een openbare ruimte die voor iedereen fijn, veilig, levendig en netjes is. Ook moet de inrichting duurzaam zijn en goed en makkelijk te onderhouden.

De kwaliteit van onze straten, pleinen, parken etc. hangt voor een groot deel af van onze 'kapitaalgoederen'. Dit zijn grote en kostbare bezittingen van de gemeente zoals wegen, bruggen, riolering, parken, speelplekken, gebouwen en openbare verlichting.

Wanneer zijn we tevreden?

Inwoners en bezoekers merken elke dag hoe de openbare ruimte erbij staat. Dat bepaalt hoe fijn zij het vinden om hier te wonen of te zijn. Al deze voorzieningen samen, zijn heel veel geld waard. We willen ze zo goed als mogelijk onderhouden. De gemeenteraad heeft hiervoor kwaliteitsniveaus en beheerplannen vastgesteld; daar houden we ons aan.

We hebben dit onderhoud verdeeld over 6 hoofdthema's:

1. Groen: onderhoud van bomen, beplanting, gazons, sportvelden en begraafplaatsen;
2. Wegen: onderhoud van straten, voetpaden, fietspaden en bruggen, en het strooien bij gladheid;
3. Water & Riolering: de afvoer van afvalwater, de waterkwaliteit en grote bouwwerken zoals kaden, sluizen en jachthavens;
4. Verkeer & Openbare Verlichting: verbeteren van infra t.b.v. veilige verkeerssituaties & straatverlichting;
5. Afval: inzamelen van diverse soorten afval en het hergebruiken van afval als grondstof;

6. Gebouwen: het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen.

Wat mag het kosten?

Het opstellen van een aantal beheerplannen voor de periode 2026- 2029 heeft vertraging opgelopen. Eind 2026 worden deze nieuwe beheerplannen t.b.v. de openbare ruimte officieel vastgesteld. Hierin staat precies hoe we alles gaan onderhouden. In de plannen is rekening gehouden met de in de begroting opgenomen beschikbare budgetten voor de komende jaren.

De budgetten in het overzicht hieronder zijn bedoeld voor:

- Het inhuren van externe bedrijven.
- De inkoop van materialen.
- Het inhuren van medewerkers via Afeer.
- De uren van onze eigen binnen- en buitendienst.

Bedragen x € 1.000

		Plan-	Financieel	Realisatie	Geactualiseerde	Primaire	Meerjarenbegroting	Meerjarenbegroting	Meerjarenbegroting	Achter-
Kapitaalgoed	Vastgesteld	periode	in begroting	2025	Begroting 2026	Begroting 2027	2028	2029	2030	stallig
Wegen	14-03-2023	2022 - 2025	ja	3.999	3.838	3.895	3.899	3.899	3.899	nee
Openbaar groen	14-03-2023	2022 - 2025	ja	3.201	4.198	3.809	3.833	3.836	3.836	nee
Gebouwen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1.956	2.043	1.968	1.955	1.958	1.958	nee
Riolering	19-11-2025	2026 - 2030	ja	1.029	1060	1.104	1.129	1.152	1.152	nee
Oppervlaktewater	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	468	456	467	467	468	468	nee
Begraafplaatsen	20-10-2024	2014 -	ja	359	414	354	357	357	357	nee
Openbare verlichting	14-03-2023	2022-2025	ja	283	314	312	312	313	313	nee
Civiel technische kunstwerken	14-03-2023	2022 -2025	ja	259	287	278	278	279	279	nee
Jachthavens en vaar-recreatieve voorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	92	122	101	101	102	102	nee
Sportterreinen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	40	51	60	60	60	60	nee

Onderhoud Blauwestad

In 2020 heeft de gemeente afspraken gemaakt met de provincie over Blauwestad. Eén van die afspraken is dat de gemeente vanaf 2025 stapsgewijs het onderhoud van de openbare ruimte overneemt. Dit geldt voor de delen die helemaal af zijn en waar mensen wonen.

We hebben geïnventariseerd welke extra werkzaamheden hiervoor nodig zijn. Dit kost jaarlijks naar schatting in totaal € 500.000 extra, bovenop het normale onderhoudsbudget. Dit geld is al opgenomen in de meerjarenraming.

Risico's

- Minder budget betekent lagere kwaliteit: Als er wordt bezuinigd op het budget voor de openbare ruimte, kunnen we de afgesproken kwaliteit niet leveren. Dit zullen inwoners en gebruikers direct merken en waarschijnlijk minder waarderen.
- Extreme prijsstijgingen ten gevolge van de wereldse veranderingen kunnen ook de oorzaak worden van een mindere kwaliteit. Tenzij de onderhoudsbudgetten mee bewegen met deze prijsstijgingen.

3.3.1 Groen

Wat gaan we daarvoor doen?

- De medewerkers van ons team BORGG werken samen met de gedetacheerde medewerkers van Afeer aan het onderhoud van de beplanting, de gazons en de bomen.
- Uitvoering geven aan de aanpak van de Japanse Duizendknoop, de Essentaksterfte en de Bereklauw.
- Uitvoeren van de maatregelen zoals vastgesteld in het beleidsplan Begraven en Begraafplaatsen.
- Opstellen van een uitvoeringsplan op basis van het vastgestelde Groenbeleidsplan.
- De medewerkers van ons team BORGG werken samen met de gedetacheerde medewerkers van Afeer aan het onderhouden van de begraafplaatsen op niveau C.
- Het Rosarium onderhouden we op niveau A.
- Ook wordt er weer een boominspectie gehouden in de gemeente waarbij gecontroleerd wordt op veiligheid en onderhoud. Dit betreft een 3 jarige cyclus. Hierbij zal ook verhoogde aandacht zijn voor de bomen in bosplantsoenen.
- In samenwerking met de aannemer van het onderhoudscontract “Wegen en aanverwante dienstverlening” zal er weer aandacht worden besteed aan onkruid rondom wegen, zoals bijvoorbeeld het kantenknippen.
- Verbeteren van de biodiversiteit door o.a. meer sinusbeheer te blijven toepassen.
- We blijven schapen inzetten voor (natuurlijke) begrazing.
- De gemeentelijke speeltoestellen blijven we onderhouden daar waar dit noodzakelijk is.
- Daarnaast gaan we onderzoeken hoe we een verbeterslag kunnen (laten) uitvoeren op alle gemeentelijke speeltuinen/plekken in de gemeente.

Wat hebben we te onderhouden?

Omschrijving	Hoeveelheid	Eenheid
Oppervlakte openbaar groen	454	ha.
Oppervlakte (natuurlijke) beplanting	139	ha.
Aantal bomen	ca. 27.000	st.
Aantal begraafplaatsen	12	st.

3.3.2 Wegen

Wat gaan we daarvoor doen?

- Samen met onze partner gaan we onze asset, zoals omschreven in het onderhoudscontract, beheren en onderhouden. Gezamenlijk blijven we zoeken naar koppelkansen en het integraal benaderen van werkzaamheden.
- Hierbij is ook aandacht voor lokale werkgelegenheid, duurzaamheid en circulariteit.
- Het maatregelenpakket, dat is samengesteld naar aanleiding van de droogteschade, uitwerken tot een plan van aanpak ten behoeve van de vervolgfase, inclusief planning en kostenraming om de schades ten gevolge van de droogte zo adequaat als mogelijk op te lossen.
- Het (achterstallig en levensduur verlengend groot) onderhoud aan diverse bruggen wordt in meerdere jaren uitgevoerd om zodoende de noodzakelijke en vereiste kwaliteit te verhogen. Ook worden de bruggen vervangen die aan het eind van hun levensduur zijn gekomen.
- We zijn gestart met het actualiseren en verbeteren van het bestand “Vaar recreatieve Voorzieningen”, dit middels een bureaustudie en vervolgens een inspectie. Op basis hiervan kunnen we een actueel onderhouds- en kostenoverzicht genereren.
- Naast het reguliere onderhoud (reinigen, conserveren en herstelwerkzaamheden) aan bruggen worden diverse recreatieve voorzieningen (bijv. aanlegsteigers) onderhouden en waar nodig voorzien van (nieuwe) antislip ter verhoging van de veiligheid van de gebruikers.
- Het uitvoeringsprogramma gladheidbestrijding opstellen conform de uitgangpunten zoals verwoord in het Gladheidsbestrijdingsplan. Het team Buitendienst draagt zorg voor een adequate en alerte uitvoering.
- De volgende fietspaden zijn in beeld voor rehabilitatie en zijn ook financieel inzichtelijk gemaakt en opgenomen in de kadernota. Vooruitlopend op het beschikbaar komen van financiële middelen zullen we al enkele voorbereidende werkzaamheden gaan uitvoeren. Denk aan het onderzoeken wat de beste oplossingen is voor de ontstane schadebeelden en beschikbaarheid van eigendom i.v.m. de gewenste verbredingen. Het betreft de volgende fietspaden:

1. Fietspad over de dijk nabij Parkwijk Winschoten
2. Fietspad Zuidwending Scheemda
3. Fietspad langs Beertsterdiep Beerta

4. Fietspad Scheemda buitengebied – centrum (route Scheemderzwaag – ziekenhuis – brandweerkazerne). Aansluitend op het reeds aangepakte fietspad langs het Termuntenzijldiep.

Wat hebben we te onderhouden?

Omschrijving	Hoeveelheid	Eenheid
Lengte wegen	507	km.
Lengte fietspaden	87	km.
Aantal bruggen	82	st.

3.3.3 Water & Riolering

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het op diepte brengen en houden van watergangen en waterpartijen zoals opgenomen in het Beheerprogramma Baggeren;
- Het verbeteren van de waterkwaliteit en het vergroten van de beleving van het oppervlaktewater;
- Het zoveel als mogelijk onzichtbaar houden van grond- en afvalwater;
- Het regenwater na een extreme regenbui zo goed mogelijk opvangen, bergen en afvoeren ten einde overlast zo veel mogelijk te beperken op de meest kwetsbare plekken;
- Het onderhouden en verbeteren van de kaden, beschoeiingen etc., ten einde weg- en uitspoeling te voorkomen.
- Ten aanzien van klimaatadaptatie worden de volgende projecten opgestart en uitgevoerd:

1. Aanleg regenwaterstructuur Centrum Scheemda
2. Aanleg regenwaterriool Kerkwijk Nieuw Scheemda
3. Uitvoering geven aan de brede klimaatsubsidie

- Ten aanzien van (groot) onderhoud worden de volgende riolen aangepakt:

1. Aanleg gescheiden riolering Hoofdweg ‘t Waar
2. Aanleg gescheiden riolering St. Vitusstraat Winschoten
3. Relinen riolering Constantijn Huygenslaan Winschoten
4. Relinen riolering Molenweg Winschoten

Wat hebben we te onderhouden?

Omschrijving	Hoeveelheid	Eenheid
Lengte kaden, beschoeiing en betuining	70	km.
Aantal sluizen	1	st.
Aantal jachthavens	7	st.
Lengte vrij verval riolering	405	km.
Lengte mechanische riolering	93	km.
Aantal hoofdgemalen	101	st.
Aantal vacuümputten	80	st.
Aantal vacuümstations	2	st.
Aantal IBA's	78	st.
Aantal pompunits	217	st.
Aantal rioolaansluitingen	20.150	st.
Aantal kolken	22.839	st.
Aantal randvoorzieningen (+gemaal)	15	st.

3.3.4 Verkeer & Openbare verlichting

Wat gaan we daarvoor doen?

Het verbeteren van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de verkeersveiligheid door het (verder) uitvoering geven aan het beleid zoals beschreven in het in maart 2026 vastgestelde Mobiliteitsprogramma Oldambt 2025 - 2035 én de nog te verschijnen uitvoeringsagenda's Centrum Winschoten en Oldambt.

Ook zal in 2026/2027 de nota parkeernormen verschijnen. Deze normen zullen na vaststelling door college en raad worden geïmplementeerd in ruimtelijk beleid. Met provincie en de politie zijn gesprekken gaande om handhaving te intensiveren. De beschikbaarheid van mobiele flitsapparatuur (focusflitsers en flexflitsers) wordt steeds groter.

- Hiertoe, indien mogelijk, subsidie voor verkrijgen waarbij een gemeentelijke cofinanciering (50%) bijna altijd noodzakelijk is (daartoe is een gemeentelijke reserve zeer essentieel en wenselijk);

Het constant blijven verbeteren van de openbare verlichting waarbij de veiligheid, de leefbaarheid, de energiezuinigheid en het klimaat een belangrijke rol spelen;

- Het (laten) onderzoeken naar nut, noodzaak en mogelijkheden om de "speciale verlichting" (bijvoorbeeld aanlichting van openbare gebouwen, grondspots etc.) ook in LED te kunnen gaan uitvoeren.

Wat hebben we te onderhouden?

Omschrijving	Hoeveelheid	Eenheid
Aantal lampen openbare verlichting	12.512	st.
Aantal lampen openbare verlichting LED	11.673	st.
Aantal armaturen openbare verlichting	12.407	st.
Aantal masten openbare verlichting	12.015	st.

3.3.5 Afval

De gemeente Oldambt beschikt over een uitgebreid stelsel van inzamelmiddelen en afvalvoorzieningen, bestaande uit minicontainers, ondergrondse verzamelcontainers, rolcontainers, PMD-zakken en het afvalbrengstation. Een goed beheer van deze voorzieningen is essentieel om inwoners een betrouwbaar, veilig en hoogwaardig serviceniveau te bieden.

De gemeente werkt continu aan een toekomstbestendige, duurzame en efficiënte afvalinfrastructuur, passend binnen de circulaire ambities en het uitgangspunt ‘van afval naar grondstof’. Daarbij wordt ingezet op een optimale balans tussen dienstverlening, doelmatigheid en kostenbeheersing.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het beheer, onderhoud en vervanging van minicontainers, ondergrondse containers en overige inzamelvoorzieningen, zodat deze veilig, bedrijfszeker en toekomstbestendig blijven.
- De verdere herinrichting en optimalisatie van het afvalbrengstation, gericht op verbetering van de capaciteit, veiligheid, logistiek en doorstroming.
- De vervanging van de KCA-voorziening op het afvalbrengstation door een nieuwe, toekomstbestendige voorziening die voldoet aan de geldende wet- en regelgeving.
- Investering in circulaire voorzieningen en modulaire units ten behoeve van hergebruik, educatie en de verdere ontwikkeling van circulaire activiteiten op het afvalbrengstation.
- De aanschaf en plaatsing van nieuwe ondergrondse containers ter vervanging van verouderde voorzieningen en ter verbetering van dienstverlening.
- Het verder optimaliseren van de digitale dienstverlening, waaronder de online afvalwijzer, zodat inwoners beter worden ondersteund bij afvalscheiding en het gebruik van gemeentelijke afvalvoorziening.
- Het stimuleren van hergebruik, grondstoffeninzameling en circulaire initiatieven in samenwerking met maatschappelijke partners.

Wat hebben we te onderhouden?

Voorziening 140 & 240 liter (per April 2026)	Hoeveelheid	Eenheid
Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT)	16.665	st.

Restafval	16.468	st.
PMD	16.067	st.
Medisch	90	st.
Afvalbrengstation (in 2025)	**Hoeveelheid**	**Eenheid**
Bezoekers	32.734	st.
Aangeleverd afval	5.820,25	ton

3.3.6 Gebouwen

Naast de bovengenoemde voorzieningen in de openbare ruimte vallen ook de gebouwen in eigendom van de gemeente onder de kapitaalgoederen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Opstellen en uitvoeren accommodatie-nota.
- Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed aan de hand van een routekaart en dashboard opgesteld in samenwerking met management- en adviesbureau Brink.
- Voldoende onderhouden gebouwen die voldoen aan wettelijke eisen en waarover de gebruikers tevreden zijn.
- Voldoende verzekeren van gebouwen tegen schade.
- Voor elk gebouw waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud wordt een actuele meerjarenplanning gemaakt en uitgevoerd. Het dagelijks onderhoud wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door de buitendienst, Afeer en lokale bedrijven. Het onderhoud betreft bouwkundig, werktuigbouwkundig en elektrotechnisch onderhoud.
- Het te koop zetten of slopen van gebouwen die niet ondersteund worden door beleid. Momenteel lopen er trajecten voor het afstoten of her-ontwikkelen van de volgende gebouwen:

1. Appartementencomplex en garageboxen Mr. D.U. Stikkerlaan 7 t/m 25 te Winschoten;
2. Voormalig PABO-gebouw, Stikkerlaan 4 Winschoten;
3. Gemeentekantoor Scheemda, Brugstraat 2 Scheemda;
4. Gemeentekantoor Winschoten, Garst 7 Winschoten;
5. Gemeentekantoor Winschoten, Johan Modastraat 6 Winschoten;
6. Winkel- en woonruimte, Langestraat 81 en 81a Winschoten;
7. Winkel- en woonruimte, Vissersdijk 74-74a, 76-78 Winschoten;
8. Winkelruimte, Vissersdijk 86 Winschoten;
9. Woning, Hoofdweg 248 Midwolda;
10. Diverse woningen, locatie en omgeving sporthal en voortgezet onderwijs Winschoten.

- Uitvoering onderhoud aan elektrische en werktuigbouwkundige installaties.

- Het verder verledden van de verlichting in het gemeentelijk vastgoed, in kader van verduurzaming en vernieuwde regelgeving.
- Aanbesteden beveiligingsdiensten.
- Begeleiden van de bouw van het nieuwe gemeentehuis.
- Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed met als doel om de CO2 uitstoot verminderen en besparing van fossiele brandstoffen.

Wat hebben we te onderhouden?

Volgens de WOZ-administratie heeft de gemeente ruim 140 vastgoedobjecten en/of nog te bebouwen locaties. In een groot aantal gevallen is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud en zijn bedragen opgenomen in de begroting. Voor sommige (buiten)sportaccommodaties geldt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het groot onderhoud, maar dat de geraamde kosten niet opgenomen zijn in de begroting.

3.4 Verbonden partijen

Beleidskaders

Op grond van artikel 15 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet in de begroting en de jaarstukken in de paragraaf Verbonden Partijen in elk geval ingegaan worden op de in dit artikel verplicht gestelde onderdelen.

Verbonden partijen kunnen verschillende juridische verschijningsvormen hebben. Het belangrijkste onderscheid is die tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen.
Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het om deelnemingen aan gemeenschappelijke regelingen. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het vooral om deelnemingen in vennootschappen en stichtingen.

Het criterium voor kwalificatie als verbonden partij is conform artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gelegd bij die partijen waar de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang in heeft.
Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van, een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en deze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Dit betekent dat er relaties met derde partijen kunnen zijn die niet onder de verbonden partijen vallen en die dus niet in deze paragraaf vermeld worden. Het gaat dan om relaties indien slechts sprake is van of een bestuurlijk belang of een financieel belang.
Dat deze relaties niet in deze paragraaf zijn vermeld, wil overigens niet zeggen dat ze niet in de begroting en of jaarrekening zijn opgenomen. Deze relaties kunnen wel elders in de begroting of jaarrekening worden vermeld doordat bijvoorbeeld de gemeente jaarlijks subsidie verstrekt, uitsluitend een financieel belang heeft of een financieel risico loopt.

Wat willen we bereiken?

Al sinds het formele ontstaan van de gemeente hebben wij buren, partners en gedeelde openbare belangen. Als het dienstbaar en ondersteunend is aan de realisering van onze beleidsdoelstellingen, willen wij samenwerken. In deze tijd dat er steeds meer taken bij gemeenten worden belegd maar er onvoldoende capaciteit en middelen zijn om deze taken mede uit te kunnen voeren, is samenwerking met andere partners van essentieel belang. Samenwerking kan op een informele wijze. Op ambtelijk niveau wordt er al veel samengewerkt met collega's van andere gemeenten en/of andere ketenpartners. Samenwerking kan ook op een meer formele wijze. In dat geval hebben we het over samenwerking die op een juridische grondslag tot stand is gekomen. Dat kan op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar ook via het privaatrecht.

Samenwerken ter uitvoering van het openbaar belang komt dus al veel langer voor om diverse redenen, zoals:
- gedeeld(e) belang(en) met anderen;
- de gemeente kan een gewenst doel niet zelf realiseren;
- een gewenst doel kan op een efficiëntere of doeltreffender wijze worden gerealiseerd;
- uit oogpunt van kostenbesparing wordt met andere gemeenten samengewerkt;
- sommige gedecentraliseerde taken noodzaken tot samenwerken;
- het nastreven van een hogere kwaliteit van dienstverlening en producten;
- een bestuurlijke verplichting, etc.

Wij onderschrijven deze redenen en zien daarom samenwerking als een logisch, nuttig en noodzakelijk instrument om op goede wijze het openbaar belang te dienen. Wij hechten daarbij waarde aan de beginselen openbaarheid en democratische controle, zeker daar waar sprake is van overdracht van verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Wij kiezen daarom in eerste aanleg voor samenwerking op publiekrechtelijke basis.

Wanneer zijn we tevreden?

Wij zijn tevreden, als de samenwerkingsverbanden weloverwogen worden aangegaan. Hierbij is als criterium gesteld, dat wij in ieder geval niet zelf bestuurlijk vertegenwoordigd zijn bij de uitvoering van taken en bevoegdheden, die naar ons oordeel op een adequate wijze door privaatrechtelijke partijen kunnen worden uitgevoerd, al dan niet met gemeentelijke ondersteuning.

Nota verbonden partijen

Op 8 februari 2025 heeft de commissie BBV de nota verbonden partijen 2025-2028 gepubliceerd. Deze nota is een actualisatie van de nota 2021-2024. Het doel van deze notitie is inzicht te bieden aan raadsleden en meer specifiek duiding te geven aan vakspecialisten op het gebied van verbonden partijen.

Verbonden partijen kunnen zowel voor de realisatie van het beleid van de deelnemende partijen als voor de financiële gevolgen daarvan van majeure betekenis zijn. Het is daarom belangrijk dat de gemeente zich bewust op de hoogte stelt van de governance aspecten en de instrumenten voor bestuur en toezicht optimaal benut. Daarvoor is kennis nodig van en inzicht in bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende bestuursorganen, zowel aan de kant van de verbonden partij als bij de individuele deelnemer/aandeelhouder.

De wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), die per 1 juli 2022 in werking zijn getreden, hebben als voornaamste doelstelling om de positie van gemeenteraden binnen gemeenschappelijke regelingen te versterken. Deze veranderingen zijn in drie belangrijke categorieën te verdelen:
- Versterking van de positie van gemeenteraden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen.
- Introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden.
- Verbetering van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling.

Daarnaast wordt er in het kader van bovenregionale afstemming en uitvoering veel en steeds intensiever samengewerkt in de vorm van verbonden partijen. De complexiteit van de problematiek die in deze partijen worden ondergebracht kan van invloed zijn op het inzicht en de invloed die een gemeenteraad heeft en de wijze waarop de gemeenteraad zijn taken uit kan voeren.

Zowel het BBV waarin de regels over de financiële verslaglegging zijn beschreven, als de Wgr welke het juridisch kader vormt, bieden handvaten om het college en de raad in staat te stellen hun verantwoordelijkheden na te komen. De nota verbonden partijen 2025-2028 is hier een beleidsmatige uitwerking van.

Doelstellingen en ontwikkelingen

Conform het artikel 15 van het BBV schetsen wij onderstaand een overzicht van de verbonden partijen, hun doelstellingen en de ontwikkelingen in het afgelopen begrotingsjaar.
Daarnaast zal ook informatie niet ontbreken over de naam en de vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt, de verwachte en gerealiseerde financiële bijdrage aan de verbonden partij in het begrotingsjaar en andere relevant geachte informatie.

Ook de financiële risico's van de verbonden partij zijn vermeld en 'op geld gezet'.
Daar waar nodig worden de risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen vermeld.

De volgende verplichte BBV-indeling hoort hierbij:
1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Vennootschappen en corporaties;
3. Stichtingen en verenigingen;
4. Overige verbonden partijen.

Voor de gemeente Oldambt geldt dat er alleen sprake van Verbonden partijen is onder punt 1 en 2.
Aan het eind van deze paragraaf treft u een overzichtslijst aan van de verbonden partijen met de bijbehorende financiële bijdragen en voor de privaatrechtelijke verbonden partijen de (verwachte) balansbedragen van onze deelnemingen.

Opmerking:
Sommige balansgegevens kunnen zijn gewijzigd ten opzichte van eerdere rapportages. Dit komt omdat ten tijde van de publicatie van deze rapportage nog niet alle jaarrekeningen en/of begrotingen definitief vastgesteld waren door de algemene besturen en/of de aandeelhoudersvergaderingen.

3.4.1 Gemeenschappelijke regelingen

3.4.1.1 Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)

Doel/Openbaar belang

Het op een doelmatige en vanuit oogpunt van duurzaamheid en milieuhygiëne verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen binnen het samenwerkingsgebied. Het SOZOG functioneert hierbij als administratief orgaan dat een aantal gemeenschappelijke zaken afhandelt, de lopende zaken beheert en de aanbesteding van de nieuwe contracten voor de verwerking van GFT-afval en restafval (heeft) verzorgt.

Betrokkenen

4 gemeenten, namelijk Midden-Groningen, Oldambt, Stadskanaal en Veendam. De administratie wordt uitgevoerd door de gemeente Stadskanaal.

Vestigingsplaats

Stadskanaal.

Bestuurlijk belang

In het Algemeen Bestuur zijn alle 4 gemeenten met één collegelid vertegenwoordigd.

Gemeentelijke visie

Afvalverwijdering is een onderwerp van aanhoudende zorg, door gebrek aan grondstoffen wordt hoogwaardige recycling en hergebruik steeds belangrijker. Het is zaak om gezamenlijk adequaat in te spelen op de wijzigingen in de afvalmarkt en gezamenlijk op te trekken bij aanbestedingen.

Ontwikkelingen

Binnen het Samenwerkingsverband Oost-Groningen (SOZOG) wordt samengewerkt op het gebeid van de verwerking van huishoudelijke afvalstromen. Het huidige contract voor de verwerking van restafval is verlengt tot en met 31 december 2027. In voorbereiding op de periode na afloop van dit contract wordt, gezamenlijk met de deelnemers van Markerein, een Europese aanbesteding voorbereid voor de verwerking van het restafval vanaf 2028. De gezamenlijke aanbesteding moet leiden tot een toekomstbestendige en kosten efficiënte verwerking van het restafval.

Per 1 januari 2026 is de gemeente Pekela uitgetreden uit het samenwerkingsverband SOZOG. De samenwerking is vanaf dat moment voortgezet door de gemeenten Oldambt, Veendam, Midden Groningen en Stadskanaal.

Financiële risico's

SOZOG beschikt niet over een eigen vermogen. Gezien de beperkte aard en omvang van de risico’s wordt het niet noodzakelijk geacht hiervoor reserves te vormen daarnaast heeft SOZOG geen langlopende schulden en geen rekening-courantschulden bij banken. Het vreemd vermogen bestaat uitsluitend uit reguliere, kortlopende crediteurenschulden.

De financiële risico’s met betrekking tot de verwerking van afval zijn grotendeels contractueel afgedekt in de overeenkomsten met de verwerkingspartijen. Wel kan de uitkomst van toekomstige aanbestedingen invloed hebben op de verwerkingskosten, onder meer als gevolg van marktomstandigheden, wijzigingen in wet- en regelgeven en ontwikkelingen binnen de afvalsector.

Risico: Klein.

3.4.1.2 Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)

Doel/Openbaar belang

Op zakelijke en sociaal verantwoorde wijze te voorzien in de behoefte aan sociale kredieten, het voorkomen van woeker en maatschappelijk minder gewenste vormen van financiële dienstverlening en het verlenen van hulp om te komen tot een financieel stabiele situatie bij burgers die in financiële moeilijkheden verkeren of dreigen te geraken.

Betrokkenen

5 gemeenten, namelijk Eemsdelta, het Hogeland, Oldambt, Pekela en Veendam.

Vestigingsplaats

Appingedam.

Bestuurlijk belang

In het Algemeen Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, elk met één lid.

Gemeentelijke visie

De gemeentelijke visie is een schuldenzorgenvrij Oldambt. Dit wil de gemeente bereiken door betalingsachterstanden vroegtijdig te signaleren, door aandacht te hebben voor de verschillende groepen inwoners die extra vatbaar zijn voor financiële problemen, door schuldenproblematiek integraal te benaderen en door nauw met ketenpartners samen te werken aan een Oldambt zonder financiële zorgen.

Ontwikkelingen

Voor de uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening werkt de gemeente Oldambt samen met de gemeenten het Hogeland, Eemsdelta, Pekela en Veendam in het publiekrechtelijke samenwerkingsverband Volkskredietbank Noord Oost Groningen (VKB). Door een aantal gemeentelijke herindelingen is het aantal deelnemende gemeenten en daarmee het aantal leden van het Algemeen Bestuur afgenomen. Het gevolg hiervan is dat de verhouding tussen het aantal leden van het Algemeen Bestuur en de leden van het Dagelijks Bestuur niet voldoet aan de bepalingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit zorgt voor een juridisch ongewenste situatie en vraagt om herijking van de (rechts)vorm van de huidige gemeenschappelijk regeling. Verder is de afgelopen jaren gebleken dat door de afgenomen omvang van de organisatie, de bedrijfsvoering kwetsbaar is geworden. Momenteel wordt gewerkt aan onderzoeken teneinde een antwoord te krijgen op de vraag hoe schuldhulpverlening voor de gemeente Oldambt toekomstbestendig gerealiseerd kan worden.

Financiële risico's

Met de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening per 1 juli 2012 hebben burgers bij de gemeente een afdwingbaar recht op ondersteuning bij schuldhulpverlening. Dat betekent dat gemeenten een passende voorziening moeten aanbieden. Indien er – om welke reden dan ook – een extra toename gaat plaatsvinden op deze vorm van ondersteuning, zal de gemeentelijke bijdrage (alsnog) gaan stijgen. Het bieden van schuldhulpverlening is namelijk een openeindregeling.

Risico: Klein.

Met ingang van 1 januari 2021 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening gewijzigd. De taken schuldhulpverlening aan ondernemers en vroeg signalering krijgen hiermee een verplicht karakter. Deze nieuwe taken gaan gepaard zonder dat gemeenten hiervoor een aanvullend budget krijgen.

Risico: Klein.

3.4.1.3 Participatiebedrijf Afeer

Doel/Openbaar belang

Uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), nieuw beschut werk en de re-integratietaken op grond van de Participatiewet.

Betrokkenen

3 gemeenten: Westerwolde, Oldambt en Pekela.

Vestigingsplaats

Blijham.

Bestuurlijk belang

Het Algemeen Bestuur bestaat uit tien leden: vijf leden uit Oldambt, drie uit Pekela en twee uit Westerwolde. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden, waarbij elke deelnemende gemeente met één lid is vertegenwoordigd.

Voor 2027 bedraagt het aandeel van Oldambt in de gemeentelijke bijdrage 64,57%. Sinds 2026 wordt de financiële verdeelsleutel jaarlijks opnieuw bepaald op basis van vijf factoren die samenhangen met de feitelijke dienstverlening per gemeente. Het aandeel kan daardoor per jaar fluctueren. De stemverhouding in het Algemeen Bestuur verschilt per onderwerp. Afhankelijk van het onderwerp wordt besloten bij meerderheid of unanimiteit; dit is uitgewerkt in artikel 6 van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer 2025.

Gemeentelijke visie

De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Afeer voert voor de deelnemende gemeenten de Wet sociale werkvoorziening, nieuw beschut werk en de re-integratietaken op grond van de Participatiewet uit. De gezamenlijke visie luidt: Afeer zorgt ervoor dat inwoners het maximale uit zichzelf halen op het gebied van werk en permanente ontwikkeling, zodat zij zo zelfredzaam mogelijk zijn en regie kunnen nemen. Vitaliteit, gezondheid en welzijn zijn daarbij belangrijke randvoorwaarden, waarvoor de verantwoordelijkheid primair binnen het gemeentelijk domein ligt.

Ontwikkelingen

In 2027 staat de verdere ontwikkeling van Afeer als sociaal ontwikkelbedrijf centraal. Door de geleidelijke afname van het aantal Wsw-medewerkers en de groei van nieuwe doelgroepen verschuift het accent naar meer intensievere begeleiding, beschut werk, tijdelijke dienstverbanden en duurzame plaatsingen bij reguliere werkgevers. Gemeenten en Afeer werken de inzet van de extra rijksmiddelen voor de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven en voor aanvullende werkgelegenheid gezamenlijk verder uit. Daarbij wordt aangesloten bij de bredere ontwikkeling van de regionale arbeidsmarktstructuur en het Werkcentrum. De in 2026 ingevoerde financiële verdeelsleutel wordt jaarlijks opnieuw berekend op basis van de feitelijke dienstverlening per gemeente. Ook de toekomstbestendigheid van de werksoorten, huisvesting en bedrijfsvoering blijft aandacht vragen.

Financiële risico's

Afeer beschikt niet over een eigen weerstandsvermogen. Eventuele financiële tegenvallers komen, volgens de voor het betreffende jaar geldende verdeelsleutel, ten last van de deelnemende gemeenten. De belangrijks financiële onzekerheden hangen samen met de loon- en prijsontwikkelingen, de veranderende samenstelling van de doelgroep en de afname van het aantal Wsw-medewerkers.

Risico: Laag.

3.4.1.4 Veiligheidsregio Groningen (VRG)

Doel/Openbaar belang

Door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen:

- Brandweerzorg
- Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
- Rampenbestrijding en crisisbeheersing
- Bevolkingszorg

Betrokkenen

Alle gemeenten in de provincie Groningen.

Vestigingsplaats

Groningen.

Bestuurlijk belang

Het Algemeen Bestuur (AB) wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.

Gemeentelijke visie

Betreft een op basis van de Veiligheidswet verplichte samenwerking, waarbij de doelstellingen - nu en in de toekomst - van evident belang worden geacht.

Ontwikkelingen

De in juni 2026 door het AB vastgestelde beleidsbegroting 2027 geeft informatie over de doelstellingen die de VRG zich stelt voor het jaar 2027 en het financiële kader dat hiermee gemoeid is. De beleidsbegroting inclusief meerjarenraming is opgesteld aan de hand van de uitgangspunten in de vastgestelde kaderbrief 2027-2030 en sluit aan op de gemaakte financiële afspraken (hygiëneregels). In de beleidsbegroting 2027 zijn daarnaast de landelijke en regionale ontwikkelingen beschreven, waarbij de vastgestelde Visie Brandweerzorg 2030 en het Regionaal Beleidsplan Crisisbeheersing de uitgangspunten blijven de komende jaren.

De toename van de deelnemersbijdrage in de begroting ten opzichte van de actualisatie begroting 2026, ad € 2.242.000, wordt veroorzaakt door indexering o.b.v. loon- en prijsontwikkelingen (€ 1.1957.000) en de kosten voor de herhuisvesting Sontweg (€ 285.000).

Voor Oldambt betekent dit alles een stijging van de bijdrage in 2027 met € 128.347 ten opzichte van de geactualiseerde begroting van 2026.

De totale bijdrage van de gemeente Oldambt voor 2027 is begroot op € 3.230.004 waarvan € 3.035.448 bestemd is voor brandweerzorg, € 38.289 bestemd is voor geneeskundige hulporganisatie (GHOR), € 55.237 bestemd is voor rampenbestrijding en crisisbeheersing en € 101.030 bestemd is voor bevolkingszorg.

Financiële risico's

In de beleidsbegroting 2027 is ook een meerjarenraming opgenomen voor de jaren 2028 tot en met 2030. Die raming voorziet een geleidelijke stijging van de gemeentelijke bijdrage van Oldambt van € 3.230.004 in 2027 tot € 3.748.962 in 2030. Dit betreft met name indexering van lonen en prijzen en rentekosten vanuit het lopende herhuisvestingstraject Sontweg.

Risico: Reëel.

3.4.1.5 Eems Dollard Regio (EDR)

Doel/Openbaar belang

De EDR draagt op de volgende manieren bij aan het openbaar belang:

- Het ontwikkelen van grens-overstijgende samenwerkingsprojecten die bijdragen aan het vinden van oplossingen voor uitdagingen in de regio en het verwerven van financiële middelen om deze projecten uit te voeren.
- Het adviseren van haar leden, burgers, ondernemers, verenigingen, overheden en andere instellingen bij grens-overstijgende activiteiten, kansen en uitdagingen.
- Het op diverse gebieden bevorderen, ondersteunen en coördineren van regionale grens-overstijgende samenwerking van de deelnemers aan EDR (lokale en regionale overheden en instellingen aan beide kanten van de grens).

Betrokkenen

83 leden (stand 2026) waaronder gemeenten, Landkreise, steden en de Industrie- und Handelskammer (IHK) Ostfriesland und Papenburg.

Vestigingsplaats

Bad Nieuweschans.

Bestuurlijk belang

In de EDR-Raad is de gemeente Oldambt vertegenwoordigd met twee leden, aan te wijzen door de Gemeenteraad waarvan één lid afkomstig is uit het College van B&W. Dit is onze Burgemeester die tevens deel uitmaakt van het Dagelijks Bestuur van de EDR, zij had tot eind 2025 de rol van voorzitter van het Dagelijks Bestuur; daarna is zij gekozen tot vicevoorzitter. De gemeente heeft (net zoals veel andere leden) geen tweede lid benoemd.

Gemeentelijke visie

Het bevorderen en realiseren van grens-overstijgende samenwerking op regionaal en plaatselijk niveau is voor nu en in de toekomst een belangrijke kans voor het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Ontwikkelingen

Speerpunten van de EDR zijn de bevordering van de grensoverstijgende regionale economie, arbeidsmarkt, toerisme, cultuur, gezondheid, ontmoeting en veiligheid. Ondermijnende criminaliteit en crisisbestendigheid vragen om een grensoverstijgende aanpak. De gemeente Oldambt neemt actief deel aan het project Health4NL-DE dat onderzoekt hoe de inwoners in de grensstreek het gezondheidssysteem aan beide kanten van de grens kunnen gebruiken.

De EDR werkt aan het actualiseren van haar strategie: de beleidsvisie uit 2021 wordt doorontwikkeld naar een nieuwe meerjarige koers, waarin de EDR vooral de verbindende schakel wil zijn tussen de agenda's van haar leden en partners aan weerszijden van de grens. Om hieraan bij te dragen neemt de gemeente ambtelijk deel aan een projectgroepen, bijeenkomsten en activiteiten van EDR. EDR is bezig met de voorbereidingen van het 50-jarige jubileum dat plaatsvindt in 2027. Het jubileum wordt aangegrepen om de betekenis van grensoverstijgende samenwerking voor onze regio zichtbaar te maken.

De EDR maakt als programmapartner actief deel uit van het Interreg VI A-programma "Deutschland-Nederland" en levert via het Regionale Programma Management van Interreg A een actieve bijdrage aan het initiëren, beoordelen en toekennen van Interreg-middelen aan projecten in de EDR-regio. Via het Kleine Projecten Fonds (KPF) ondersteunt de EDR als verantwoordelijke organisatie (lead partner) kleinere grensoverschrijdende initiatieven gericht op culturele uitwisseling, maatschappelijke samenwerking en economische innovatie. Daarnaast is de EDR lead partner en coördinator van projecten die direct ten goede komen aan inwoners, onder meer op het gebied van onderwijs, arbeidsmarkt en advisering over leven en wonen in het buurland. Als coördinator van het project Buurtaal bevordert de EDR met steun van een bijdrage van de Regiodeal de buurtaal op scholen en onderwijsinstellingen; daarmee worden taalvaardigheid en intercultureel begrip versterkt, wat bijdraagt aan betere kansen op de arbeidsmarkt (https://edr.eu/nl/buurtalen/). Het GrensInfoPunt EDR biedt advies over werken, wonen en studeren in de grensregio en verlaagt zo bureaucratische drempels voor inwoners en ondernemers.

Een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren is de voorbereiding van de nieuwe Europese subsidie-programmaperiode 2028–2034. EDR levert een actieve bijdrage aan een nieuw Interreg A-programma met ingang van 2028. EDR zet zich in voor de belangen die voor onze regio op het spel staan: behoud van het Regionale Programma Management in Bad Nieuweschans, beoordeling van projectvoorstellen in de eigen regio, voortzetting van het Kleine Projecten Fonds dat van groot belang is voor de samenhang in onze regio alsmede aandacht voor voldoende breedte in de Interreg-subsidiethema's (naast innovatie en verduurzaming ook maatschappelijke thema's als ontmoeting over de grens, governance, gezondheid en ondermijning). De gemeente zet zich hiervoor in, samen met de EDR, de andere Euregio's en de VNG.

EDR zet ook in op een samenwerking met regionale subsidie- en ontwikkelprogramma's zoals Nij Begun en Regiodeal. Deze programma's hebben een opdracht aanvaard om grensoverstijgende samenwerking te versterken en Europese subsidies te verwerven hiervoor. EDR is hiervoor een logische spil.

De tijdelijke Duitse grenscontroles blijven een punt van zorg voor het grensverkeer, voor grensarbeiders en voor de logistieke sector. De EDR heeft zich hierover op verschillende niveaus uitgesproken, onder meer tijdens werkbezoeken van de Euregio-directeuren aan Berlijn en aan de Duitse ambassadeur in Den Haag, en in het publieke debat; ook de deelstaat Nedersaksen en de VNG voeren hierop een actieve lobby. De EDR blijft de gevolgen voor de grensregio agenderen en zet in op een oplossing op Europees niveau, passend bij het uitgangspunt van vrij verkeer binnen de Schengenruimte.

Financiële risico's

Geen risico's bekend.

Risico: Klein.

3.4.1.6 Omgevingsdienst Groningen (ODG)

Doel/Openbaar belang

De Omgevingsdienst Groningen (hierna ODG) is ingesteld om vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein voor de deelnemers te gaan uitvoeren, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van de taken willen verbeteren.

Betrokkenen

Alle gemeenten in de provincie Groningen en de provincie Groningen.

Vestigingsplaats

Veendam.

Bestuurlijk belang

In het Algemeen Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd met één collegelid.

Gemeentelijke visie

Het betreft een op basis van artikel 18.21 van de Omgevingswet, verplichte samenwerking, waarbij de gemeente Oldambt slechts de uitvoering van het minimaal verplichte basistakenpakket heeft overgedragen.

Ontwikkelingen

Door een voortdurend tekort aan personeel, krapte op de arbeidsmarkt en stijgende cao lonen en prijzen heeft de ODG te maken met kostenstijgingen. De implementatie van het nieuwe VTH-systeem ter vervanging van het oude systeem (Omnimap) verloopt conform planning en wens. De verwachting is dat de samenwerking met deze leverancier duurzaam kan worden voortgezet.

Financiële risico's

Door tekort aan personeel kan de ODG naar alle waarschijnlijkheid de jaaropdracht niet geheel uitvoeren. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige jaaropdrachten en de begroting. Financiële risico's voor zover die voortvloeien uit het functioneren van de ODG, worden naar rato van de deelnemersbijdrage gedragen door alle deelnemers.

Risico: Laag.

3.4.1.7 Gemeentelijke Gezondheidsdienst Groningen (GGD)

Doel/Openbaar belang

Door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de volgende onderwerpen:

- Bestuurs-agenda Publieke Gezondheid 2027-2030
- Deelprogramma I: Gezond en Veilig opgroeien
- Deelprogramma II: Gezondheid beschermen en bevorderen
- Deelprogramma III: Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden
- Deelprogramma IV: Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiëne.

Betrokkenen

Alle gemeenten in de provincie Groningen.

Vestigingsplaats

Groningen.

Bestuurlijk belang

De Groninger gemeenten hebben de taken op het gebied van publieke gezondheid gedelegeerd aan GGD Groningen. De GGD legt over de uitvoering van de taken verantwoording af aan het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door één collegelid per deelnemende gemeente. In de gemeenschappelijke regeling zijn taken, bevoegdheden van respectievelijk Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur beschreven. Het Algemeen Bestuur besluit over het beleid, de financiën en toetst de uitvoering. Het Dagelijks Bestuur bereidt de vergaderingen van het Algemeen Bestuur voor. De directeur Publieke Gezondheid (DPG) is benoemd door het Algemeen Bestuur en legt verantwoording af aan het Dagelijks Bestuur.

Gemeentelijke visie

Betreft een op basis van de Wet Publieke Gezondheid verplichte samenwerking, waarbij de doelstellingen – nu en in de toekomst – van evident belang worden geacht.

Ontwikkelingen

Sinds 1 januari 2025 is de Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg gewijzigd in de Gemeenschappelijke regeling GGD Groningen. Dit betekent dat de GGD en de RIGG (Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten) niet meer samen in een gemeenschappelijke regeling zijn ondergebracht, de GGD is een aparte gemeenschappelijke regeling geworden de RIGG een centrum-regeling. Binnen de Gemeenschappelijke regeling GGD Groningen werken de 10 Groninger gemeenten samen op het terrein van de publieke gezondheid.

Voor GGD Groningen staat 2027 in het teken van continuïteit én noodzakelijke vernieuwing. De organisatie opereert in een dynamische context waarin politieke, maatschappelijke en financiële ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgen. De gemeenteraadsverkiezingen van 2026 leidden tot nieuwe colleges en verschuivingen in bestuurlijke samenstellingen binnen onze regio. Dit biedt een natuurlijk moment om samen met de bestuurlijke partners de koers voor de komende jaren te actualiseren en vast te leggen in een nieuwe Meerjarenagenda.

Met de beëdiging van het nieuwe kabinet zijn de landelijke beleidskaders voor de komende jaren nader geconcretiseerd. Hoewel het kabinet een duidelijke nadruk legt op versterking van preventie en publieke gezondheid, blijft de financiële ruimte voor structurele investeringen beperkt. Tegelijk groeit, in een onrustige geopolitieke werkelijkheid, de aandacht voor weerbaarheid van burgers en organisaties. Voor GGD Groningen betekent dit dat de rol binnen de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en de Veiligheidsregio Groningen verder aan betekenis wint. Daarbij blijven de financiële uitdagingen onverminderd groot: jaren van scherp begroten en de noodzaak tot bezuinigen in 2026 onderstrepen dat ook de uitgangspunten voor de begroting 2027 met grote zorgvuldigheid zijn vastgesteld. De inwonersbijdrage voor 2027 bedraagt voor de gemeente Oldambt €1.429.952,-

Eind 2025 verscheen de Landelijke nota gezondheidsbeleid 2025-2028 - Samen werken aan gezondheid, waarin duidelijke landelijke thema’s en prioriteiten zijn benoemd. Gemeenten hebben 2 jaar de tijd om deze te vertalen naar lokaal gezondheidsbeleid. Binnen de Gemeenschappelijke regeling hebben alle 10 gemeenten aangegeven samen te willen werken aan een provinciale aanpak, met ruimte voor lokale accenten.

Deze gezamenlijke beweging sluit aan bij het aflopen van de huidige Meerjarenagenda Publieke Gezondheid in 2026. In 2027 verbinden we daarom de thema’s uit de landelijke nota met de ambities van een nieuwe Meerjarenagenda, en werken we intensief samen met andere gemeenten aan een robuuste en samenhangende regionale aanpak.

Daarnaast tekenen de lange-termijn-ontwikkelingen zich steeds duidelijker af. De Volksgezondheid Toekomst Verkenningen laten zien dat structurele maatschappelijke veranderingen - vergrijzing, meer chronische aandoeningen, mentale druk onder jongeren, personeelstekorten en hardnekkige gezondheidsverschillen - de gezondheid van inwoners diepgaand beïnvloeden. In Groningen komen daar regionale factoren bij zoals aardbevingen, energiearmoede en grote sociale en gezondheidsverschillen. Klimaatverandering en leefomgeving raken vooral de meest kwetsbare groepen. Deze ontwikkelingen vragen om een brede aanpak waarin gezondheid steeds meer een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van gemeenten, het sociaal domein, onderwijs en ruimtelijke ordening.

Met onze kennis en expertise blijft GGD Groningen daarom de rol van verbinder, adviseur en bewaker vervullen. In landelijke trajecten zoals de Landelijke nota gezondheidsbeleid, de uitwerking van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en de regionale samenwerking binnen Nij Begun en 3Noord (samenwerking GGD Groningen, GGD Drenthe en GGD Fryslân) zetten wij ons in om gezondheid structureel te versterken. De begroting 2027 biedt hierbij de basis om samen met onze partners te werken aan het beschermen, bevorderen en bewaken van de gezondheid van alle inwoners van de provincie Groningen.

Financiële risico's

De GGD monitort periodiek de risico’s voor uitvoering van de GGD-taken in het kader van de Planning & Control-cyclus (P&C). Voor de afdekking van deze risico's zijn geen middelen beschikbaar en dient de weerstandscapaciteit.

De financiële risico's van de GGD kunnen als reëel worden gekwalificeerd. De organisatie heeft te maken met meerdere risico's op het gebied van personele lasten, indexering, bekostiging van taken en toekomstige rijks- en gemeentelijke financiering. Hoewel de meeste risico's beheersbaar zijn en passende maatregelen zijn getroffen, blijft sprake van een substantieel financieel risicoprofiel dat een adequaat weerstandsvermogen vereist.

Risico: Reëel

3.4.1.8 Publiek Vervoer Groningen Drenthe

Doel/Openbaar belang

De gemeenten in en provincies van Groningen en
Drenthe willen een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is; waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Concreet verzorgt Publiek Vervoer het WMO- en het leerlingenvervoer voor alle gemeenten.

Voor een aantal gemeenten is ook het WSW-vervoer overgedragen aan Publiek Vervoer (onder andere voor Afeer). Publiek Vervoer beheert namens de deelnemers ook de contracten van de hubtaxi. Een aantal gemeenten heeft lokale (vrijwilligers-)projecten voor vervoer aan Publiek Vervoer gekoppeld.

Betrokkenen

Alle 24 gemeenten in Groningen en Drenthe, 2 provinciebesturen alsmede het Dagelijks Bestuur van het OV-bureau Groningen Drenthe.

Vestigingsplaats

Assen.

Bestuurlijk belang

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit een (getrapte) afvaardiging van de collegeleden van de deelnemers, te weten één vertegenwoordiger per perceel (voor Oost-Groningen de gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam, Westerwolde en Stadskanaal) en één vertegenwoordiger van het OV-bureau.

Gemeentelijke visie

De Groninger en Drentse gemeenten en provincies staan voor een inclusieve samenleving, waaraan iedereen die dat wil kan deelnemen. Welke ondersteuning je ook nodig hebt, ongeacht of je woont op het platteland of in stedelijk gebied. Voorwaarde hiervoor is dat reizigers - jong en oud - veilig, flexibel en zelfstandig kunnen reizen. En waar altijd vervoersondersteuning-op-maat (of passend vervoersondersteuning) geboden wordt aan hen die dat nodig hebben. Waar aanbieders van vervoer een gezonde bedrijfsvoering kunnen hebben met goed werkgeverschap en waar innovatief ondernemerschap beloond wordt.

Ontwikkelingen

De gemeenschappelijke regeling is rechtsgeldig sinds de publicatie in de Staatcourant van 6 februari 2018. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is ook ingestemd met de vorming van een kleine risicoreserve van € 50.000. In juni is de ontwerp meerjarenbegroting 2027 2030 door alle deelnemers vastgesteld.

- Publiek vervoer ziet drie niveaus in de vraagstukken die te maken hebben met doorontwikkeling van mobiliteitsvraagstukken rondom Publiek Vervoer. Deze zijn: Samenleving: Welke behoeften spelen er en wat zijn de ontwikkelingen hierin en welke invloed kunnen deze hebben op de vraag naar vervoer. Er zal kennis worden verzameld in databases en naast advisering ook informatie worden gedeeld met de deelnemers.
- Vervoer: Het daadwerkelijk verplaatsen van mensen op een manier die zoveel mogelijk aan hun behoeften voldoet.
- ICT: Het geheel van ICT toepassingen dat nodig is om het bovenstaande mogelijk te maken en de prestaties van de gecontracteerde vervoerspartijen terdege te monitoren.

Het jaar 2025 stond vooral in het teken van de aanbesteding. Er waren een aantal bijeenkomsten om de inhoud van de stukken te bespreken. Tegelijkertijd is de projectgroep verdergegaan met alle nodige documenten. Ook is het project inclusief reizen rustig hervat en wordt verwacht dat het onderdeel ov-ambassadeurs in 2026 gestart zal worden. Daarnaast is de integratie van de bedrijfsvoeringstaken van de organisatie bij het OV-bureau opgestart. Die integratie zal verder gaan in 2026 om de organisatie minder kwetsbaar te maken.

De ontwerp-meerjarenbegroting 2027-2030 sluit aan op de vastgestelde financiële kaders en beleidsdoelen. De begroting geeft een realistisch beeld van de komende jaren en bevat geen inhoudelijke of financiële knelpunten. In 2027 ligt de prioriteit bij de implementatie van het de nieuwe vervoerovereenkomst die in augustus ingaat. Daarnaast worden lopende projecten voortgezet die bijdragen aan efficiënter vervoer ("stip op de horizon 2030"). De kosten hiervan worden gedekt uit de bestemmingsreserve doorontwikkeling. De structurele baten en lasten voor 2026 zijn gebaseerd op de bij oprichting vastgestelde uitgangspunten.

De kostenstijging in de periode 2027-2030 blijft beperkt en is het gevolg van gebruikelijke indexaties voor loon, prijs en materiaal. Deze zijn verwerkt in de begroting en staan los van de NEA-indexatie, die specifiek geldt voor het Wmo- en leerlingenvervoer en jaarlijks wordt aangepast op basis van kostenontwikkelingen in de taxibranche.

Voor de aanbesteding is reeds gereserveerd in de begroting 2025-2028. Mogelijke rechtszaken zijn niet vooraf begroot en worden bij optreden gefinancierd via incidentele bijdragen van de deelnemers. Eventuele extra taken gedurende het jaar worden eveneens apart bekostigd via aanvullende incidentele inkomsten.

Financiële risico's

Publiek Vervoer monitort en beheerst financiële risico’s door middel van een geavanceerd “dashboard” waarin ritgegevens en diverse prestatie-indicatoren per gemeente worden geanalyseerd. Dit stelt Publiek Vervoer in staat om contractafspraken nauwkeurig te handhaven en, indien nodig, vervoerders te sanctioneren wanneer zij niet voldoen aan de gestelde eisen.

Daarnaast blijft de demografische ontwikkeling een belangrijke factor. De toenemende vergrijzing en het beleid om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen, leiden naar verwachting tot een structurele stijging van de vraag naar WMO-vervoer. Dit wordt als een reëel, maar financieel klein risico ingeschat. De in december 2025 vastgestelde gemeentelijke beleidsvisie Publiek Vervoer moet dit risico mitigeren en er voor zorgen dat alternatieven worden gestimuleerd en er zo meerdere vervoermogelijkheden bekend zijn voor de inwoners van de gemeente Oldambt. Bijvoorbeeld door het gebruiken van het openbaar vervoer en eigen netwerk. Zo blijft publiek vervoer toegankelijk voor de mensen die het echt nodig hebben.

Risico: Klein.

Een ander financieel risico ligt in de ontwikkelingen rondom arbeidsvoorwaarden. De invoering van een nieuwe CAO, inclusief aanpassingen in de functiewaarderingssystematiek, heeft geleid tot hogere personeelskosten dan aanvankelijk begroot. Omdat de begroting vroeg in het jaar wordt opgesteld en door meerdere partijen moet worden goedgekeurd, kunnen dergelijke ontwikkelingen leiden tot noodzakelijke aanpassingen gedurende het jaar.

Risico: Klein.

Daarnaast brengen complexe aanbestedingstrajecten extra kosten met zich mee. Met name de voorbereiding en uitvoering van nieuwe vervoerscontracten vereisen incidentele financiële inspanningen, die niet altijd vooraf volledig kunnen worden ingeschat. De aanbesteding heeft in voorjaar 2026 een vertraging opgelopen die de krappe planning verder onder druk zet. Dit is nog geen directe reden voor zorgen maar zet ons wel op scherp met een hierdoor kortere implementatietijd.

3.4.1.9 Samenwerking Oost-Groningen

Doel/Openbaar belang

Het doel van deze regeling is structurele samenwerking tussen gemeentes tot stand te brengen ter gezamenlijke uitvoering van de ambities uit het Masterplan Oost-Groningen. De deelnemende partijen zullen activiteiten ontwikkelen, verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen bijdrage binnen het geheel en informatie uitwisselen. De samenwerking wordt initieel aangegaan voor het programma Regio Deal II, maar kan in de toekomst worden uitgebreid met andere regelingen.

Het betreft een regeling zonder meer en deze regeling heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, bestuur en begroting. Wel kent de organisatie een stuurgroep waarin de burgemeesters zitting hebben een regiegroep waarin de
gemeentesecretarissen deelnemen.

Betrokkenen

Gemeente Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Westerwolde.

Vestigingsplaats

Winschoten.

Bestuurlijk belang

Niet van toepassing.

Gemeentelijke visie

Niet van toepassing.

Ontwikkelingen

De samenwerking duurt tot 31-12-2029.

Financiële risico's

Niet van toepassing.

3.4.1.10 RegIT

Doel/Openbaar belang

RegIT voert regie op ICT voor gemeenten in Oost-Groningen.

Betrokkenen

De gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde.

Vestigingsplaats

Scheemda.

Bestuurlijk belang

Het bestuurlijk belang is gelegen in het feit dat de ambtelijke organisatie over een adequaat ingericht ICT-landschap beschikt om maatschappelijke doelen voor inwoners, bedrijven en instellingen te realiseren en als randvoorwaarde voor een moderne dienstverlening.

Ontwikkelingen

RegIt is van NV aangepast in een gemeenschappelijke regeling. Er wordt hard gewerkt aan een transformatie van de organisatie en modernisering van het ICT-landschap. Daarnaast dient op basis daarvan de komende maanden ook een nieuwe (financiële) verdeelsleutel tussen de deelnemende gemeenten te worden afgesproken.

Financiële risico's

In onze exploitatiebegroting en reserves is rekening gehouden met nieuwe exploitatiebegroting van RegIt en de projectkosten van de transformatie. Daarbij worden vooralsnog geen financiële risico's gezien. Het is nog onbekend wat het effect van een eventuele nieuwe verdeelsleutel gaat zijn.

3.4.2 Vennootschappen en corporaties

3.4.2.1 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)

Doel/Openbaar belang

De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) is van en voor het publieke domein. Het publieke domein bestaat uit decentrale overheden waaronder gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, provincies en waterschappen. De BNG Bank voorziet decentrale overheden van financiering tegen scherpe tarieven. Zo zorgen ze ervoor dat decentrale overheden zoveel mogelijk middelen overhouden voor maatschappelijke doelen.

Betrokkenen

De BNG Bank is een naamloze structuurvennootschap. Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De helft van de aandelen is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De Nederlandse Staat is houder van de andere helft van de aandelen. BNG is een nationale systeemrelevante bank onder direct toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB).

Vestigingsplaats

Den Haag.

Bestuurlijk belang

De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten.

Gemeentelijke visie

Gelet op de wijze waarop BNG Bank het openbaar belang behartigt, is het gewenst het aandelenbezit in de BNG Bank te behouden.

Ontwikkelingen

Duurzaamheid is een speerpunt in de dienstverlening van BNG Bank. Zij blijft een belangrijke financier van de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, waarbij decentrale overheden, woningcorporaties en zorg- en onderwijsinstellingen zo veel mogelijk worden ontzorgd.

Financiële risico's

Het risico is beperkt tot het bedrag van de inleg op de aandelen.

Risico: Klein.

3.4.2.2 Enexis Holding N.V.

Doel/Openbaar belang

Enexis is een publiek nutsbedrijf dat zich richt op het realiseren van de energietransitie en het behartigen van publieke belangen.

Enexis Netbeheer is verantwoordelijk voor het elektriciteits- en gasnetwerk in grote delen van Noord-, Oost- en Zuid-Nederland. Het leveringsgebied beslaat voornamelijk de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en delen van Limburg.

Betrokkenen

De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn overwegend provincies en gemeenten in het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V. De Provincie Brabant is penvoerder ten behoeve van alle aandeelhouders.

Vestigingsplaats

’s-Hertogenbosch.

Bestuurlijk belang

De aandeelhouders hebben zeggenschap in Enexis Holding N.V. via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten.

Gemeentelijke visie

Gelet op de wijze waarop Enexis Holding N.V. het openbaar belang behartigt, is het gewenst het aandelenbezit in de Enexis Holding N.V. te behouden.

Ontwikkelingen

Enexis Holding N.V. heeft een aantal strategische doelstellingen, waaronder:

- Toekomstbestendig energiesysteem
- Dynamisch systeembeheer
- Alle klanten energie
- Bouwen, bouwen, bouwen
- Veilig werken
- Elkaar versterken
- Duurzame impact maken
- Financieel solide blijven

Voor de strategische doelstelling financieel solide blijven heeft men de KPI Beïnvloedbare kosten en opbrengsten. Hiervan zijn de ontwikkelingen in het eerste halfjaar 2026 als volgt:

"De beïnvloedbare kosten en opbrengsten (BKO) komen in het eerste halfjaar van 2026 lager uit dan vooraf ingeschat. Ondanks de hogere uitgaven binnen het werkpakket maken we minder kosten ten opzichte van de doelstelling. Daarmee is de ontwikkeling van de BKO in het eerste halfjaar beter dan de verwachte BKO."

Bron: Enexis Holding N.V. (2026) Halfjaarbericht 2026 Enexis Holding N.V. https://publicaties.enexis.nl/downloads

Financiële risico's

Aandelen, hierbij is het risico beperkt tot het bedrag van de inleg op de aandelen.

Risico: Klein.

Verstrekte lening, het vervroegd (hierdoor ontstaat verlies van rente inkomsten) of het geheel niet aflossen van de verstrekte converteerbare hybride aandeelhouderslening.

Risico: Klein.

3.4.2.3 N.V. Waterbedrijf Groningen

Doel/Openbaar belang

N.V. Waterbedrijf Groningen heeft als primaire taak het verzorgen van schoon en betrouwbaar drinkwater in de provincie Groningen.

Betrokkenen

Waterbedrijf Groningen is een naamloze vennootschap (N.V.) waarvan de provincie Groningen en Groningse gemeenten de aandeelhouders zijn.

Vestigingsplaats

Groningen.

Bestuurlijk belang

De aandeelhouders hebben zeggenschap in N.V. Waterbedrijf Groningen via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten.

Gemeentelijke visie

Gelet op de wijze waarop N.V. Waterbedrijf Groningen het openbaar belang behartigt, is het gewenst het aandelenbezit te behouden.

Ontwikkelingen

Geen opmerkingen, zowel in financiële als in bestuurlijke zin.

Financiële risico's

Het risico is beperkt tot het bedrag van de inleg op de aandelen.

Risico: Klein.

Lijst verbonden partijen

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partij	Programma	Vorm van Belang	Omvang Belang	Financiële Bijdrage	Eigen Vermogen 1/1	Eigen Vermogen 31/12	Vreemd Vermogen 1/1	Vreemd Vermogen 31/12	Risico's	Verwacht Resultaat
SOZOG	5	GR		11	0	0	13	13	Laag	0
VKB	1	GR		1.358	0	0	3.189	1.389	Laag	0
Afeer	3	GR		19.290	1.498	634	9.842	10.258	Laag	0
VRG	4	GR		3.230	10.999	11.708	46.403	62.717	Middel	0
EDR	7	GR		7	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Laag	0
ODG	5	GR		977	428	300	5.051	4.924	Hoog	0
GGD	1/3/4/6	GR		1.982	1.315	1.103	8.434	8.434	Middel	0
Publiek Vervoer Groningen Drenthe	1	GR		52	322	239	10	10	Laag	0
Samenwerking Oost-Groningen	n.v.t.	GR		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
RegIT	7	GR		2.660	2.434	2.434	2.017	1.460	Middel	0
BNG Bank	7	N.V.	0,33%		n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.b.b.	Laag	n.n.b.
Enexis Holding	7	N.V.	0,59%		n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Laag	n.n.b.
Waterbedrijf Groningen	7	N.V.	6,34%		n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Laag	n.n.b.

3.5 Lokale heffingen

In gevolge hoofdstuk XV van de Gemeentewet is de raad van de gemeente bevoegd verordeningen vast te stellen op grond waarvan gemeentelijke belastingen kunnen worden geheven.

In de gemeente Oldambt worden de volgende belastingen geheven:

- (On-) roerendezaakbelastingen
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Leges burgerzaken
- Leges omgevingsvergunning
- Lijkbezorgingsrechten
- BIZ (Bedrijven investeringszone)
- (Water-) Toeristenbelasting
- Marktgelden
- Precariobelasting
- Havengelden
- Openbare orde en veiligheid
- Kinderopvang en WMO

Wat willen we bereiken?

- De kosten betreffende het inzamelen en verwerken van afval worden volledig gedekt door de opbrengsten van de afvalstoffenheffing.
- De kosten betreffende de instandhouding en vervanging van de riolering worden volledig gedekt vanuit de opbrengst rioolheffing.
- In 2027 worden de opbrengsten (On-) roerendezaakbelastingen met 2,0% verhoogd ten opzichte van 2026.

Onderstaande tabel geeft de baten en lasten van de totale lokale heffingen:

Bedragen x €1.000

Soort belasting	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Baten	30.869	29.618	30.204	30.233	30.133	30.033
Totaal	**-30.869**	**-29.618**	**-30.204**	**-30.233**	**-30.133**	**-30.033**

Kwijtscheldingsbeleid

Niet alle burgers zijn even draagkrachtig. Voor inwoners met een inkomen op of beneden 100% (wettelijk maximum) van de bijstandsnorm en die aan de voorwaarden zoals o.a. vermeld in de Invorderingswet voldoen, bestaat daarom de mogelijkheid tot kwijtschelding voor de belastingsoorten onroerendezaakbelastingen, rioolheffing eigenaar en afvalstoffenheffing.

Bij het vaststellen van de Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing voor het belastingjaar 2021 is besloten om de kwijtschelding te beperken tot alleen nog kwijtschelding voor het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Voor het belastingjaar 2027 blijft dit gehandhaafd.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie weer:

Bedragen x €1.000

Kwijtschelding per soort heffing	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6630040 Kwijtschelding OZB	**1**	**14**	**14**	**14**	**14**	**14**
6630030 Kwijtschelding rioolheffing	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
6630050 Kwijtschelding afvalstoffenheffing	**182**	**185**	**185**	**185**	**185**	**185**
Totaal	**184**	**200**	**200**	**200**	**200**	**200**

3.5.1 (On-) roerendezaakbelastingen

Tarieven

In onderstaande tabel zijn de tarieven vermeld voor de onroerendezaakbelasting.

De tarieven voor het belastingjaar 2027 worden in december 2026 door de raad vastgesteld en zijn daarom nog niet bekend (n.n.b.).

Tarieven onroerendezaakbelasting	2024	2025	2026	2027
OZB eigenaren (woningen)	0,1569%	0,1549%	0,1409%	n.n.b.
OZB gebruikers (niet-woningen)	0,4607%	0,4360%	0,4316%	n.n.b.
OZB eigenaren (niet-woningen)	0,5865%	0,5549%	0,5545%	n.n.b.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Soort (On-) roerendezaakbelasting	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6061020 Baten OZB eigenaren (woningen)	**-8.172**	**-8.318**	**-8.485**	**-8.485**	**-8.485**	**-8.485**
6062020 Baten OZB gebruikers (niet-woningen)	**-3.906**	**-3.656**	**-3.729**	**-3.729**	**-3.729**	**-3.729**
6062030 Baten OZB eigenaren (niet-woningen)	**-5.318**	**-5.218**	**-5.322**	**-5.322**	**-5.322**	**-5.322**
Totaal	**-17.396**	**-17.192**	**-17.536**	**-17.536**	**-17.536**	**-17.536**

3.5.2 Rioolheffing

In de raad van november 2025 is het Water- en Rioleringsprogramma Oldambt voor de periode 2026-2030 vastgesteld. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en transport van afvalwater en afvloeiend hemelwater. Daarnaast heeft de gemeente een aantal (grond)watertaken.
De kosten hiervan worden gedekt uit de rioolheffing. Voor de rioolheffing geldt een kostendekkendheid van maximaal 100%. Met andere woorden er mag geen winst op de rioolheffing worden gemaakt.

Ten opzichte van 2026 is het tarief voor eigenaren in 2027 enigszins gedaald van € 246,90 naar € 242,15. De geraamde uitgaven voor 2027 zijn iets lager, terwijl het aantal aansluitingen iets zijn toegenomen. Ook voor de komende jaren is de verwachting dat het tarief maar gering zal stijgen. Door gebruik te maken van de aanwezige voorziening wordt stijging van de rioolheffing de komende jaren beperkt en ontstaat er een gelijkmatige toename van de lastendruk. Het tarief voor gebruikers stijgt in 2027 ten opzichte van 2026 met € 1,65 als gevolg van afname van het aantal eenheden verbruik.

Tarieven

Bedragen x € 1

Tarieven rioolheffing	2025	2026	2027
Eigenaren per gebouwd eigendom	244,70	246,90	242,15
Gebruikers bij meer dan 500m3 waterverbruik per volle eenheid van 500m3 of deel hiervan	97,60	96,60	98,25

Onderstaande tabel geeft den begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Rioolheffing	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6720030 Baten rioolheffing gebruikers	**-83**	**-97**	**-84**	**-84**	**-84**	**-84**
6720040 Baten rioolheffing eigenaren	**-4.847**	**-4.891**	**-4.879**	**-4.879**	**-4.879**	**-4.879**
Totaal	**-4.929**	**-4.988**	**-4.963**	**-4.963**	**-4.963**	**-4.963**

Kostendekkendheid

De berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing is hieronder weergegeven:

Bedragen x €1.000

Berekening dekking rioolheffing	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Kosten taakvelden	3.137	4.079	4.060
Inkomsten taakvelden	-/- 21	-/- 10	-/- 10
Dekking ten laste van de voorziening	0	0	0

Netto kosten taakvelden (mee te nemen in tarief riool)	**3.116**	**4.069**	**4.050**
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	352	299	296
Toerekenbare btw	600	620	617
Totale kosten	**4.068**	**4.988**	**4.963**
Opbrengst heffingen	**4.929**	**4.988**	**4.963**
Dekkingspercentage	**121%**	**100%**	**100%**

3.5.3 Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft de wettelijke plicht om zorg te dragen voor de inzameling van huishoudelijk afval. De kosten hiervan worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Ook voor de afvalstoffenheffing geldt een kostendekkendheid van maximaal 100%. Met andere woorden er mag geen winst op de afvalstoffenheffing worden gemaakt. Bij de berekening van de tarieven voor 2027 is hier rekening mee gehouden. Voor 2027 wordt € 96.000 onttrokken aan de voorziening afvalstoffenheffing. Hierdoor kan de tariefstijging beperkt blijven tot gemiddeld ongeveer 5%. De verwachte inkomsten dekken hiermee de verwachte uitgaven.

Tarieven

Bedragen x € 1

Tarieven afvalstoffenheffing	2025	2026	2027
Vastrecht	192,45	194,80	204,60
Per lediging 240 liter container (grijs)	7,50	7,50	7,90
Per lediging 140 liter container (grijs)	4,35	4,35	4,60
Tarief hoogbouw (per inworp in verzamelcontainer)	0,86	0,86	0,90

Onderstaande tabel geeft den begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Afvalstoffenheffing	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6730010 Inzameling en verwerking huishoudelijk afval	**-4.831**	**-4.849**	**-5.177**	**-5.274**	**-5.274**	**-5.274**
Totaal	**-4.831**	**-4.849**	**-5.177**	**-5.274**	**-5.274**	**-5.274**

Kostendekkendheid

De berekening van de afvalstoffenheffing is hieronder weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Berekening dekking afvalstoffenheffing	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Kosten taakvelden	4.322	4.336	4.620
Inkomsten taakvelden	-/- 730	-/- 621	-/- 585
Dekking ten laste van de voorziening	0	0	-/- 96
Netto kosten taakvelden (mee te nemen in tarief afval)	**3.592**	**3.715**	**3.939**
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	359	430	513
Toerekenbare btw	688	704	725
Totale kosten	**4.639**	**4.849**	**5.177**
Opbrengst heffingen	**4.831**	**4.849**	**5.177**
Dekkingspercentage	**104%**	**100%**	**100%**

3.5.4 Leges burgerzaken

Onder de naam leges worden rechten geheven voor verstrekte diensten en producten. Een aantal tarieven van leges is wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor paspoorten, Nederlandse identiteitskaarten, verklaring omtrent het gedrag en rijbewijzen. Een aantal producten hebben wettelijk vastgestelde tarieven. Dit geldt bijvoorbeeld voor afschriften van aktes van de burgerlijke stand, attestatie de vita, een verklaring van huwelijksbevoegdheid en de optie- en naturalisatiegelden.

Uitgangspunt is dat de tarieven van de leges maximaal kostendekkend mogen zijn. Met ander woorden: er mag geen winst op de verstrekkingen van diensten en producten zijn.

Fluctuaties in aanvragen
De aanvragen voor rijbewijzen, paspoorten en identiteitskaarten hebben verschillende cycli. Omdat vanaf 1 oktober 1986 de geldigheid van het rijbewijs van 5 jaar naar 10 jaar is gegaan, krijgt de organisatie steeds te maken met twee verschillende periodes van 5 jaar. In de eerste periode van 5 jaar worden er minder rijbewijzen afgegeven en in de tweede periode van 5 jaar worden er meer rijbewijzen afgegeven. De eerste periode ging in vanaf 1 oktober 2021. De tweede periode gaat in vanaf 1 oktober 2026.
Tot en met 2028 verwachten we een stijging in het aantal aanvragen voor paspoorten en identiteitskaarten. Op 10 maart 2014 is de geldigheidsduur van deze documenten voor volwassenen aangepast van 5 naar 10 jaar. Dat zorgde ervoor dat tussen 2019 en 2024 weinig nieuwe documenten aangevraagd zijn. Vanaf 2024 verlopen de eerste documenten met 10-jarige geldigheid. Dit betekent dat veel burgers vanaf 2024 tot en met 2028 hun documenten gaan vernieuwen. Vanaf 2029 verwachten we weer duidelijk een daling in het aantal aanvragen wat zal leiden tot een aanzienlijke daling in inkomsten.

Online aanvragen rijbewijzen
Sinds eind 2022 kunnen onze burgers hun rijbewijs online aanvragen bij Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW). Aanvragers betalen hun online rijbewijsaanvraag rechtstreeks aan de RDW. Voor de afgifte van de online aangevraagde rijbewijzen moet de aanvrager verplicht naar het gemeentehuis. De gemeente ontvangt voor de uitreiking van het DAR-rijbewijs (Digitaal Aanvragen Rijbewijs), een vergoeding van de RDW van € 24,30 per document. We zien vanaf 2022 een toename van de digitale aanvragen rijbewijzen. Dit leidt voor onze gemeente tot vermindering van de legesopbrengsten.

Op basis van de uitgiftedata van reisdocumenten en identiteitskaarten, verwachten wij in 2027 de volgende aanvragen te verwerken:

Product	Aantal
Nederlandse identiteitskaarten	7.131
Paspoorten	4.722
Totaal	**11.853**

Onderstaande tabel geeft de begroting en de realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Leges burgerzaken	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6020050 Leges burgerzaken	**-1.093**	**-1.015**	**-1.079**	**-1.079**	**-1.079**	**-1.079**
6020060 Leges overige burgerzaken (huwelijk en diversen)	**-80**	**-75**	**-75**	**-75**	**-75**	**-75**
6220250 Inrij-ontheffingen	**-2**	**-3**	**-3**	**-3**	**-3**	**-3**
Totaal	**-1.174**	**-1.092**	**-1.156**	**-1.156**	**-1.156**	**-1.156**

3.5.5 Leges omgevingsvergunning

De leges omgevingsvergunningen betreffen met name de leges voor de activiteit bouwen en afwijken van het bestemmingsplan/omgevingsplan. Daarnaast is een kleiner deel van de leges afkomstig van de vergunningverlening voor de overige activiteiten die vallen onder de Omgevingswet, zoals kappen, uitwegen, monumenten en sloop.

Sinds 2020 is het aantal aanvragen om omgevingsvergunning bouw weer enorm toegenomen, met name in Blauwestad worden veel nieuwe woningen gebouwd. Hierdoor zijn de baten aan leges ook enorm toegenomen. Daar staat tegenover dat er ook extra kosten zijn voor de formatie om deze toegenomen werkvoorraad aan aanvragen en vooral vooroverleggen en klant-/informatievragen te behandelen.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De Wet private kwaliteitsborging (Wkb) is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Die laatste wet heeft tot gevolg dat voor de bouwwerken die vallen onder “gevolgklasse 1”, dat betekent de kleinere bouwwerken, woningen en eenvoudige bedrijfsgebouwen, een groot deel van de toetsing van de aanvraag (de technische toets) en het toezicht tijdens de bouw naar private marktpartijen gaan. Dit heeft tot gevolg dat er minder leges kunnen worden geheven. De invoering van gevolgklasse 2 is echter uitgesteld tot na 2029.

Ook heeft de invoering van de Omgevingswet mede geleid tot een ruime verdubbeling van het aantal informatievragen. Hier staan geen extra inkomsten tegenover. Ook heffen wij sinds 2025 geen leges meer voor vooroverleg. Deze vragen en vooroverleggen drukken wel fors op de formatie. Datzelfde geldt voor het aantal aanvragen en de inzet met betrekking tot de aardbevingsproblematiek (versterkingsopgave/NCG).

In 2025 hebben we het effect van de gewijzigde verordening kunnen beoordelen en vastgesteld dat de leges voor dezelfde hoeveelheid aanvragen zijn afgenomen met slechts ca. 25%, in plaats van de verwachtte 40%. Daarmee heeft de nieuwe verordening zich grotendeels bewezen.

Ook heeft er een evaluatie plaatsgevonden van de legesverordening naar aanleiding van de eerste ‘zuivere’ resultaten onder de Omgevingswet en de kostendekkendheid. Deze evaluatie heeft geleid tot een voorstel tot aanpassing van de verordening, die mogelijk de inkomsten licht positief beïnvloed. Deze aanpassing heeft niet plaatsgevonden, maar er zit nog ‘ruimte’ in de verordening.

De raming voor 2025 was gebaseerd op een ‘normale’ stroom van aanvragen en 30 woningen Blauwestad. Het aantal aanvragen is iets toegenomen en een aantal grotere projecten zijn uiteindelijk ook in 2025 aangevraagd. Daarnaast is het nieuwe gemeentehuis uiteindelijk in 2025 vergund. Waarmee het resultaat 2025 veel hoger is uitvallen.

In 2026 zien we een stabilisatie van het aantal particuliere aanvragen in de Blauwestad en bij de reguliere kleine projecten, aangevuld met aanvragen met betrekking tot de ontwikkelingen in het centrum van Winschoten en een tweetal projectmatige aanvragen in de Blauwestad.

Vanuit de woningopgave, vanuit het rijk, zien wij ook het aantal aanvragen, op dat gebied, toenemen (de markt springt hierop in). Dit alles maakt dat de opbrengsten ook dit jaar positiever zullen uitvallen dan we een aantal jaren geleden konden bevroeden.

Voor 2027 voorzien wij een nog steeds een stabiele stroom particuliere aanvragen Blauwestad en reguliere kleine projecten. Hier komt de ontwikkeling van de bedrijventerreinen zoals Scheemder Hoogte bij. De huidige centrumontwikkelingen zullen grotendeels al zijn afgerond.

Wel verwachten we nog inkomsten vanuit fase 2 van het datacenter I, maar het onduidelijk wanneer en hoeveel dit oplevert. Het kan ook nog zijn dat die inkomsten al in 2026 geboekt kunnen worden. Datacenter II zal mogelijk ook in 2027 worden aangevraagd. Dit plan is echter vooralsnog niet meegenomen in de raming voor 2027 dan wel 2028.

Voor de jaren daarna neemt de onzekerheid toe. In 2028 hebben we nog wel een aantal grote projecten in het verschiet zoals op het St. Lucasterrein, de beoogde woningbouw bij Scheemda en, op iets kleinere schaal, de bouw op het parkeerterrein van het huidige gemeentehuis. Wel komt het einde van de invulling van de Blauwestad in de komende jaren in zicht.

De evaluatie van de woningopgave zal duidelijk moeten maken of de gemeente hiervan ook na 2027 nog inkomsten kan verwachten. Mogelijk stelt ook het Rijk haar nog de doelen bij.

De problemen met de capaciteit van het energienetwerk baart in al het bovenstaande wel grote zorgen. Het is bijna niet meer mogelijk hierop aan te sluiten en dit kan leiden tot een fikse rem op het aantal aanvragen. Daarom zijn de bedragen vanaf 2028 conservatief begroot.

Uiteindelijk zullen de hoeveelheid aanvragen en het aantal grote projecten toch echt gaan afnemen, en daarmee ook de inkomsten. Maar deze ontwikkeling zet vermoedelijk pas in of na 2030 in.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Leges omgevingsvergunningen	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6810250 Vergunningen / Ontheffingen Ruimtelijke Ordening	**-47**	**-27**	**-25**	**-20**	**-20**	**-20**
6830250 Vergunningen / Ontheffingen Wonen en Bouwen	**-1.745**	**-966**	**-843**	**-780**	**-680**	**-580**
Totaal	**-1.792**	**-993**	**-868**	**-800**	**-700**	**-600**

3.5.6 Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begrafenis of as-bestemming. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degenen die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Zo worden er onder meer rechten geheven voor de huur van een graf, voor het verlengen van de huur(-termijn), voor de grafbedekking en voor het begraven en bijzetten.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Lijkbezoringsrechten		Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
I_8370000	Leges en andere rechten	-203	-155	-155	-155	-155	-155
Totaal		**-203**	**-155**	**-155**	**-155**	**-155**	**-155**

3.5.7 BIZ (Bedrijven investeringszone)

Met ingang van het belastingjaar 2022 is de Bedrijven investeringszone (BIZ) ingevoerd. De BIZ is door en voor ondernemers. De belasting wordt door de gemeente geïnd en doorbetaald aan de Stichting Ondernemersfonds Centrum Winschoten (SOCW) voor het organiseren van activiteiten.

Voor 2027 vangt er weer een nieuwe periode van vijf jaar aan. Hiervoor zullen de ondernemers moeten worden geraadpleegd. Dit gebeurt in de 2^{e} helft van 2026.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

BIZ (Bedrijven investeringszone)	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6064010 Baten BIZ (Bedrijven investeringszone)	**-246**	**-242**	**-242**	**-242**	**-242**	**-242**
Totaal	**-246**	**-242**	**-242**	**-242**	**-242**	**-242**

3.5.8 (Water-) Toeristenbelasting

De (Water-)Toeristenbelastingen worden altijd een jaar later opgelegd dan de daadwerkelijke aantal overnachtingen hebben plaatsgevonden.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

(Water-) Toeristenbelasting	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6340070 Baten (Water)Toeristenbelasting	**-167**	**-170**	**-170**	**-170**	**-170**	**-170**
Totaal	**-167**	**-170**	**-170**	**-170**	**-170**	**-170**

3.5.9 Marktgelden

Voor de lokale weekmarkten in Winschoten en Scheemda wordt per kwartaal het marktgeld geïnd. In Winschoten staat de weekmarkt iedere zaterdag in het centrum en in Scheemda staat de weekmarkt iedere donderdag in het centrum. Jaarlijks wordt de Allerheiligenmarkt (Adrillenmarkt) georganiseerd op de eerste maandag van november. Dit betreft een gemeentelijk evenement, hierbij staan er rond de 100 kramen opgesteld.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Marktgelden	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6330020 Weekmarkten	**-16**	**-20**	**-20**	**-20**	**-20**	**-20**
6340040 Jaarmarkten (A.H. markt)	**-7**	**-6**	**-6**	**-6**	**-6**	**-6**
Totaal	**-23**	**-26**	**-26**	**-26**	**-26**	**-26**

3.5.10 Precariobelasting

Inwoners, bedrijven of instellingen die onder bepaalde voorwaarden toestemming krijgen om gebruik te maken van gemeentegrond betalen precariobelasting op basis van de ‘Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting gemeente Oldambt’. Het gaat hier bijvoorbeeld om het plaatsten van een grofvuil container of bouwmaterialen op de weg. Op de invordering wordt geen kwijtschelding verleend.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Precariobelasting	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6064020 Baten Precariobelasting	**-54**	**-19**	**-19**	**-19**	**-19**	**-19**
Totaal	**-54**	**-19**	**-19**	**-19**	**-19**	**-19**

3.5.11 Havengelden

Voor het gebruik van de (industrie-) havens in Winschoten en Nieuwolda wordt bij gebruik van deze havens liggeld geïnd. Het gaat om havengelden voor het gebruik van de recreatiehaven in Nieuwolda en de industriehaven aan de Renselkade in Winschoten. De gelden worden geïnd op basis van de daarvoor geldende verordening. Deze zijn gebaseerd op de lengte van het recreatievaartuig respectievelijk op de vervoerde tonnages in het vrachtschip.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Havengelden	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6240010 Industriehavens en doorgaande waterwegen	**-9**	**-12**	**-12**	**-12**	**-12**	**-12**
6240030 Ligplaatsen woonschepen	**-2**	**-7**	**-7**	**-7**	**-7**	**-7**
6340020 Promotie toerisme	**0**	**-8**	**-8**	**-8**	**-8**	**-8**
Totaal	**-11**	**-26**	**-26**	**-26**	**-26**	**-26**

3.5.12 Openbare orde en veiligheid

Het betreft hier met name aanvragen voor evenementenvergunningen, vergunningen en ontheffingen in het kader van de Alcoholwet, ontheffingen van de winkeltijdenwet, marktstandplaatsen, reclame-driehoeks-borden, gebruik gemeentegrond, en het hebben van kansspelautomaten. Deze stroom is jaarlijks zeer stabiel en daarmee geldt dat ook voor de inkomsten.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Openbare orde en veiligheid	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6120250 Vergunningen/Ontheffingen Openbare orde&veiligheid	**-14**	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**
Totaal	**-14**	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**

3.5.13 Kinderopvang en WMO

Kinderopvang

De gemeente Oldambt heft leges voor het afgeven van een beschikking voor het in exploitatie (mogen) nemen van een kinderopvangvoorziening. Door het vertrek van Peuterwerk zijn er afgelopen jaar allemaal nieuwe kinderopvanglocaties gestart en heeft KiWi een deel van de opvanglocaties overgenomen.

Onderstaande tabel geeft de begroting en realisatie van de opbrengsten weer:

Bedragen x €1.000

Kinderopvang en WMO	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6610035 Kinderopvang (incl. WKO)	**-10**	**-2**	**-2**	**-2**	**-2**	**-2**
6660000 WMO - Woon- en vervoersvoorzieningen(btw kp.verh.)	**-18**	**-4**	**-4**	**-4**	**-4**	**-4**
Totaal	**-28**	**-6**	**-6**	**-6**	**-6**	**-6**

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk voor huishoudens is gerelateerd aan het wonen. In de berekening van de ‘lokale lastendruk’ worden dan ook de volgende heffingen betrokken: de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

De Onroerendezaak aanslag berekening is gebaseerd op de gemiddelde waarde van een koopwoning zoals is berekend door Coelo. De afvalstoffenheffing is gebaseerd op vastrecht plus 7 ledigingen per jaar. Voor 2027 is er rekening gehouden met een OZB-opbrengstverhoging van 2,0%. De onroerende zaakbelasting 2027 is berekend op basis van de berekende aanslag voor 2026 verhoogd met 2,0%. Voor de bedragen meegenomen bij Nederland 2025 en 2026 zijn we uitgegaan van de gemiddelde lasten voor meerpersoonshuishoudens zoals genoemd op de website van Coelo (OZB is gebaseerd op gemiddelde WOZ-waarde x gemiddeld tarief).

Bedragen x € 1

	Oldambt			Nederland	
Huurders	**2025**	**2026**	**2027**	**2025**	**2026**

(On-) roerendezaakbelasting *	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rioolheffing *	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Afvalstoffenheffing	244,95	247,30	259,90	364,00	381,00

* De gebruikers-huurders van woningen betalen geen (On-) roerendezaakbelasting en rioolheffing.

Bedragen x € 1

	Oldambt			Nederland	
Eigenaar-gebruiker	**2025**	**2026**	**2027**	**2025**	**2026**
(On-) roerendezaakbelasting	416,10	424,40	431,61	453,00	470,00
Rioolheffing	244,70	246,90	242,15	235,00	245,00
Afvalstoffenheffing	244,95	247,30	259,90	364,00	381,00

Voor het jaar 2027 t.o.v. 2026 is voor de eigenaren-gebruikers in de gemeente dit gemiddeld een stijging van € 15,06 (1,7 %) op de aanslag gemeentelijke belastingen. Voor huurders geeft dit een lastenverhoging van € 12,60 (5,1%).

Ranglijst Coelo:

Coelo houdt een ranglijst bij van de gemiddelde woonlasten per gemeente. Zowel voor huurders als eigenaren. Voor huurders stonden we op plek 9 van de ranglijst en voor eigenaren en tevens bewoner op plek 97. Voor 2023 was dit plek 19 en 208.

3.6 Financiering

Beleidskaders

Vanwege het grote belang dat ook de rijksoverheid hecht aan financiën in ‘control’, zijn er landelijke beleidskaders en voorschriften voor zowel onze wijze van financiering als ook onze verantwoording daarover. Onderstaand volgt een opsomming:

Opmerking:
Na vaststelling zijn in de diverse wetten en besluiten wijzigingen doorgevoerd (zie www.overheid.nl/ en kies in de kolom Beleid & regelgeving voor Wettenbank nationaal of lokaal).

Beleid:	**Vastgesteld op:**
Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV)	17 januari 2003
Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)	14 december 2000
Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO)	14 december 2000
Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)	1 januari 2013
Financiële verordening gemeente Oldambt	22 oktober 2025

Algemene toelichting

De paragraaf financiering gaat over de wijze waarop we omgaan met het aantrekken en wegzetten van geldleningen. Het doel is om zo doelmatig met liquide middelen en leningen om te gaan zodat we de rentelasten enerzijds zo laag mogelijk houden en anderzijds geen onnodige renterisico's lopen. We noemen dit ook wel de treasuryfunctie. Onder de treasuryfunctie valt niet het garanderen of verstrekken van leningen aan derden. Deze activiteiten vallen onder het programma waar de activiteiten horen waarvoor deze garantie of lening is verstrekt.

Voor het aantrekken en wegzetten van leningen zijn spelregels vastgelegd in het treasurystatuut. Hierin is onder meer bepaald dat het wegzetten van tijdelijke overtollige middelen alleen mag bij Nederlandse overheden en aanverwante instanties met een solvabiliteitsratio van 0% en die minimaal een AA-rating moeten hebben (afgegeven door ten minste twee rating bureaus).

Bij het aantrekken van leningen worden minimaal 2 offertes opgevraagd, waarbij in de regel altijd ook bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG).

Tijdelijk veel liquide middelen

Verder geldt als bijzonderheid van de afgelopen jaren en de komende jaren de hoeveelheid middelen die we van het Rijk ontvangen voor de diverse programma's. Omdat deze programma's een meerjarige looptijd kennen en we die middelen al vaak als voorschot ontvangen hebben we tijdelijk veel meer liquide middelen dan gebruikelijk. Dat heeft invloed op diverse aspecten van de treasuryfunctie.

Verder gaan we in deze paragraaf nader in op:

- totaalfinanciering en projectfinanciering
- rentevisie
- rekenrente
- kasgeldlimiet
- renterisiconorm
- schatkistbankieren
- liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte
- saldo van de financieringsfunctie

Nadere toelichting

Totaalfinanciering en projectfinanciering

In principe hanteren gemeenten en ook Oldambt als algemeen uitgangspunt totaalfinanciering. Dat wil zeggen dat we op basis van alle liquide middelen bekijken of we deze middelen tijdelijk weg kunnen zetten of dat we een lening moeten aantrekken en voor welke periode. We lenen dus in principe niet voor een specifieke investering omdat dit niet doelmatig. De rente die we moeten betalen is over het algemeen namelijk hoger dan de rentevergoeding die we ontvangen wanneer we deze middelen tijdelijk wegzetten.

Hierop kan een uitzondering gemaakt worden voor specifieke situaties. Bijvoorbeeld het doorlenen van geldleningen aan de woningbouwvereniging omdat gemeenten, in sommige gevallen, voor een lagere rente een lening kan of kon aantrekken dan een woningbouwcoöperatie. Voor onderstaande projecten geldt projectfinanciering:

- Poort van Winschoten - gebouw
- Poort van Winschoten - inventaris
- Enexis – converteerbare hybride aandeelhouderslening.
- Woningbouwcoöperatie Acantus.

Voor de eerste twee zijn in 2020 langlopende geldleningen afgesloten en zijn in 2021 de rentebetalingen en aflossingen begonnen. De leningen lopen door tot resp. 2062 en 2038.
Enexis – converteerbare hybride aandeelhouderslening heeft een looptijd van 10 jaar en is ook afgesloten in 2020.
De vierde in de rij (Acantus) is afgesloten in 1993 en loopt nog door tot juli 2031.

Ter ondersteuning van het financieringsbeleid zijn volgende (wettelijke) elementen van belang:

Rentevisie

Gemeenten betalen momenteel ongeveer 3,5% voor een lineaire lening van 30 jaar en de rentevergoeding op onze rekening-courant met de ‘staatsschatkist’ (SKB) is 1,8%.

Mede door de vooruit ontvangen bedragen m.b.t. diverse projecten en het vroegtijdig aantrekken van 2 leningen voor de Poort van Winschoten is de verwachting voor 2027 dat de liquiditeit nog steeds dermate positief zal zijn (ca. € 100 miljoen), dat er geen nieuwe langlopende leningen worden aangetrokken. Daarom is voor de totaalfinanciering ook geen extra rente begroot.

Interne rekenrente

Tot en met de 2025 hanteerden we een interne rekenrente van 2,45% (om daarmee de kosten van investeringen tot uitdrukking te brengen). Vooral door die hoge (tijdelijke) positieve liquiditeitspositie heeft de accountant aangegeven dat er per saldo momenteel geen sprake is van rentelasten en daardoor (vanwege gemeentelijke boekhoudvoorschriften) ook geen rente mag worden toegerekend. Om die reden is de rekenrente bij BBR2 voor het jaar 2026 en voor deze meerjarenbegroting op 0% gesteld (behalve voor de hierboven genoemde projectfinanciering).

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen, vastgelegd in de wet Fido, is om te voorkomen dat er te grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Hierin speelt overigens ook een liquiditeitsbegroting een belangrijke rol. Door een goede liquiditeitsplanning kan tijdig gereageerd worden op toekomstige financieringsbehoeften en kan een keuze gemaakt worden of het voordeliger is om kort- of langlopende aangetrokken moeten worden.

Kasgeldlimiet
Kortlopende leningen zijn over het algemeen voordeliger dan langlopende leningen. Om te voorkomen dat gemeenten hiermee teveel risico lopen en bij herfinanciering met een hogere rente te maken hebben, geldt er een kasgeldlimiet. Deze bedraagt 8,5% van de totale begrotingsomvang. Voor 2027 bedraagt deze afgerond € 220 miljoen waarmee de kasgeldlimiet op € 18,7 miljoen uitkomt.

Renterisiconorm
De renterisiconorm heeft als doel om te voorkomen dat op eenzelfde moment een aantal leningen tegelijk aflopen waarvoor herfinanciering nodig is terwijl in de tussenliggende periode de rente flink is gestegen. De begroting van de gemeente kan dan ineens met een grote extra rentelast te maken krijgen. Met andere woorden de portefeuille van langlopende leningen dient gespreid te worden opgebouwd in looptijd en/of data van renteherziening. De norm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingsomvang op eenzelfde moment afgelost (dan wel als lening aangegaan) mag worden. Bij een begrotingsomvang van € 220 miljoen is dat € 44 miljoen.

Schatkistbankieren
Einde 2013 is schatkistbankieren ingevoerd, zodat de totale Nederlandse schuldquote kan worden bepaald en deze een gunstig effect zal hebben op het Nederlandse EMU-saldo. Dit EMU-saldo mag voor Nederland, Europees gezien, maximaal 3% van het Binnenlands Bruto Product (bbp) zijn.

Schatkistbankieren houdt in dat voor onze gemeente de som van alle bankrekeningen en aanwezige liquide middelen o.b.v. onze begrotingstotaal 2027 nooit meer mag zijn dan positief € 4,4 miljoen (het drempelbedrag). Alle liquide middelen hierboven met naar onze bankrekening bij de schatkist overgemaakt worden. De verwachte gemiddelde vergoeding op het schatkistbankieren zal over 2027 naar verwachting zo'n 2,25% zijn. De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal, dit leidt tot een kwartaalgemiddelde die het drempelbedrag niet mag overschrijden.

Schatkistbankieren in relatie tot tegoeden bij de BNG Bank
In het kader van een nieuwe renteberekening over de tegoeden bij de BNG Bank, hebben we geregeld dat alle bedragen vanaf 2021 boven de € 0,4 miljoen dagelijks automatisch worden overgemaakt (afgeroomd) richting de schatkist van het Rijk en tot eenzelfde bedrag automatisch worden bijgeboekt op onze BNG-rekening t.l.v. de schatkist. Dit is aanmerkelijk lager dan het berekende drempelbedrag mag zijn.

De keuze om bij € 0,4 miljoen automatisch af- en bij te romen is ingegeven doordat de BNG Bank gemiddeld een lagere rentevergoeding geeft op tegoeden op onze bankrekening dan is te krijgen bij het schatkistbankieren. Zal deze laatste situatie veranderen kan uiteraard het automatisch af- en bij te romen bedrag naar boven worden bijgesteld.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Zoals hiervoor al aangegeven is het voor een efficiënte treasuryfunctie (per saldo zo min mogelijke rente betalen) van belang om over een liquiditeitsplanning te beschikken. Op die manier is kan de financieringsbehoefte worden bepaald en voor welke periode eventueel welke leningen moeten worden aangetrokken dan welke periode middelen kunnen worden weggezet.

Vooral inzicht in investeringen is hierbij van belang. In de praktijk blijken deze voor gemeenten steeds lastiger te plannen door onduidelijkheid over stikstofplannen, ruimtelijke procedures en uitvoeringscapaciteit. Voor de korte termijn (tot 4 jaar) wordt dit momenteel dan nog eens extra beïnvloed door de hoeveelheid tijdelijke middelen waardoor we over liquide zijn.

Voor de komende begrotingsjaren, en zeker 2027, voorzien we dan ook geen behoefte aan langlopende leningen. Waar nodig financieren we met kortlopende leningen waarbij we uiteraard wel de kasgeldimiet in acht nemen. Ook voor de nieuw opgenomen investeringen in de begroting 2027 zijn relatief beperkt van die gedaan kunnen worden met de huidige liquide middelen.

Saldo van de financieringsfunctie

Onderstaand overzicht geeft de verwachte te betalen en te ontvangen rente over 2027 weer:

Rente (x € 1.000)	2027
Rente kortlopende leningen	0
Rente langlopende leningen	1.198
rentelasten	1.198
Te ontvangen rente kortlopende leningen	490
Te ontvangen rente langlopende leningen	280
rentebaten	770
Saldo financieringsfunctie	428

Opmerking: de te ontvangen rente op kortlopende leningen is hierbij voorzichtig inschatting, in 2025 en 2026 bleek dit hoger uit te vallen.

3.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om niet afgedekte risico's op te vangen met gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Voldoende weerstandsvermogen zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Voldoende weerstandsvermogen gaat over:

- Welke risico's lopen we?
- Wat is de beschikbare weerstandscapaciteit?

Risico's en risicoprofiel

In deze paragraaf richten we ons vooral op de risico's met een financieel effect; hiervoor is immers een weerstandsvermogen nodig. Risico's die een 'bedreiging' vormen voor het realiseren van beleidsdoelen of projecten, zijn primair onderdeel van de programma's dan wel projecten. Verder geldt voor de beoordeling van de risico's in deze paragraaf dat het moet gaan om onzekere gebeurtenissen, waarvan het (financieel) effect niet of nauwelijks is in te schatten. En die niet op een andere manier, bijvoorbeeld door te verzekeren, te verleggen zijn of door andere beheersmaatregelen kunnen worden afgedekt. De hoogte van een uiteindelijk gekozen investering is geen risico in het kader van deze paragraaf. Het gaat immers niet om een onzekere gebeurtenis, maar om een besluit waarop het College en de Raad zelf invloed hebben. Eenmaal in uitvoering kan er wel sprake zijn van risico's in de vorm van onzekere gebeurtenissen tijdens de uitvoering. Het is dan zaak dat deze kenbaar zijn voordat het besluit wordt genomen om deze zoveel mogelijk uit te sluiten dan wel bewust te aanvaarden. In die gevallen dat een risico vrij zeker is en ook het financieel effect redelijk te kwantificeren is, schrijft het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voor dat hiervoor een voorziening moet worden getroffen. Dit is bijvoorbeeld aan de orde bij voorziene verliezen op grondexploitaties. Mocht dit bij de jaarlijkse actualisatie duidelijk worden, is dat meteen het moment om hiervoor een voorziening te treffen

Risicoprofiel

Er zijn meer methoden om een gekwantificeerd risicoprofiel op te stellen, uiteenlopend van meer wetenschappelijke methoden tot meer praktische modellen. Voor alle methoden geldt dat ze geen 100% garantie bieden op volledigheid, Covid-19 stond bijvoorbeeld in geen enkel risicoprofiel. Het gaat er vooral om risico's zo goed mogelijk te benoemen waar nog niet op één of andere manier in is voorzien. De eigenschap van een risico is echter dat men niet weet wat, wanneer of hoe het zich aandient.

Basis voor het risicoprofiel is een inventarisatie van risico's die tweemaal per jaar plaatsvindt (begroting en rekening). Deze hebben we zo goed mogelijk gekwantificeerd en voorzien van een risicoscore (kans x impact), op basis van de volgende tabellen.

Kans	
Gering (minder dan 1x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1x per jaar)	5

Impact	
Gering, < 0,5% van de omzet (€ 1 miljoen)	1
Gemiddeld, > 0,5% < 1,5% van de omzet (€ 1 - € 3 miljoen)	3
Hoog, > 1,5% van de omzet (€ 3 miljoen)	5

Ranking	
Score ≥ 10	Hoog risico, voor 100% profiel in het profiel
Score ≥ 5 en ≤ 10	Beperkt risico, voor 50% in het profiel
Score ≤ 5	Gering risico, opvangen binnen de reguliere bedrijfsvoering

De risicoscore houdt ook rekening met het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voordoen. Wanneer hiermee geen rekening wordt gehouden is de kans groot dat een behoorlijk deel van het vermogen (ofwel algemene reserve) onnodig geblokkeerd wordt.

Structureel of incidenteel

Van belang is onderscheid te maken tussen risico's met structurele en incidentele effecten, in het profiel is dit onderscheid ook aangebracht. Risico's met structurele effecten hangen meestal samen met de bedrijfsvoering zoals rente of hogere kosten vanwege een hoger aantal bijstandontvangers. Wanneer dit soort risico's zich voordoen dienen ook structurele maatregelen genomen te worden door ze mee te nemen in het financieel meerjarig perspectief. Het kan zijn dat het perspectief hiervoor op korte termijn geen ruimte biedt en dat moet worden omgebogen binnen de begroting, dat kost tijd. Om die reden wordt het risicopercentage, waarmee in het profiel wordt gerekend, met een factor 3 vermenigvuldigd. Daarmee biedt het weerstandsvermogen vervolgens de mogelijkheid om die tijd te overbruggen. Wanneer zich een incidenteel risico voordoet dient deze in principe ineens ten laste van de weerstandscapaciteit gebracht te worden, wanneer deze niet kan worden opgevangen in het rekeningresultaat.

Onderwerp	Risisoloorzaak	Beheersmaatregel	Maximaal bedrag	K	I	Score	%*	Profiel in €
Risico's met een mogelijk structureel financieel effect								
WMO en Jeugd	Toenemende hulpvraag tov vastgesteld budget terwijl het open einderegeling betreft	Binnen kaders zo passend mogelijk zorg toewijzen	1.500.000	3	3	9	150%	2.250.000
Participatiewet	Toename aantal bijstandsgerechtigden waarbij landelijk te verdelen budget ontoereikend is	Voorkomen van instroom en snelle begeleiding naar werk	500.000	3	1	3	0%	0
Vast personeel op programma's**	Afloop van programma (middelen) waaruit vast personeel wordt gedekt	Strategisch personeelsmanagement	500.000	3	1	3	0%	0
Huishoudelijke hulp uit Wmo	Kabinet stelt maatregel om HH uit de Wmo te schappen uit	Geen invloed op	2.600.000	5	3	15	100%	2.600.000
Risico's met in principe een incidenteel financieel effect								
Informatieveiligheid	Bij een eventuele hack is een grote inspanning nodig voor herstel	Continue monitoring van onze IT-infrastructuur	3.000.000	1	5	5	50%	1.500.000
Loonkosten	Vanwege de krappe arbeidsmarkt en een relatief hoog ziekteverzuim blijven we van inhuur afhankelijk die niet altijd wordt afgedekt door vacatureruimte	Prioriteren in doelen	1.000.000	3	3	9	50%	500.000
Schadeclaims	Gemeente kan om uiteenlopende redenen geconfronteerd worden met schadeclaims van inwoners en ondernemers	Gedegen besluitvorming	1.000.000	1	3	3	0%	0
Programmagelden / Specifeke uitkering (SPUK)	Ontoereikende verantwoording binnen subsidieregels vanwege de hoeveelheid regelingen	Adequate beheersing van de spelregelels en registratie van kosten	2.000.000	3	3	9	50%	1.000.000
Jeugdzorg	Bijzonder complexe casus met hoge zorgkostem	Via preventie maar soms ook geen beheersmaatregel mogelijk	1.000.000	3	3	9	50%	500.000
Calamiteiten openbare ruimte	Schade door achterstallig onderhoud, storm, bodemsanering	Beheerplannen op orde	1.500.000	3	3	9	50%	750.000
Zorgleveranciers	Faillissement van een cruciale zorgleverancier	Geen maatregel om faillissement af te wenden	1.500.000	1	3	3	0%	0
								9.100.000

* wanneer zich een risico met een structureel financieel effect is het van belang daar in de begroting zo snel mogelijk op te anticiperen. Hier moet dan wel structureel ruimte voor zijn en wanneer dat niet het geval is in de tussentijd een beroep op het weerstandsvermogen worden gedaan, om die reden wordt het risico in het profiel voor 3 jaar meegenomen.

Voor huishoudelijke hulp uit de Wmo geldt een iets afwijkende benadering. Vanwege het signaal van de VNG dat invoering van de maatregel om huishoudelijke hulp per 2029 waarschijnlijk niet haalbaar is hebben we effect voor dat jaar in de begroting verwekt. We gaan niet uit van afstel maar mocht daar voor 2030 toch sprake van zijn hebben we daar in dit risicoprofiel rekening mee gehouden.

Het profiel bevat risico's die algemeen gangbaar zijn voor gemeenten zoals Oldambt. Bij de toelichting op de risicoscore onder het kopje algemeen is aangegeven dat hoewel het risico wel bestaat, niet voor alle risico's een bedrag in de berekening van het profiel wordt meegenomen. Het is slecht denkbaar dat alle risico's zich tegelijkertijd voordoen. Zouden we dus voor alle mogelijke risico's ook een bedrag opnemen wordt daarmee de inzet van de algemene reserve (weerstandscapaciteit) onnodig geblokkeerd.

Weerstandscapaciteit

Ook bij de weerstandscapaciteit kunnen we het onderscheid tussen structureel en incidenteel maken.

Structureel

In theorie wordt deze gevormd door een combinatie van ombuigingen, bezuinigingen en inkomstenverhogingen. Ombuigen en bezuinigen is een lastig proces en vraagt om veel flexibiliteit van de begroting. Dat laatste blijkt echter bijzonder lastig. Aan alle uitgaven liggen immers bewust gekozen beleid of wettelijke regels ten grondslag die we moeten uitvoeren, en waarvan een steeds groter deel een open-einde-karakter heeft. Dat laatste zien we de afgelopen jaren bij vrijwel alle gemeenten als het gaat om de Wmo en Jeugdzorg. Maar ook als het lukt om andere beleidsmatige keuzes te maken, zijn de (positieve) financiële effecten hiervan niet direct in te boeken. Vaak is er namelijk al sprake van meerjarige financiële ‘verplichtingen’ in de vorm van kapitaallasten of subsidies die, wettelijk voorschrift, niet van het ene op het andere moment mogen worden afgebouwd. In deze gevallen biedt de incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve) dus wel tijdelijk uitkomst om dit proces weloverwogen uit te voeren. Veel van onze inkomsten (waar ook dienstverlening tegenover staat) zijn al gemaximeerd, omdat een kostendekking van 100% wordt gehanteerd of nagestreefd, zoals riool- en afvalstoffenheffing en leges voor vergunningen. Voor een inkomstenverhoging blijven dan feitelijk de algemene belastingen over, zoals de toeristenbelasting en de OZB. Deze belastingen zijn immers vrij besteedbaar. Voor de hoogte van (de tarieven voor) de toeristenbelasting geldt geen maximum. Het zijn belastingen die door verblijfsaanbieders in de gemeenten aan hun gasten worden doorberekend en aan de gemeente worden afgedragen. Bij een eventuele verhoging is het vooral van belang om te beoordelen of dit een (te) negatief effect heeft op de concurrentiepositie van de verblijfsaanbieders. Ten aanzien van de hoogte van de OZB gelden ook geen (wettelijke) maximumtarieven, de hoogte daarvan is altijd een politieke keuze. Wel kan op twee manieren naar de onbenutte belastingcapaciteit worden gekeken:

- Toegangskaartje 'artikel 12'
- Als onderdeel van de financiële kengetallen (zie tabel verderop in deze paragraaf)

Toegangskaartje artikel 12

Wanneer een gemeente niet op eigen kracht en buiten 'eigen schuld' tot een structureel sluitende begroting kan komen, kan een beroep op artikel 12 van de financiële verhoudingswet worden gedaan voor extra financiële steun. Een eis daarvoor is dan wel dat die gemeente een OZB-tarief hanteert van minimaal 120% van het landelijk gemiddelde OZB-tarief. Kent een gemeente dit nog niet zal eerst tot een OZB-verhoging moeten worden besloten. Omdat de gemiddelde Woz-waarde in Oldambt veel lager ligt dan het landelijk gemiddelde kent Oldambt al een hoger OZB-percentage. In die zin is er, ten opzichte van toegangskaartje artikel 12, geen sprake van een onbenutte belastingcapaciteit.

Financieel kengetal ' onbenutte belastingcapaciteit'

Dit kengetal vergelijkt de belastingdruk in de gemeente met het landelijk gemiddelde. Een laag percentage betekent dat de gemeente meer belastinginkomsten kan genereren als beleidskeuze. Hoe lager, hoe beter de ruimte om belasting te verhogen zonder boven het gemiddelde uit te komen.

Omdat de incidentele weerstandscapaciteit (zie hierna) voorlopig ruim voldoende is en er, lokaal, geen concrete norm is vastgesteld maken we voor de structurele weerstandscapaciteit geen berekening.

Incidenteel

Feitelijk vormt de algemene reserve, naast de bestedingsfunctie die deze reserve heeft, onze incidentele weerstandscapaciteit. Zolang er geen harde verplichtingen zijn aangegaan ten aanzien van bestemmingsreserves, kan de bestemming van die reserves in theorie worden heroverwogen en kan worden besloten deze toe te voegen aan de algemene reserve. Ditzelfde geldt voor eventuele stille reserves, bijvoorbeeld de verkoop van vastgoed.

Weerstandsratio

We maken nog berekening van de structurele weerstandscapaciteit of de stille reserves. . Om die reden hanteren we voor deze paragraaf alleen de algemene reserve in combinatie met het laatste rekeningresultaat als weerstandscapaciteit. Door deze af te zetten tegen het risicoprofiel verkrijgen we de weerstandsratio, deze ziet er als volgt uit.

Weerstandsratio	
Algemene reserve (stand 31-12-2025 jaarrekening)	32.000.000
Weerstandscapaciteit	32.000.000
Risicoprofiel	9.100.000
Weerstandsratio	**3,5**

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	**Ratio**	**Betekenis**
A	> 2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

Als sturingsinstrument worden diverse (wettelijke) kengetallen gebruikt. Samen geven deze financiële kengetallen een beeld van de financiële situatie en ontwikkelingen van de gemeente. De publicatieplicht en de berekeningsmethoden zijn vastgelegd in het (BBV), waardoor de cijfers vergelijkbaar zijn met andere gemeenten.

Wat zeggen ons de financiële kengetallen ?

1. Netto schuldquote: Dit kengetal biedt inzicht in de hoogte van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatie. Een lager percentage duidt op een gunstigere situatie.
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen: Aangezien er onzekerheid kan bestaan over de terugbetaling van leningen, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden berekend. Het geeft inzicht in het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager het percentage, hoe beter.
3. Solvabiliteit: Dit kengetal toont de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële verplichtingen na te komen. Een hoger percentage betekent een betere financiële weerbaarheid en biedt een soort vooruitblik op de toekomstige stabiliteit.

4. Grondexploitatie: De boekwaarde van de grondvoorraden moet worden terugverdiend bij de verkoop. Grondexploitatieprojecten kennen vaak lange looptijden, waarbij inkomsten pas in de toekomst worden gegenereerd, wat hogere rentekosten en risico's met zich meebrengt. Hoe lager dit cijfer, hoe beter.
5. Structurele exploitatieruimte: Dit cijfer helpt bij het beoordelen hoeveel structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Het geeft aan in hoeverre structurele stijging van baten of daling van lasten nodig is om deze lasten te dekken. Als het cijfer negatief is, biedt de begroting onvoldoende ruimte om structurele lasten te dragen. Een positief cijfer is gunstig.
6. Belastingcapaciteit: Dit kengetal vergelijkt de belastingdruk in de gemeente met het landelijk gemiddelde. Een laag percentage betekent dat de gemeente meer belastinginkomsten kan genereren als beleidskeuze. Hoe lager, hoe beter de ruimte om belasting te verhogen zonder boven het gemiddelde uit te komen.

A. Weerbaarheid (kengetallen 1 t/m 3): Dit geeft aan of de gemeente financieel tegen een stootje kan.
B. Wendbaarheid (kengetallen 4 t/m 6): Dit toont hoe snel de gemeente zich kan aanpassen aan veranderende omstandigheden.

	Norm	Rekening 2025	Begroting 2026 primitief	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto Schuldquote met correctie doorgeleende gelden (Σ vaste + vlottende + overlopende schulden) -/- (totaal uitzettingen <1 jaar + alle uitzettingen > 1 jaar + overlopende vorderingen) / Baten voor bestemming x 100%	< 90%	8,6%	30,1%	31,4%	38,6%	35,5%	32,6%
Solvabiliteit (eigen vermogen / totaal vermogen) x 100%	> 50%	34,2%	39,3%	38,0%	38,3%	38,8%	41,1%
Grondexploitatie (bouwgronden wel en niet in exploitatie / baten voor bestemming) x 100%	< 20%	1,2%	1,1%	3,5%	3,8%	3,7%	3,7%
Structurele exploitatieruimte (structurele baten - structurele lasten) / baten voor bestemming x 100%	> 0%	6,6%	1,8%	0,8%	-0,8%	0,9%	0,8%
Belastingcapaciteit (Lokale woonlasten gezin bij gemiddelde WOZ-waarde / woonlasten landelijk	< 95%	89,5%	91,1%	91,1%	91,1%	91,1%	91,1%

Signaleringswaarden	Netto Schuldquote	Solvabiliteit	Grond-exploitatie	Structurele exploitatieruimte	Belasting-capaciteit
Minst risicovol:	< 90%	> 50%	< 20%	> 0%	<95%
Gemiddeld risicovol:	90% - 130%	20% - 50%	20% - 35%	0%	95% - 105%
Meest risicovol:	> 130%	< 20%	> 35%	< 0%	> 105%

-Netto schuldquote
De netto schuldquote is met resp. 33,8% ten opzichte van de jaarrekening 2024 relatief hogere geworden. Dit heeft met name te maken met het nog steeds hoge verwachte bedrag van ongeveer € 40,0 miljoen aan liquide middelen op onze bankrekening van het Rijk (schatkist). Dit is het gevolg van het op voorhand ontvangen van projectgelden voor bijvoorbeeld het Nationaal Programma Groningen (NPG) en het vroegtijdig afsluiten van de projectinvestering 'Poort van Winschoten' voor € 24,0 miljoen. Deze laatste in verband met een zeer gunstige rentestand. Door bovenstaande zijn onze tegoeden bij de bank erg positief, waardoor we op (beduidend) lagere percentage schuldquote uitkomen.

Daarnaast zijn de afgelopen jaren geen langlopende geldleningen meer afgesloten, terwijl de aflossingen op de afgesloten leningen gewoon doorgaan. Dit heeft als gevolg dat het bedrag van de opgenomen leningen (vast schulden) de komende jaren behoorlijk zal afnemen. Beide variabelen hebben grote invloed op het berekende percentage van de netto schuldquote. In zijn algemeenheid kunnen we zeggen dat de rentekosten op de leningen beheersbaar zijn en volledig worden opgevangen binnen het begrotingsresultaat. Door spreiding in aangetrokken en nog aan te trekken leningen beperken wij het risico van rentestijgingen. De verwachting is dat er in 2025 geen langlopende geldleningen worden aangetrokken.

-Solvabiliteit
De verhouding tussen eigen vermogen en schulden (solvabiliteitsratio) is welliswaar gemiddeld risicovol en ligt onder de norm, de verwachting is dat deze in 2026 en meerjarig ongeveer op hetzelfde niveau zal blijven.

-Structurele exploitatieruimte
Voor het begrotingsjaar 2026 wordt een structureel begrotingsoverschot in de exploitatieruimte verwacht. Vanaf 2028 zal de eploitatieruimte minimaal zijn.

-Belastingscapaciteit
Daarnaast is het ook mogelijk om meer structurele opbrengsten te generen door bijvoorbeeld (beperkte) belastingverhogingen in te voeren. Dit kengetal geeft aan welke ruimte wij hebben ten opzichte van Nederland.

3.8 Openbaarheid

In een wereld waar steeds meer processen gedigitaliseerd en geautomatiseerd worden, is van belang dat ook de informatiehuishouding binnen een ambtelijke en bestuurlijke organisatie goed geregeld wordt. Het vraagt een investering zodat iedereen kan beschikken over goede management- en stuurinformatie. De kwaliteit van de informatiehuishouding heeft direct invloed op de kwaliteit van de ambtelijke en bestuurlijke processen, besluitvorming en verantwoording. Dat gaat in het bijzonder op voor de Wet open overheid (Woo) de Archiefwet en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmbev). De gemeente werkt continu aan de verbetering van haar informatiehuishouding.

De Woo

De Wet open overheid (Woo), is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een meer open en toegankelijkere overheid. Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. Passieve openbaarmaking betekent dat de gemeente op verzoek bepaalde informatie openbaar maakt (door middel van Woo-verzoeken) en de actieve bekendmaking draagt de gemeente op actief vanuit zichzelf informatie openbaar te maken. Ook is één van de verplichtingen om in de begroting aandacht te schenken aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Woo. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

Vervolg implementatie Woo

In 2023 zijn de gemeentelijke ambities over de actieve openbaarmaking van de Woo vastgesteld. De actieve openbaarmaking verplicht de gemeente Oldambt om in fases 11 informatiecategorieën openbaar te maken. De Rijksoverheid maakt deze fases geleidelijk bekend. In 2024 heeft de gemeente Oldambt daarnaast een ambitieniveau rondom openbaarheid vastgesteld, namelijk het ambitieniveau ‘’Basis’’. Het jaar 2026 stond in het teken van het verder invullen van de randvoorwaarden. Dit houdt in: het optimaliseren van het anonimiseringsproces binnen de bestaande werkprocessen, de verdere inrichting van een publicatie omgeving (Woo-portaal) en het realiseren van een proces blauwdruk per informatiecategorie. Ook bewustwording in de organisatie maakt onderdeel uit van de implementatie.

Voor wat betreft de toevoeging van informatiecategorieën in 2027 volgen we de planning van de Rijksoverheid - hoewel deze vertraagd is – nu als ambitieniveau “basis” is vastgesteld. Daarnaast staat 2027 in het teken van het verbeteren van de actieve openbaarmaking en het proces daarvan binnen de gemeente Oldambt. Bewustwording binnen de organisatie blijft daarbij zeer belangrijk.

Tot slot is er het voornemen om per 2027 leges te heffen voor de behandeling van een Woo verzoek.

Archiefwet en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Door de komst van de nieuwe Archiefwet is het belang van een goede inrichting van de informatiehuishouding alleen maar groter geworden en daarmee informatie op orde te krijgen en houden. Eind 2025 hebben we al een start gemaakt met een nulmeting met de focus op de Woo, de Archiefwet en de Wmbev. Met als uitkomst een hoogover uitvoeringsplan dat de basis dient te vormen voor het vervolg traject om te zien waar we staan als gemeente. Dit was de start van een proces voor de komende jaren om beleidsmatige en inhoudelijke sturing te geven aan een volwaardige inrichting van informatiebeheer binnen de gemeente volgens de geldende wet- en regelgeving. De nulmeting was nadrukkelijk ook bedoeld om de organisatie bewust te maken van de noodzaak en de implicaties van een verbeterde informatiebeheer in relatie tot de eigen functie en/of team, want het vraagt meer dan alleen een technische systeem benadering. Het beheren (zorgen voor beschikbaarheid) en managen (zorgen voor correct gebruik) van informatie strekt zich inmiddels ook uit tot buiten de gemeentelijke organisatie en betreft ook nadrukkelijk de rol van college en raad in de gehele informatiehuishouding.

3.9 Aardbevingsopgave

Versterking en Herstel, NPG en Nij Begun

De komende jaren zijn er volop mogelijkheden voor onze gemeente om met extra (Rijks)middelen te investeren in de brede welvaart van onze inwoners. Met de middelen van Nij Begun zetten we in op verduurzaming en op economisch en sociaal perspectief. Tegelijk vergeten we niet wat de aanleiding is voor deze middelen: de aardbevingsproblematiek en de zorgen die onze inwoners nog steeds ervaren. Voor ons staat voorop dat veiligheid, versterking en herstel de basis zijn. Van daaruit werken we aan perspectief. Dat geldt voor de gaswinning en Nij Begun, maar ook voor andere bodem- en mijnbouwactiviteiten, zoals zoutwinning.

De aardbevingsopgave en de inzet op versterking, herstel én perspectief vraagt binnen onze gemeente veel extra werk. We hebben dit georganiseerd in de programma's Versterking en Herstel en het NPG (Nationaal Programma Groningen). Daarnaast werken we voor Nij Begun met een programmatische aanpak. Voor deze programma's ontvangen we omvangrijke financiële middelen, deels voor organisatiekosten en deels voor de uitvoering van projecten. Met Nij Begun zien we dat dit verder toeneemt en dat sprake is van omvangrijke financiële stromen binnen de gemeente. Gezien de samenhang en overlap tussen de verschillende programma's lichten we in deze paragraaf onze inzet toe en schetsen we de financiële situatie.

Terugblik

In 2026 is veel gebeurd in de verschillende programma's en ook in de uitwerking van de agenda's van Nij Begun. Voor het programma versterking en herstel geldt dat het jaarlijkse plan van aanpak in januari door de gemeenteraad is vastgesteld. Hierin zijn de doelstellingen vastgelegd voor 2026 en is onze aanpak uitgewerkt. Dit plan bevat ook de uitvoeringsopdracht aan NCG voor de versterking in onze gemeente. Op diverse plekken in met name Nieuwolda, Nieuw-Scheemda en 't Waar is afgelopen jaar zichtbaar dat de versterking in uitvoering is. Daarnaast zien we ook dat veel woningen hersteld of verduurzaamd worden. In 2026 is veel energie gezet op de gebiedsgerichte projecten. De één-overheid-aanpak in het startgebied Nieuw-Scheemda en 't Waar is in de uitvoeringsfase terecht gekomen. En de plannen voor Drieborg gericht op herstel, verduurzaming en leefbaarheid worden in het najaar afgerond en voorgelegd ter besluitvorming aan het college. Verder zijn in 2026 diverse onderdelen van de gebiedsontwikkeling van het dorpenlint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda in uitvoering gebracht en is ook de uitvoering van Maatregel 14 Nij Begun doorgegaan. Binnen de gebiedsgerichte aanpak speelt onze inwonersondersteuning een grote rol. Maar dat geldt zeker ook voor andere situaties waarin inwoners met hulpvragen leven en soms in hele complexe situaties zitten.

Naast versterking en herstel gaat Nij Begun voor een belangrijk deel over perspectief voor Groningen. Afgelopen jaar zijn zowel op de Sociale Agenda als de Economische Agenda grote stappen gezet. Dit geldt zowel v.w.b. de ontwikkeling en uitvoering van plannen en maatregelen. Maar ook de verder opzet van de bijbehorende governance (waaronder de oprichting van de GR Perspectief Groningen Noord-Drenthe). Zeker voor de Sociale Agenda zien we dat ook in onze gemeente de eerste maatregelen concreet in uitvoering komen (o.a. start Inwonersbudget Nij Begun, versterking jongerenwerk en opbouwwerk en uitbreiding Tijd voor Toekomst naar inmiddels 14 basisscholen. Verder is ook de isolatie-aanpak (Maatregel 29) in 2026 overal van start gegaan en kunnen inwoners een aanvraag indienen bij het SNN. In Oldambt hebben we verder de ondersteuningsaanpak uitgewerkt vanuit het bredere programma Energie en Klimaat via het project Oldambt Verwarmt. Naast de verschillende agenda's zien we ook voortgang op de verschillende masterplannen die verbonden zijn met Nij Begun (o.a. Regiocentra, Campussen).

Voor Nationaal Programma Groningen (NPG) werkten we in 2026 nog steeds ongewijzigd, volgens het in 2025 geactualiseerde programma. Dit heeft ertoe geleid dat projecten steviger onder de verantwoordelijkheid van een ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgever zijn voorbereid en uitgevoerd. Een aantal projecten is in 2026 afgerond en de duurzame inbedding ervan is onderzocht en waar mogelijk uitgevoerd. Tijd voor Toekomst is hier een goed voorbeeld van, dat via de Sociale Agenda wordt voortgezet en beschikbaar komt voor nog meer scholen. Verder zijn in 2026 twee nieuwe projecten goedgekeurd, WinCITY (ondernemerschap in binnenstad Winschoten) en Hart voor Scheemda (centrumontwikkeling). Daarnaast zijn de plannen voor een revolverend fonds voor boerderijen goedgekeurd.

Versterking en Herstel

Versterking
Komend jaar gaan we verder met de uitvoering van de versterkingsopgave in onze gemeente. De meest recente afspraken en doelstellingen worden vastgelegd in het lokale plan van aanpak 2027, welke in december 2026 aan de raad wordt voorgelegd ter besluitvorming. Met dit plan geven we NCG opdracht voor de verdere uitvoering van de versterkingsopgave. Verwachting is dat in 2027 het grootste deel van de versterkingsopgave in onze gemeente kan worden afgerond. In totaal zijn of worden c.a. 100 woningen en boerderijen daadwerkelijk versterkt. Hoewel niet groot in aantal gaat het in een groot deel van de situaties om complexe versterkingen, van vrijstaande woningen of boerderijen. Voor een aantal van deze meer complexe situaties geldt dat deze langer zullen duren dan 2027. Dit betekent voor ons ook extra inzet van personeel qua vergunningverlening, RO-advisering en erfgoedvraagstukken. We willen het versterkingsproces zo optimaal mogelijk organiseren en hebben we oog voor bijzondere en/of schrijnende situaties.

Herstelagenda Oldambt
Naast het plan van aanpak voor de versterkingsopgave werken we ook aan onze lokale herstelagenda. Met Nij Begun hebben we een grotere rol gekregen in de herstelopgave en de diverse maatregelen. In dat kader zien we ook dat de samenwerking met NCG en IMG intensiever is geworden, hebben we onze inwonersondersteuning geïntensiveerd en werken we aan verschillende gebiedsgerichte projecten. Uiteraard geldt dat IMG en NCG primair verantwoordelijk zijn en blijven voor de uitvoering van de versterkingsopgave en schadeherstel. Als gemeente willen we toe naar een meer integrale en gebiedsgerichte aanpak van de maatregelen uit Nij Begun t.a.v. schadeherstel en versterking. Waar mogelijk leggen we ook een koppeling met de isolatie-aanpak van maatregel 29 en de leefbaarheid.

Dorpsgerichte aanpak
Vanuit onze herstelagenda zijn we met de volgende projecten bezig geweest.

- Gebiedsontwikkeling Nieuwolda–'t Waar–Nieuw-Scheemda: Voor dit gebied is een investeringsproject van ruim 10 miljoen euro in uitvoering. In 2027 zullen diverse deelprojecten in uitvoering komen. De plannen hiervoor zijn in nauwe samenwerking met werkgroepen van inwoners tot stand gekomen. En ook in de uitvoering wordt regelmatig met inwoners nog overleg gezocht en hanteren we een actieve communicatie.

- Startgebied Nieuw-Scheemda en ’t Waar: In 2027 voeren we het plan voor de één-overheid-aanpak (i.s.m. NCG en IMG) verder uit en kijken we hoe we dit project op een goede manier kunnen afronden. Het doel is om met alle inwoners in contact te komen en zo mogelijk per adres een maatwerkplan op te stellen voor een veilig, hersteld, verduurzaamde woning.
- Dorpsgerichte aanpak Drieborg: Komend jaar willen we het plan van aanpak uitvoeren wat in het najaar van 2026 is vastgesteld. Dit geldt in elk geval voor het deel waarbij we inzetten op een gecombineerde aanpak van herstel en isolatie. In nauwe samenwerking met de inwonerswerkgroep en IMG/BZK zijn hiervoor de plannen uitgewerkt. Onderdeel hiervan is een subsidieregeling voor schadeherstel waarvoor we vanuit BZK ruim 5 miljoen euro ontvangen. Verder wordt ook gewerkt aan een plan voor het versterken van de leefbaarheid in het dorp in samenwerking met Programma Gebiedsgericht Werken. De door het College en dorp vastgestelde dorpsagenda is uitgangspunt voor de uitvoering. Zie programma 6.
- Leefbaarheid – Maatregel 14: In 2027 voeren we het plan van aanpak voor M14 verder uit. In dat kader wordt gekeken welke grote gebiedsprojecten verder ontwikkeld kunnen worden en waar verder nog mogelijkheden liggen om de leefbaarheid te versterken. M14 wordt in nauwe samenwerking met het Programma Gebiedsgericht Werken verder ontwikkeld en uitgevoerd (zie programma 6).

Schadeproblematiek en herstel
We blijven in gesprek met IMG over de schade-afhandeling en de impact hiervan. Formeel heeft de gemeente geen taak bij schadeafhandeling, maar we behartigen belangen, ontzorgen en ondersteunen inwoners. We intensiveren de samenwerking en blijven daarbij ook aandacht vragen voor de grensproblematiek en voor een ruimhartige én duurzame aanpak van het schadeherstel. Daarnaast hebben we regelmatig overleg over de Acuut Onveilige Situaties (AOS) en hebben we onze werkwijze hierop aangescherpt. Verder werken we samen met NCG en IMG aan de aanpak voor schrijnende of vastgelopen situaties. Hierbij zorgt het feit dat onze gemeente op de grens van het aardbevingsgebied ligt voor complexe vraagstukken en soms ook onuitlegbare situaties. Funderingsproblematiek, slechte staat van woningen, bodemdaling en gestapelde mijnbouw spelen hierin ook een rol. Hoewel we als gemeente hierin formeel geen rol hebben proberen we wel naast onze inwoners te staan en ze waar mogelijk hierin te helpen en ondersteunen, zeker in schrijnende situaties.

Gaswinning en gestapelde mijnbouw
Hoewel de gaswinning uit het Groningenveld definitief gestopt is in 2024 hebben we nog wel te maken met de gaswinning uit de kleinere gasvelden. En daarnaast ook met andere mijnbouwactiviteiten die van invloed zijn binnen onze gemeente (o.a. zoutwinning en de ondergrondse opslag van stikstof). Naast het IMG is daarom ook het contact met de Commissie Mijnbouwschade belangrijk. Verder zijn we betrokken bij een onderzoek van IMG naar multicausaliteit t.a.v. gaswinning en zoutwinning. Hierbij wordt onderzocht of een combinatie van gas en zoutwinning, en mogelijke trillingen en effecten van bodemdaling hierbij, gezamenlijk kunnen leiden tot schade aan gebouwen of objecten. De eerste resultaten van dit onderzoek zijn eind 2024 al gepresenteerd, maar nader onderzoek duurt langer dan gedacht. We zullen de uitkomsten van dit onderzoek en de verdere uitwerking hiervan volgen. Tot slot onderhouden we regelmatig contact met de mijnbouwbedrijven (Nobian en Gasunie), Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en bewoners (stichting bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen). Ook gebruiken we onze juridische bevoegdheden en verantwoordelijkheden om te reageren op bijv. winningsplannen rond mijnbouwactiviteiten.

Inwonersondersteuning
Komend jaar blijven we ondersteuning bieden aan onze inwoners bij schadeherstel en versterking. In het kader van de gebiedsgerichte projecten zullen we hier intensiever en samen met betrokken partijen in op trekken. Ook hebben we oog voor complexe en meervoudige sociale problematiek, waarvoor we via samenwerkingspartners extra en passende individuele ondersteuning organiseren. Naast individuele ondersteuning ontwikkelen we ook een meer collectieve aanpak gericht op het helpen van inwoners en het versterken van de sociale cohesie. Een extra opbouwwerker richt zich specifiek op het aardbevingsgebied waarbij gewerkt wordt aan de leefbaarheid in de dorpen en het bouwen aan vertrouwen. Dit gebeurt vanuit het programma gebiedsgericht werken.

Voor complexe situaties zetten we ons in om oplossingen te onderzoeken en samen met verantwoordelijke partijen te realiseren. In dat kader brengen ook de twee betrokken portefeuillehouders c.a. maandelijks bezoeken aan getroffen inwoners. Waar mogelijk dragen we schrijnende situaties voor bij het interventieteam of bij de Commissie Bijzondere Situaties. Ook kijken we naar de mogelijkheden om knelpunten of verschillen op te lossen en zetten we hiervoor de middelen in die we vanuit het rijk ontvangen. In 2027 kijken we hoe we de beschikbare middelen hiervoor breder in kunnen zetten.

Communicatie
We blijven inzetten op communicatie en informatievoorziening. Hiervoor hebben we in 2026 onze communicatiestrategie aangescherpt. Vanuit gemeente communiceren we o.a. via onze website, sociale media en de nieuwsbrief Oldambt Versterkt die we c.a. drie-maandelijks digitaal uitbrengen. Voor de gebiedsgerichte projecten werken we een communicatie-aanpak uit in samenwerking met betrokken partijen en dorpsbelangen.

Nationaal Programma Groningen

Met ons lokaal programma werken we aan de versterking van de brede welvaart in onze gemeente. Hiervoor zijn inmiddels diverse projecten volop in uitvoering. In 2027 ronden we de laatste 3 nog openstaande aanvragen binnen ons lokale programma af met een goedkeuring door het NPG-bestuur. Dit betreft de projecten: impuls fietspaden, leven lang ontwikkelen en gebiedsontwikkeling Bad Nieuweschans. Het vervolg van de projecten die binnen NPG worden uitgevoerd, is waar nodig sterk verankerd via Nij Begun, gebiedsgericht werken of binnen beleid. Voor alle projecten ‘in uitvoering’ is genoeg uitvoeringskracht beschikbaar. Vanuit het programma wordt deze inzet gecoördineerd en wordt aangestuurd op voortgang en samenhang. De halfjaarlijkse voortgangsrapportages helpen hierbij. Onderaan deze paragraaf treft u een overzicht aan van de projecten die in uitvoering zijn. Daar waar relevant kunnen projecten ook op andere plekken in de begroting terugkomen bij de betreffende beleidsvelden.

Nij Begun

Binnen de gemeente is afgesproken om de verschillende agenda’s onder Nij Begun programmatisch te organiseren. Voor de Herstelagenda verwijzen we naar het eerdere deel van deze paragraaf (programma Versterking en Herstel). Voor de Isolatie-aanpak (Maatregel 29) geldt dat we als gemeente de verantwoordelijkheid hebben voor informatie en activatie van onze inwoners. Dit doen we door het inzetten van onze campagne Oldambt Verwarmt. Daarnaast wordt Maatregel 29 waar dat kan geïntegreerd in gebiedsgericht projecten als hier eerder beschreven in de dorpaanpak. Verder wordt Maatregel 29 ook gecombineerd met de regeling Volkshuisvestingsfonds voor Bad Nieuweschans en Winschoten-Zuid. En zijn we bezig met een aanpak voor extra ondersteuning van inwoners die minder daadkrachtig zijn door bijvoorbeeld energiearmoede. Verder wordt gewerkt aan uitbreiding van het VvE loket voor de uitvoering van M29. De gemeente heeft hier ook een rol in het informeren en activeren van deze relatief grote doelgroep. Zie verder ook programma 5.

Voor de Sociale Agenda wordt in 2027 de definitieve inrichting van de governance verwacht. Daarbij is de insteek dat wordt aangesloten op de GR Perspectief Groningen Noord Drenthe (PGND) die medio 2026 is opgericht. In het voorjaar van 2027 wordt de besluitvorming hierover verwacht. Daarbij hebben ook raden en staten een formele rol. Verder zullen vrijwel alle maatregelen vanuit de Sociale Agenda in 2027 in uitvoering zijn of komen. De in 2026 gestarte maatregelen worden in 2027 verder uitgerold. Daarnaast starten een aantal nieuwe maatregelen, met name binnen het thema 'deelname aan werk' en 'verminderen van armoede'. De maatregelen uit de Sociale Agenda komen op verschillende plekken in de begroting terug. Dit geldt ook voor de uitvoering van de leefbaarheidsmaatregelen waarvoor in 2027 een leefbaarheidstafel wordt opgezet. Aan deze tafel bepalen inwoners, maatschappelijke partners en de gemeente gezamenlijk hoe de beschikbare middelen het beste kunnen worden ingezet (zie programma 6).

De Economische Agenda zal in 2027 werken volgens de nieuwe governance. De stichting waarin overheid, ondernemers en onderwijs zijn vertegenwoordigd vervult hierbij een belangrijke rol in de uitvoering van het Meerjarig Uitvoeringsplan (MUP). De mate van uitwerking in het Uitvoeringsplan verschilt momenteel nog per thema. Op thema's waar zaken nog nader moeten worden ingevuld zullen we blijven onderzoeken welke kansen en mogelijkheden er gaan ontstaan. Bij een aantal thema's in het MUP is er al meer duidelijk en zijn we als gemeente al betrokken. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Masterplannen Regiocentra en Campussen waarvoor in 2027 de plannen verder ontwikkeld worden. Ook blijven we betrokken bij de voortgang van het ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd en zoeken we verbinding met de medio 2026 opgerichte Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen (HMDG). De Economische Agenda beoogt mee te investeren in deze maatschappij.

Organisatie

De aardbevingsopgave, NPG en Nij Begun vragen binnen onze gemeente veel extra werk en (personele) inzet. Afgelopen jaren is dit in toenemende mate programmatisch georganiseerd. Voor versterking en herstel geldt dat de basis ligt in het jaarlijkse plan van aanpak dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Voor het NPG werken we aan ons lokale programma dat door de raad is vastgesteld. Beide programma's zijn ook opgenomen in de P&C cyclus. Met Nij Begun komt daar nog een extra laag bij die enerzijds zorgt dat rond de aardbevingsopgave/herstel de middelen en inzet fors groter wordt en anderzijds dat bovenop het NPG een Sociale Agenda en Economische Agenda ontwikkeld worden die veel groter en langer zijn. Voor Nij Begun is binnen de gemeentelijke organisatie afgesproken dat we dit niet als apart programma zien (gezien de verschillende agenda's) maar dat we dit wel programmatisch organiseren. Daarbij werken we met een (intern) jaarplan en is één van de afspraken om in deze paragraaf ook de plannen en ontwikkelingen m.b.t. Nij Begun samen te brengen.

Binnen de gemeente zijn de programma's Versterking en Herstel en NPG belegd bij het Programmabureau en zijn de betreffende programmamanagers verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. Voor Nij Begun is de programmamanager samen met de strateeg (Stafbureau) verantwoordelijk voor de coördinatie en organisatie. Voor alle drie de onderdelen werken we met teams van betrokken collega's en hebben we stuurgroepen met de verantwoordelijke portefeuillehouders. In de stuurgroep aardbevingen werken we direct samen met NCG en IMG en wordt gestuurd op de voortgang van de versterkingsopgave en de uitvoering van onze herstelagenda. Voor NPG en Nij Begun betreft dit een stuurgroep met het hele college, gezien ook dat dit alle portefeuilles raakt. Verder werken we voor NPG met een ambtelijke stuurgroep (DT en aantal teammanagers) om beter te kunnen sturen op de voortgang van de verschillende projecten.

Financiën

Voor de verschillende programma's, en onderliggende maatregelen en projecten, ontvangen we financiële middelen. Met Nij Begun zien we dat de omvang van deze middelen én de gevraagde inzet nog verder is gestegen. Hieronder lichten we e.e.a. toe. De punten 1 t/m 7 hebben betrekking op de Herstelmaatregelen, punt 8 en 9 betreft het NPG, punten 10 t/m 14 gaan we in op de financiële middelen die betrekking hebben op Nij Begun:

Versterking en Herstel

1.Inwonersondersteuning (sociaal-emotionele ondersteuning): In totaal ontvangen we hiervoor tussen 2024 en 2030 een bedrag van c.a. 2,3 miljoen euro (c.a. 350k per jaar). Uit deze middelen wordt de inzet van onze inwonersondersteuners gefinancierd en ook de inzet van de betrokken beleidsadviseur (1 dag p.w.). In 2026 is een plan van aanpak vastgesteld waarin o.a. ook aanvullende inzet is vastgelegd voor versterking van sociale cohesie en voor passende ondersteuning bij complexe en meervoudige sociale problematiek (beiden via SWO).

2.Sociale Cohesie (Blok B): dit betreft middelen om de sociale cohesie te vergroten en de verschillen tussen maatregelen voor de woningen in de versterking te verkleinen. Hiervoor ontvangen we in totaal een bedrag van ruim 12 miljoen euro. Een deel van deze middelen (6,9 miljoen) wordt gebruikt voor de subsidieregeling via SNN (subsidie voor verduurzaming van woningen die onder de versterkingsopgave vallen). Verder wordt een deel ingezet voor de subsidieregeling ‘constructieve maatregelen blok B’ die we als gemeente zelf uitvoeren.

3.Openbare ruimte (Blok D): We ontvangen een bedrag van c.a. 6,7 miljoen euro voor investeringen in openbare ruimte in gebieden waar versterking plaatsvindt. Hiermee financieren we een groot deel van de plannen voor de gebiedsontwikkeling van het dorpenlint Nieuwolda, ’t Waar, Nieuw Scheemda welke nu volop in uitvoering is.

4.Knelpuntenpot gemeenten: met deze maatregel uit Nij Begun ontvangen de aardbevingsgemeenten financiële middelen voor het wegnemen van psychosociale en sociaaleconomische knelpunten. Als gemeente Oldambt ontvangen we komende jaren hiervoor een bedrag van c.a. 5,6 miljoen. In 2025 heeft het college een kader en werkwijze vastgesteld en zijn ook de eerste hulptrajecten gestart.

5.Leefbaarheid (Maatregel 14): Onderdeel van Nij Begun betreft ook extra geld voor leefbaarheid en wijkontwikkeling voor gebieden waar versterking en/of schade speelt (maatregel 14). Wij ontvangen voor de periode t/m 2030 hiervoor een bedrag van ruim 12 miljoen euro. In 2025 heeft het college hiervoor een plan van aanpak en uitvoeringskader vastgesteld en afgelopen jaar zijn de eerste projecten gerealiseerd.

6.Drieborg: Vanuit het rijk ontvangen we komende jaren ruim 5 miljoen euro voor het oplossen van de verschillen in de schade-afhandeling. In Nij Begun is Drieborg genoemd als concreet voorbeeld en in het verlengde hiervan is in samenwerking met de inwonerswerkgroep en het Rijk en IMG een plan opgesteld. In het najaar van 2026 is hiervoor een subsidieregeling vastgesteld samen met een plan van aanpak.

7.Organisatiekosten (Lumpsum-middelen): Met Nij Begun zijn extra middelen toegezegd voor de kosten die de regionale overheden moeten maken in het kader van de aardbevingsopgave. Als Oldambt krijgen we tot en met 2028 jaarlijks een bedrag van c.a. 700k voor personele inzet en organisatiekosten.

Nationaal Programma Groningen

8.NPG-Projecten: Vanuit NPG hebben we in totaal een trekkingsrecht voor onze gemeente van c.a. 34 miljoen euro met een looptijd van tien jaar (t/m 2030). De termijn voor uitgaven wordt naar verwachting verlengd naar 2032. In ons lokale programma hebben we bij aanvang 2027 18 projecten in uitvoering (gehad), waarvoor we in totaal ruim 32 miljoen euro aan NPG-middelen toegekend gekregen (incl programmakosten). Het gaat hier om de bedragen die ten laste komen van ons trekkingsrecht, voor een aantal projecten geldt dat de (verwachte) BTW-bijdrage rechtstreeks door het rijk wordt overgemaakt aan het BTW-compensatiefonds. Een deel van de projecten wordt door derden uitgevoerd. Deze middelen hebben we doorbeschikt via een subsidie. Eén keer per jaar moeten we alle projecten verantwoorden aan het NPG-bestuur. In 2027 verwachten we alle resterende projecten ‘in ontwikkeling’ tot een goedgekeurde aanvraag te hebben gebracht. De begroting is daarmee volledig sluitend.

9.Programmakosten NPG: binnen het NPG is afgesproken dat gemeenten maximaal 4% van de trekkingsrechten mogen inzetten voor proces- en organisatiekosten. Deze middelen zijn vrij te besteden gedurende de looptijd van het NPG. In 2025 is hiervoor de laatste tranche aangevraagd (c.a. 700k). Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van het programma en bijbehorende personele- en organisatiekosten.

Nij Begun

10.Proces middelen Nij Begun: We ontvangen als gemeente een bedrag van ruim 2 miljoen euro voor de extra inzet die we moeten leveren in het hele Nij Begun-proces. Binnen de gemeente is afgesproken deze middelen in te zetten om Nij Begun in onze gemeente zo goed mogelijk te organiseren. Dit betreft o.a. de extra inzet die we leveren voor programmanagement, werkzaamheden inhoudelijke agenda's, communicatie, financiën en control). Verder zijn in 2026 gesprekken gevoerd over aanvullende middelen vanuit het rijk voor de periode 2026/2027. Voor Oldambt zou dit mogelijk gaan om een aanvullend budget van c.a. 1,5 miljoen. Definitieve besluitvorming moet nog plaatsvinden.

11.Herstel-agenda: de middelen die we hiervoor ontvangen zijn onderdeel van Versterking en Herstel en al benoemd onder punt 1-7.

12.Isolatie-aanpak: voor de uitvoering van de Isolatie-aanpak (Maatregel 29) ontvangen we als gemeente middelen voor proceskosten (192K p.j.) en voor belemmerend achterstallig onderhoud (190K p.j.). Deze middelen ontvangen we voor periode t/m 2035. De middelen voor proceskosten worden grotendeels besteed aan personele inzet die extra benodigd is voor gebiedsgerichte en doelgroepgericht ondersteuning. De middelen voor achterstallig onderhoud worden ingezet via de subsidieregeling die medio 2026 door het college is vastgesteld.

13.Sociale Agenda: Voor de uitvoering van een deel van de maatregelen uit deze agenda zijn/worden we als gemeente verantwoordelijk en ontvangen we de middelen. Het uitgangspunt is dat de financiering zoveel mogelijk rechtstreeks bij de uitvoerende partij terechtkomt. Voor 2027 ontvangt de gemeente in ieder geval de onderstaande middelen. Voor diverse maatregelen is de verdeling van de beschikbare middelen nog niet bekend, omdat de nadere uitwerking daarvan nog loopt. Daarnaast kennen de meeste budgetten een ingroeipad, waardoor de beschikbare middelen de komende jaren geleidelijk toenemen tot een structureel hoger niveau.

In 2027 ontvangt de gemeente (in ieder geval):

- € 670.833 voor ontmoetingsplekken
- € 268.327 voor wijk en dorpsondersteuning
- € 452.380 voor opbouwwerk, jongerenwerk, buurtsport- en cultuurcoaches
- € 344.951 voor Tijd voor Toekomst
- € 800.000 voor Brugfunctionaris Primair Onderwijs
- € 485.404 voor Welzijn op Recept

14.Economische Agenda: Met het Meerjarig Uitvoeringsplan is er in 2026 een eerste beeld ontstaan over de verwachte geldstromen vanuit de Economische Agenda in de periode tot en met 2028. Een deel van de middelen zal terechtkomen bij andere stakeholders dan overheden. Voor de geldstromen voor de masterplannen Campussen en Regiocentra worden er regionaal zaken nader uitgewerkt. Ten aanzien van het ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd is de verwachting dat er in 2027 meer duidelijkheid zal gaan ontstaan. Voor deze drie masterplannen/programma's geldt dat er expliciet cofinancieringsbedragen zijn gereserveerd in de Economische Agenda. We zien dat de ontwikkeling van de Economische Agenda nog minder concreet is dan de Sociale Agenda en dus hebben we ook nog minder zicht op welke financiële middelen we hiervoor mogelijk kunnen ontvangen. Inzet is gericht om op relevante onderdelen zo goed mogelijk aan te haken en kansen te benutten.

Tabel: NPG-projecten en programmakosten – Totaal overzicht

	Project	Doelstelling	NPG-middelen	Looptijd/fasering
1.	Scheemda Veilig en Bereikbaar	In 2020 is de nieuwe brede school in Scheemda in gebruik genomen. Er zitten meerdere organisaties in het gebouw wat betekent dat het verkeer rondom het gebouw toeneemt. Daarom heeft Oldambt samen met de scholen een plan bedacht om de verkeersveiligheid rondom het gebouw te verbeteren. Dit project is inmiddels afgerond.	€ 285.318,-	Afgerond (2022)
2.	Snel aan de Slag met Nieuwborgen.net	De NPG-subsidie is ingezet voor het organiseren van bewoners-bijeenkomsten en het verbeteren van de communicatie en het versterken van de samenwerking tussen bewoners en initiatiefnemers. Dit project is inmiddels afgerond.	€ 105.375,-	Afgerond (2021)
3.	Programmakosten	Binnen NPG is afgesproken dat gemeenten maximaal 4% van de trekkingsrechten mogen inzetten voor proces- en organisatiekosten.	€ 1.366.200,-	2030 Midden realisatie
4.	De Graanrepubliek	Dit project gaat over het produceren van ambachtelijk voedsel gemaakt van Gronings graan. Dat gebeurt in de Oude Remise (Bad Nieuweschans) die hiervoor gerenoveerd en verbouwd is. Helaas zijn beide Coöperaties die dit project trokken in 2024 en 2025 failliet gegaan.	€ 942.000,-	Afgerond (2023)
5.	Tijd voor toekomst	Tijd voor Toekomst ontwikkelt een verrijkte schooldag: waar extra lestijd wordt geboden met inzet op talentontwikkeling, welzijn, gezondheid en verminderen van achterstanden.	€ 964.350,-	Afgerond (2026)
6.	Lokaal Stimulerings-fonds	Het project STILO is erop gericht meer verantwoordelijkheid en zelfstandigheid te geven aan dorpen en wijken in Oldambt om de leefbaarheid te verbeteren en de welvaart te versterken.	€ 1.000.000,-	2027 Einde realisatie
7.	Fonds Toekomst-bestendig Wonen	Het doel van dit project is om een regeling te ontwikkelen waarmee inwoners makkelijker aan geld kunnen komen om hun woning toekomstbestendig te maken. Het geld uit deze regeling kunnen inwoners gebruiken voor het verduurzamen, verbeteren en levensloopbestendig maken van woningen.	€ 750.000,-	2030 Begin realisatie
8.	Bibliotheek op School en Voorlees-express	Hiermee willen we onderwijsachterstanden wegnemen door ervoor te zorgen dat er meer wordt gelezen en voorgelezen. Door de Bibliotheek op school zijn straks op alle scholen gevarieerde collecties. Door de VoorleesExpress worden ouders ondersteund bij het lezen.	€ 560.720,-	Afgerond (2024)
9.	Stimuleringsregeling Winschoten	Dit stimuleringsfonds is bedoeld om de ontwikkelingen in de binnenstad van Winschoten aan te jagen en het centrum meer toekomstbestendig te maken.	€ 500.000,-	2030 Midden realisatie
10.	Regiomarketing Oost Groningen	Met dit project investeren we in een professionele regiomarketingorganisatie. Regiopromotie is belangrijk voor de vindbaarheid en herkenbaarheid van onze toeristisch- recreatieve regio in Nederland en daarbuiten.	€ 300.000,-	2030 Midden realisatie
11.	Opgroeien in een kansrijke omgeving	Dit project is gebaseerd op het IJslandse preventiemodel en is een preventie-aanpak gericht op het creëren van een positieve leefomgeving, waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien, zonder middelengebruik.	€ 851.364,-	2026 Einde realisatie
12.	Generatierijkdom	Met dit project willen we zorgen voor gelijke kansen in het onderwijs, een kansrijker toekomstperspectief, het doorbreken van het taboe op armoede en schulden en financieel en zelfredzame inwoners.	€ 1.518.880,-	2028 Midden realisatie

13.	Centrumontwikkeling Winschoten	Met dit project wordt ingezet op een toekomstbestendig en aantrekkelijker centrum van Winschoten. Het gaat daarbij over de realisatie van de 1e fase van het ambitiedocument Centrum Oldambt tot 2028. Daarbij wordt het NPG-geld ook ingezet als een vliegwiel om ontwikkelingen te bespoedigen, andere partijen te betrekken en aanvullende bijdragen te realiseren.	€ 5.000.000,-	2028 Begin realisatie
14.	Koepelproject Graanrepubliek 2.0	Een veelzijdig project met als doel een nieuw perspectief voor Oldambtster boerderijen en een duurzame voedselketen i.c.m. kansen voor innovatie, onderwijs, toerisme en arbeidsmarkt. Onderdeel van dit project is een revolverend fonds waarvoor een plan wordt opgesteld. De gevraagde middelen hiervoor (3 miljoen) zijn in juni 2026 definitief toegekend (na goedkeuring over het uitgewerkte plan).	€ 5.689.000,- (incl. 3 mio fonds)	2027 Midden realisatie
15.	Digitaal Centrum Oost-Groningen (Ruby)	Het doel van dit project is het realiseren van een fysieke en toegankelijke locatie, voor het ondersteunen van inwoners en ondernemers bij de digitale transitie en waar wordt gewerkt aan bewustwording, digitaliseringsvraagstukken én digitale veiligheid, én aan realiseren van een kennisnetwerk.	€ 899.000,-	2028 Midden realisatie
16.	De Rensel, toekomstbestendig	Met het project ‘De Rensel toekomstbestendig’ wordt geïnvesteerd in een revitalisering van bedrijventerrein De Rensel, met als doel de realisatie van een bedrijfslocatie met een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor een brede groep aan economische sectoren.	€ 4.500.000,-	2030 Begin realisatie
17.	Hart voor Scheemda	Het centrum van Scheemda wordt een aantrekkelijkere plek voor ontmoeting en bedrijvigheid. De inrichting van het plein en de verkeersstromen worden hierbij veranderd.	€ 5.000.000,-	2030 Voorbereiding
18.	WinCITY	Door WinCITY wordt de regiocentrum van en het merk ‘Winschoten’ versterkt, de mogelijkheden van en samenwerking tussen ondernemers worden verbeterd.	€ 1.000.000,-	2028 Begin realisatie
19.	Impuls fietspaden	Op basis van een uitgebreide fietskaart met knelpunten analyse, wordt een impuls gegeven aan fietspaden die dit nodig hebben.	€ 1.000.000,-	In ontwikkeling
20.	Gebiedsontwikkeling Bad Nieuweschans	Aanhakend op bestaande ontwikkeling en verwachte (economische) veranderingen in dit gebied wordt een impuls gegevens aan de brede welvaart van het dorp.	€ 1.500.000,-	In ontwikkeling
21.	Leven Lang Ontwikkelen	Leven Lang Ontwikkelen is een project dat zich richt op het versterken van een lerende en wendbare samenleving. Het programma stimuleert een leercultuur bij inwoners, werknemers én werkgevers, en bevordert structurele samenwerking tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven.	€ 500.000,-	In ontwikkeling
		Totaal:	**€ 34.232.207,-**	

4 Financiële overzichten

Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de verschillende financiële overzichten opgenomen waaronder het meerjarig perspectief naar programma en naar taakveld. De afzonderlijke overzichten van de structurele en incidentele baten en lasten met bijbehorende mutaties in de reserves. En de geprognosticeerde balans met de toelichting óp en het verloop ván de reserves en voorzieningen.

4.1 Samenvatting meerjarig perspectief naar programma’s

Bedragen x €1.000

Samenvatting meerjarig perspectief naar programma's	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Lasten						
Een zorgzame en veerkrachtige samenleving	**86.390**	**93.185**	**93.311**	**93.073**	**92.963**	**88.082**
Goed wonen in een prettige leefomgeving	**28.549**	**89.414**	**26.156**	**20.216**	**20.520**	**20.106**
Ruimte voor leren, werken en ontwikkelen	**32.276**	**39.786**	**39.604**	**39.778**	**43.558**	**42.865**
Veilig en weerbaar, thuis en op straat	**4.290**	**4.791**	**6.959**	**7.107**	**7.306**	**7.306**
Bewust van de wereld en van de toekomst	**11.321**	**24.337**	**10.863**	**10.907**	**10.950**	**10.950**
Samenwerken met onze dorpen en wijken	**9.667**	**14.410**	**10.993**	**5.940**	**5.941**	**5.941**
Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten	**40.066**	**41.134**	**34.310**	**34.369**	**34.147**	**34.800**
Totaal Lasten	**212.560**	**307.057**	**222.195**	**211.390**	**215.385**	**210.050**
Baten						
Een zorgzame en veerkrachtige samenleving	**30.546**	**31.055**	**30.739**	**31.321**	**31.755**	**32.200**
Goed wonen in een prettige leefomgeving	**13.175**	**71.470**	**10.783**	**4.880**	**5.160**	**4.641**
Ruimte voor leren, werken en ontwikkelen	**4.073**	**10.877**	**9.260**	**8.734**	**11.909**	**11.215**
Veilig en weerbaar, thuis en op straat	**26**	**147**	**150**	**150**	**150**	**150**
Bewust van de wereld en van de toekomst	**11.416**	**24.366**	**10.983**	**10.983**	**10.983**	**10.983**
Samenwerken met onze dorpen en wijken	**8.468**	**11.090**	**5.878**	**1.242**	**1.242**	**1.242**
Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten	**157.045**	**156.130**	**154.687**	**151.351**	**152.496**	**150.493**
Totaal Baten	**224.750**	**305.136**	**222.481**	**208.661**	**213.694**	**210.924**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-12.190**	**1.921**	**-285**	**2.729**	**1.691**	**-874**
Stortingen						
Een zorgzame en veerkrachtige samenleving	**1.590**	**0**	**226**	**226**	**226**	**226**

Samenvatting meerjarig perspectief naar programma's	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
Goed wonen in een prettige leefomgeving	**4.372**	**3.750**	**0**	**0**	**0**	**0**
Ruimte voor leren, werken en ontwikkelen	**41**	**96**	**96**	**96**	**96**	**96**
Veilig en weerbaar, thuis en op straat	**2.382**	**1.464**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bewust van de wereld en van de toekomst	**167**	**1.568**	**167**	**167**	**167**	**167**
Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten	**17.862**	**11.128**	**1.082**	**1.082**	**1.082**	**0**
Totaal Stortingen	**26.414**	**18.005**	**1.571**	**1.571**	**1.571**	**489**
Onttrekkingen						
Een zorgzame en veerkrachtige samenleving	**397**	**365**	**638**	**100**	**100**	**100**
Goed wonen in een prettige leefomgeving	**5.749**	**1.396**	**1.235**	**932**	**932**	**932**
Veilig en weerbaar, thuis en op straat	**76**	**431**	**12**	**0**	**0**	**0**
Bewust van de wereld en van de toekomst	**227**	**335**	**177**	**177**	**177**	**177**
Algemene dekkingsmiddelen, bestuur, dienstverlening, overhead en overige posten	**7.775**	**17.399**	**1.791**	**371**	**210**	**210**
Totaal Onttrekkingen	**14.223**	**19.926**	**3.853**	**1.581**	**1.419**	**1.419**
Mutaties reserves	**12.190**	**-1.921**	**-2.282**	**-9**	**152**	**-930**
Totaal	**0**	**0**	**-2.567**	**2.720**	**1.843**	**-1.804**

4.2 Samenvatting meerjarig perspectief naar taakvelden

Samenvatting meerjarig perspectief naar taakvelden

Bedragen x €1.000

Samenvatting meerjarig perspectief naar taakvelden	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
0.1 Bestuur	**2.287**	**2.394**	**2.381**	**2.381**	**2.381**	**2.381**
0.10 Mutaties reserves	**11.286**	**-8.283**	**-2.282**	**-9**	**152**	**-930**
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	**904**	**6.362**	**0**	**0**	**0**	**0**
0.2 Burgerzaken	**728**	**933**	**730**	**712**	**712**	**712**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**204**	**279**	**193**	**193**	**194**	**194**
0.4 Overhead	**28.851**	**28.169**	**24.343**	**23.675**	**23.116**	**23.143**
0.5 Treasury	**-2.456**	**-1.103**	**-94**	**-204**	**-300**	**-347**
0.61 OZB woningen	**-7.006**	**-7.304**	**-7.611**	**-7.611**	**-7.611**	**-7.611**
0.62 OZB niet-woningen	**-8.425**	**-8.664**	**-9.051**	**-9.051**	**-9.051**	**-9.051**
0.64 Belastingen overig	**-245**	**-206**	**-261**	**-261**	**-261**	**-261**
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	**131.345**	**129.104**	**132.764**	**128.197**	**129.661**	**127.839**
0.8 Overige baten en lasten	**120**	**-562**	**1.411**	**1.032**	**1.785**	**2.638**
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	**-1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**2.964**	**3.215**	**4.617**	**4.754**	**4.963**	**4.963**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**1.300**	**1.429**	**2.192**	**2.202**	**2.192**	**2.192**
2.1 Verkeer en vervoer	**6.065**	**6.614**	**6.599**	**6.967**	**6.972**	**6.972**
2.2 Parkeren	**152**	**155**	**156**	**156**	**156**	**156**
2.3 Recreatieve havens	**250**	**350**	**334**	**334**	**334**	**334**
2.4 Economische havens en waterwegen	**25**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**
3.1 Economische ontwikkeling	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**-868**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**70**	**143**	**143**	**143**	**143**	**143**
3.4 Economische promotie	**702**	**669**	**631**	**631**	**631**	**631**
4.1 Openbaar basisonderwijs	**53**	**54**	**56**	**56**	**56**	**56**
4.2 Onderwijshuisvesting	**2.857**	**3.054**	**3.076**	**3.212**	**3.213**	**3.213**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**1.208**	**1.750**	**2.008**	**1.972**	**1.972**	**1.972**

Samenvatting meerjarig perspectief naar taakvelden	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
5.1 Sportbeleid en activering	**115**	**111**	**70**	**70**	**70**	**70**
5.2 Sportaccommodaties	**3.470**	**4.730**	**2.587**	**2.587**	**2.589**	**2.589**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	**3.192**	**2.937**	**2.738**	**2.738**	**2.738**	**2.738**
5.4 Musea	**75**	**103**	**80**	**80**	**80**	**80**
5.5 Cultureel erfgoed	**687**	**1.537**	**728**	**600**	**600**	**600**
5.6 Media	**942**	**1.140**	**1.135**	**1.014**	**1.014**	**1.014**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**3.974**	**5.021**	**4.679**	**4.738**	**4.741**	**4.741**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**1.199**	**3.319**	**5.115**	**4.698**	**4.699**	**4.699**
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	**318**	**362**	**372**	**372**	**372**	**372**
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	**942**	**1.078**	**912**	**912**	**912**	**912**
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	**409**	**765**	**850**	**663**	**663**	**663**
6.3 Inkomensregelingen	**5.002**	**5.089**	**5.495**	**5.352**	**5.158**	**5.197**
6.4 WSW en beschut werk	**17.417**	**14.809**	**16.412**	**16.871**	**17.334**	**17.334**
6.5 Arbeidsparticipatie	**6.765**	**8.429**	**8.019**	**8.159**	**8.300**	**8.300**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**2.744**	**2.898**	**2.796**	**2.798**	**2.800**	**2.800**
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	**6.778**	**7.776**	**7.488**	**7.488**	**7.174**	**2.017**
6.712 Begeleiding (WMO)	**3.176**	**3.626**	**3.467**	**3.467**	**3.467**	**3.467**
6.713 Dagbesteding (WMO)	**777**	**825**	**825**	**825**	**825**	**825**
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	**1.749**	**1.892**	**2.123**	**2.123**	**2.123**	**2.123**
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	**10.656**	**12.013**	**11.408**	**11.408**	**11.408**	**11.408**
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	**70**	**101**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	**1.467**	**1.594**	**1.555**	**1.555**	**1.555**	**1.555**
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	**5.580**	**6.217**	**5.577**	**5.577**	**5.577**	**5.577**
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	**126**	**164**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.791 PGB WMO	**1.026**	**1.234**	**1.105**	**1.105**	**1.105**	**889**
6.792 PGB Jeugd	**383**	**489**	**400**	**400**	**400**	**400**
6.811 Beschermd wonen (WMO)	**-134**	**772**	**397**	**53**	**53**	**53**
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	**307**	**472**	**617**	**636**	**671**	**671**
6.821 Jeugdbescherming	**1.411**	**1.583**	**1.388**	**1.388**	**1.388**	**1.388**

Samenvatting meerjarig perspectief naar taakvelden	Realisatie 2025	Geactualiseerde Begroting 2026	Primaire Begroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029	Meerjarenbegroting 2030
6.822 Jeugdreclassering	**283**	**329**	**227**	**227**	**227**	**227**
6.91 Coördinatie en beleid WMO	**1.482**	**519**	**2.281**	**2.281**	**2.281**	**2.281**
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	**1.667**	**1.423**	**4.704**	**4.657**	**4.582**	**4.582**
7.1 Volksgezondheid	**1.829**	**1.886**	**1.976**	**1.976**	**1.976**	**1.984**
7.2 Riolering	**-1.210**	**-1.996**	**-1.938**	**-1.913**	**-1.890**	**-1.890**
7.3 Afval	**-1.332**	**-1.596**	**-1.546**	**-1.546**	**-1.545**	**-1.545**
7.4 Milieubeheer	**2.447**	**3.562**	**3.364**	**3.383**	**3.403**	**3.403**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**309**	**403**	**345**	**349**	**349**	**349**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**1.763**	**2.976**	**2.017**	**1.376**	**1.376**	**1.376**
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	**-580**	**460**	**415**	**415**	**417**	**417**
8.3 Wonen en bouwen	**3.039**	**811**	**426**	**732**	**744**	**849**
Totaal	**0**	**0**	**-2.567**	**2.720**	**1.843**	**-1.804**

4.3 Structurele baten en lasten

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Structruele mutaties reserves (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Toevoegingen aan reserves				
Reserve cultuurhuis	147	147	147	147
Reserve sport en leefbaarheid	79	79	79	79
Reserve buitenonderhoud brede school	96	96	96	96
Reserve sanering Meidoorn	165	165	165	165
Reserve dekking deelneming energiecooperatie	2	2	2	2
subtotaal toevoegingen	489	489	489	489
Onttrekkingen aan reserves				
Reserve vluchtelingen	100	100	100	100
Reserve versterken ruimtelijke kwaliteit	100	100	100	100
Reserve dekking kapitaallasten	792	832	832	832
Reserve aardgas	47	47	47	47
Reserve sanering Meidoornlaan	131	131	131	131
Reserve WGA	210	210	210	210
subtotaal onttrekkingen	1.379	1.419	1.419	1.419
Saldo structurele reservemutaties	**890**	**930**	**930**	**930**

Structureel begrotingssaldo

Structureel begrotingssaldo (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Lasten				
Bruto lasten	223.767	212.961	216.956	210.539
Incidentele lasten	2.474	161	0	0
Incidentele toevoegingen aan reserves	1.082	1.082	1.082	0
Structurele lasten (a)	220.211	211.718	215.874	210.539
Baten				
Bruto baten	226.333	210.242	215.114	212.343
Incidentele baten	0	0	0	0
Incidentele onttrekkingen aan reserves	2.474	161	0	0
Structurele baten (b)	223.859	210.081	215.114	212.343
Structureel begrotingssaldo (c = b-a)	**3.648**	**-1.637**	**-760**	**1.804**

Het structurele begrotingssaldo is, door de tijdelijke storting in de reserve Drieborg, iets gunstiger dan het gewone begrotingssaldo (alle lasten en baten) waarmee repressief toezicht (goedkeuring op de begroting) van de Provincie verwacht mag worden.

4.4 Incidentele baten en lasten en mutaties in de reserves

Incidentele baten en lasten inclusief reserves

Incidentele baten en lasten (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Lasten				
Doorgeschoven projecten	1.215	0	0	0
Vluchtelingen	304	0	0	0
Drieborg	550	0	0	0
Organisationtwikkeling	405	161	0	0
subtotaal incidentele lasten	2.474	161	0	0
Toevoegingen aan reserves				
Storting reserve Drieborg (tijdelijk via AU)	1.082	1.082	1.082	0
subtotaal incidentele toevoegingen	1.082	1.082	1.082	0
Baten				
Geen bijzondere incidentele baten voor de expoitatie*				
subtotaal incidentele baten	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves				
Reserve doorgeschoven projecten	1.215	0	0	0
Reserve vluchtelingen	304	0	0	0
Reserve Drieborg	550	0	0	0
Reserve organisatieontwikkeling	405	161	0	0
subtotaal incidentele onttrekkingen	2.474	161	0	0
Saldo incidentele baten/lasten en reservemutaties	**-1.082**	**-1.082**	**-1.082**	**0**

De incidentele baten en lasten en reservemutaties zijn vooral van belang voor de bepaling van het structurele begrotingssaldo (zie 4.3). Bij het bepalen is niet zozeer het bedrag voor enig jaar van belang maar gaat het vooral om de activiteit. Wanneer de activiteit eenmalig of tijdelijk is, dienen de bijhorende baten en lasten als incidenteel te worden aangemerkt. Op deze manier geeft het structurele begrotingssaldo aan of de baten en lasten voor de reguliere taken (bestaand beleid) van de gemeente in evenwicht zijn.

We voorzien voor 2027 en 2028 incidentele onttrekkingen aan een viertal reserves. Om die reden worden voor de hoofdstuk ook de lasten die aan deze reserves worden onttrokken als incidenteel aangemerkt. Bij deze lasten moet gedacht worden aan een bijdrage voor de kosten aan Nijambt, gezinsondersteuning, beschermd wonen, kosten die we maken voor de opvang van vluchtelingen en extra capaciteit voor organisatieontwikkeling. Daarnaast is nog sprake van een tijdelijke storting in de reserve Drieborg.

We voorzien in deze begroting verder geen bijzondere incidentele baten. Wat voor de gemeente Oldambt bijzonder is en wat daarmee een hele zuivere samenstelling van deze tabel bemoeilijkt is het grote aantal programmamiddelen en specifieke uitkeringen omdat de bijbehorende activiteiten als eenmalig of tijdelijk kunnen worden beschouwd. Aangezien de baten en lasten van deze activiteiten in vrijwel alle gevallen aan elkaar gelijk zijn hebben deze geen invloed op het begrotingssaldo. Om die reden laten we deze hier buiten beschouwing.

4.5 Geprognosticeerde balans en toelichting op de reserves en voorzieningen

Geprognosticeerde balans per 31 december

ACTIVA	Rekening 2025	Primitieve Begroting 2026	2027	Meerjarenbegroting 2028	2029	2030
Vaste activa						
Immateriële activa	18.331	13.955	13.081	12.103	11.161	10.260
Materiële vaste activa	116.819	149.660	163.492	155.593	147.968	140.918
Financiële vaste activa	11.818	10.929	10.187	10.187	10.187	10.187
Totaal vaste activa	**146.968**	**174.544**	**186.760**	**177.883**	**169.316**	**161.365**
Vlottende activa						
Voorraden	2.675	1.983	7.841	7.841	7.841	7.841
Uitzettingen met looptijd korter dan 1 jaar	140.997	23.955	23.955	23.955	23.955	23.955
Liquide middelen	412	500	500	500	500	500
Overlopende activa	16.238	14.500	16.000	16.000	16.000	16.000
Totaal vlottende activa	**160.322**	**40.937**	**48.296**	**48.296**	**48.296**	**48.296**
Totaal generaal	**307.290**	**215.481**	**235.056**	**226.179**	**217.612**	**209.661**

PASSIVA	Rekening 2025	Primitieve Begroting 2026	2027	Meerjarenbegroting 2028	2029	2030
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
- Algemene reserve	32.597	27.395	25.879	25.879	25.879	25.879
- Bestemmingsreserves	62.591	58.026	61.924	59.642	59.633	59.785
- Nog te bestemmen resultaat	9.982	2.622	2.567	-2.720	-1.842	1.804
Voorzieningen	15.531	10.029	16.733	16.378	16.033	16.033
Vaste schulden van één jaar of langer	85.876	80.886	76.181	71.476	66.771	62.066
Totaal vast financieringsmiddelen	**206.577**	**178.957**	**183.284**	**170.655**	**166.474**	**165.567**
Vlottende passiva						
Vlottende schulden korter dan één jaar	6.993	6.000	7.500	7.500	7.500	7.500
Overlopende passiva	93.720	30.524	44.272	48.024	43.638	36.594
Totaal vaste passiva	**100.713**	**36.524**	**51.772**	**55.524**	**51.138**	**44.094**
Totaal generaal	**307.290**	**215.481**	**235.056**	**226.179**	**217.612**	**209.661**

Verloopoverzicht van de reserves

Verloop reserves (x € 1.000)	verwachte stand 1-1-2027	verwachte mutaties (per saldo) 2027	2028	2029	2030	verwachte stand 13-12-2030
Algemene reserve	25.879	2.566	-2.719	-1.842	1.804	25.689
algemene reserve	**25.879**	**2.566**	**-2.719**	**-1.842**	**1.804**	**25.689**
Cultuurhuis	414	147	147	147	147	1.004
Uit te voeren projecten	2.340	-1.215	0	0	0	1.125
Uitbreiding begraafplaats	0					0
Res. versterking ruimt. kwaliteit dorpen en wijken	5.910	-100	-100	-100	-100	5.510
Bestemmingsreserve energie armoede	0					0
Bestemmingsreserve dekking kapitaall.investeringen	20.021	-792	-832	-832	-832	16.733
Bestemmingsreserve Bomenbuurt	418					418
Bestemmingsreserve organisatie ontwikkeling	4.689	-405	-161	0	0	4.122
Bestemmingsreserve sanering Meidoornlaan	4.636	34	34	34	34	4.772
Bestemmingsreserve buitenonderhoud Brede Scholen	294	96	96	96	96	678
Bestemmingsreserve aardgasvrije wijken	885	-47	-47	-47	-47	698
Reserve dekking deelnemingen Energie coöperaties	16	2	2	2	2	26
Bestemmingsreserve Hayo Dijkhuisfonds	34					34
Reserve cofinanciering Regiodeal 2.0	1.805					1.805
Reserve Spuk Woningbouwimpuls 6e trance 2024-2034	0					0
Reserve inzet Nij Begun	1.700					1.700
Reserve sport en leefbaarheidsfonds	1.513	79	79	79	79	1.829
Reserve inkomen, armoede en participatie	2.122					2.122
Reserve onderhoud Blauwestad	500					500
Bestemmingsreserve Vluchtelingen	5.898	-404	-100	-100	-100	5.194
Reserve incidentele kosten herhuisvesten personeel	2.889					2.889
Reserve gelijkw. schadeafhandeling Drieborg	0	532	1.082	1.082	0	2.696
Bestemmingsreserve WGA	1.315	-210	-210	-210	-210	475
Reserve volkshuisvestingsfonds	754					754
Bestemmingsreserve onderhoud wegen	981					981
Grondexploitatie	2.790					2.790
bestemmingsreserves	**61.924**	**-2.282**	**-9**	**152**	**-930**	**58.855**
totaal	**87.803**	**284**	**-2.728**	**-1.690**	**874**	**84.543**

Toelichting op de voorzieningen

De voorzieningen hebben vooral betrekking op pensioenen, mogelijke verliezen op grondexploitaties en verrekening van kosten voor afvalstoffenheffing en riool. Daarnaast hebben we nog een voorziening vanwege herwaardering Woz. Op begrotingsbasis worden hierin nauwelijks mutaties voorzien, deze komen vooral in de jaarrekening tot uitdrukking.

4.6 Stelposten

In onderstaande tabel zijn de restant stelposten opgenomen die onderdeel van deze begroting zijn. Bij de kadernota 2028 worden deze opnieuw beoordeeld. De insteek is dat er zo min mogelijk stelposten in de begroting zijn opgenomen. Het heeft de voorkeur deze scherp te blijven en te vertalen naar concrete budgetten om te voorkomen dat er onnodig middelen onbenut blijven dan wel taakstellingen (negatieve stelposten) niet worden ingevuld.

Restant stelposten (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
KN 2027 stelpost wettelijke taken	267	1.658	2.028	2.028
KN 27 kapitaallasten Winschoten centr	129	129	129	129
BG 27 stelpost Jeugd vanwege korting AU	0	-908	-908	-908
KN 26 kapitaallasten Winschoten centr	0	129	129	129
Minimabeleid	125	150	150	150
Onderhoud Blauwe stad	500	500	500	500
Overhead doorbelast aan project/programma	-500	-1.000	-1.000	-1.000
Fin. strat. informatieland	200	200	200	200
Fin. strat. applicaties (x	100	100	100	100
Fin. strat. doorontw.perso	150	200	200	200
Wet versterking regie Volkshuisvesting	100	100	100	100
Proj economie en werkgelegenheid (LLO/recr/ Cultuur/vrijetijdseconomie / WinCity) uitvoering	200	200	200	200
Totaal restant stelposten	**1.271**	**1.458**	**1.828**	**1.828**